REALITATEA ilustrată

ANUL VIII No. 362
4 IANUARIE 1934
10 LEI



UN DOLIU NAȚIONAL

I. G. DUCA, ucis mișelește pe când se afla la postul său în slujba Țării

ȚARA IN DOLIU:

I. G. DUCA, PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI A FOST ASASINAT



D. și d-na I. G. Duca.

INERI 29 Decembrie, la orele 10 seara, o mână criminală înarmată de extremismul care tinde la destrămarea statului, a făptuit un atentat odios, omorând pe unul dintre cei mai străluciți bărbați ai țării noastre.

I. G. Duca se înnaopia dela Sinaia unde fusese în audiență la Suveran. Pe peronul gării, un descreerat, N. Constantinescu, membru al Gărzii de Fier, s'a apropiat pela spate de președintele de consiliu și i-a descărcat patru gloanțe în cap. I. G. Duca a căzut la pământ într'un lac de sânge. El a sucombat imediat.

Prin moartea lui I. G. Duca țara încearcă o pierdere grea. Suveranul, oamenii politici din toate partidele de ordine, opinia publică și toate statele străine amice, au fost adânc impresionați de acest act de violență, care răpune pe unul dintre cei mai de seamă fii ai țării noastre.

I. G. Duca s'a născut în București la 20 Decembrie 1879. Tatăl său a fost director general al căilor ferate române și întemeetorul școlii de poduri și șosele.

A studiat la Paris, unde și-a luat titlul de doctor în drept și după o scurtă carieră în magistratură a intrat în lupta politică, relevându-se pe un câmp cu totul nou la noi, acel al mișcării coope-



Prietenii intimi ai d-lui Duca purtând sicriul.

ratiste. Marele Spiru Haret a găsit în tânărul Duca un colaborator neprețuit în opera de organizare a creditului popular, pentru ajutorarea țărănimii. Mai târziu, Duca a fost director al centralei băncilor populare, iar în 1907, înscriindu-se în partidul național-liberal își începe activitatea parlamentară, fiind deputat fără întrerupere, în toate parlamentele.

In 1914, în cabinetul lui I. C. Brătianu a fost titular al ministerului de instrucție, unde a desfășurat o activitate laborioasă.

In timpul răsboiului el e acela care a făcut legătura cu actualul președinte al Cehoslovaciei, T. G. Masaryk, pregătind astfel legăturile care aveau să ducă la alcătuirea Micii Antante.

In 1918, odată cu revenirea la guvern a lui Ion I. C. Brătianu, Duca a deținut portofoliul agriculturii și domeniilor, prezidând astfel marele act social al exproprierii și împroprietăririi țărănimii.

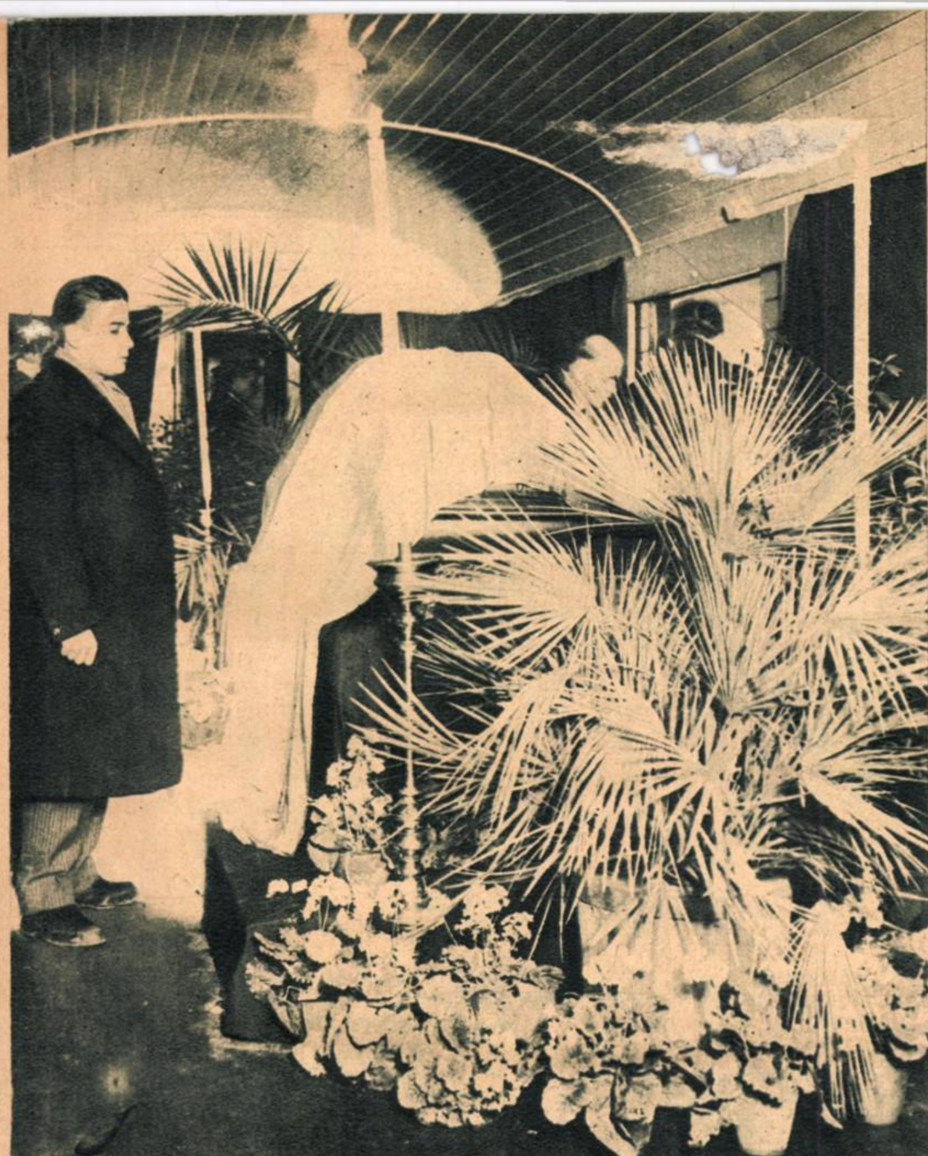
In 1924 deține portofoliul externelor și în această calitate repre-



Locul în care s'a petrecut odiosul asasinat. Se văd pe peron urme de sânge.

In gara Câmpi

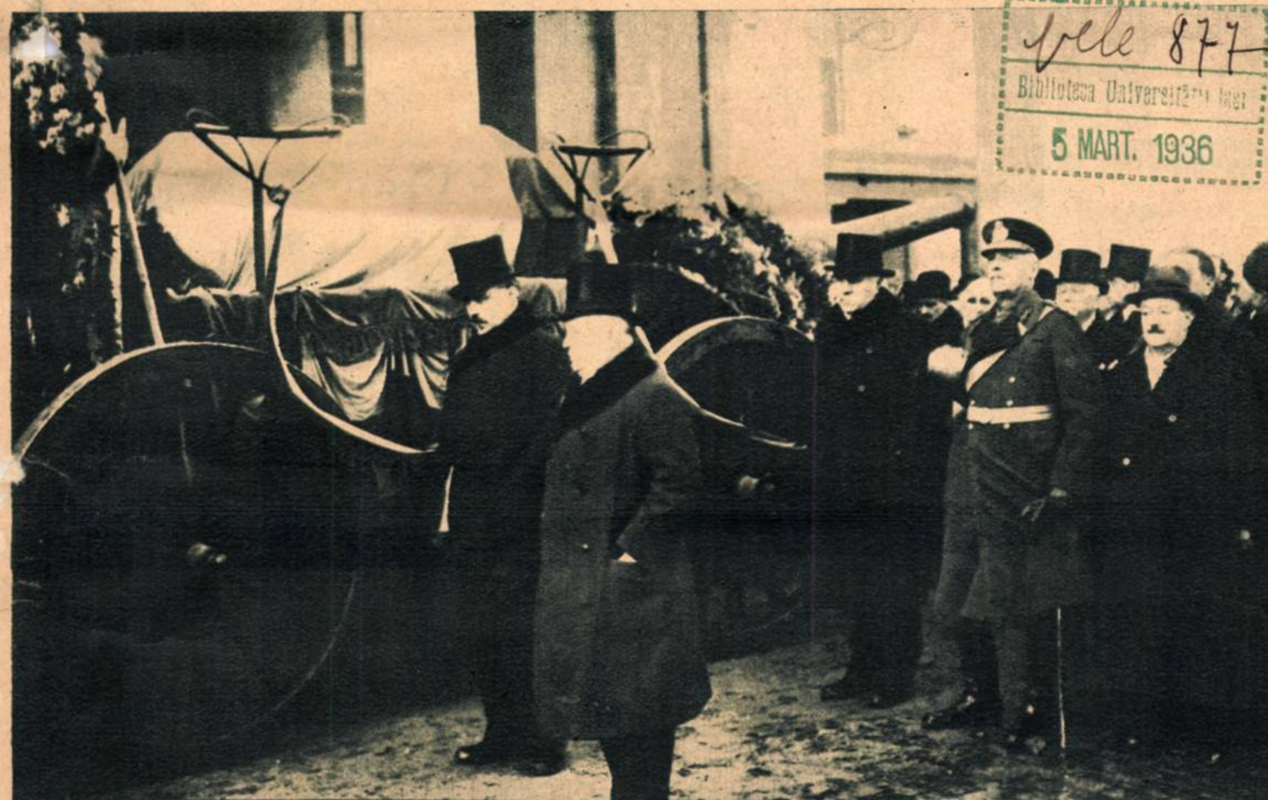




Vagonul mortuar.



La Măldărești, în parcul conacului, I. G. Duca își grijește de flori.



Cortegiul funebru pornind din Gara de Nord.

zintă țara la sesiunile Societății Națiunilor, unde a adus importante servicii țării noastre.

In ultima guvernare a cabinetului Ion Brătianu, Duca a fost ministru de interne, în 1927, păstrându-și portofoliul și sub președinția lui Vintilă Brătianu.

La 28 Decembrie 1930, I. G. Ducá a fost proclamat președinte al partidului național-liberal și în această calitate a fost însărcinat, la 10 Noembrie — de către Suveran — să formeze cabinetul. Era nevoe de o mână energică care să puie ordine în treburile statului și nu numai Regele, dar și țara — după cum au dovedit alegerile — socotia că partidul liberal sub conducerea lui Duca era cel mai indicat la aceasta.

Dar Duca n'a avut posibilitatea să înfăptuiască opera la care fusese chemat, căci iresponsabilul de la Sinaia i-a curmat firul vieții.

Țara noastră n'a cunoscut odiul crimelor politice, iar pe de altă parte suntem prea săraci în oameni de valoarea unui Duca, ca să putem admite cu ușurință să fim lipsiți de ei, mai ales în clipe grele ca acelea prin care trece țara azi.

R.



Asasinul N. Constantinescu



CLOPOTUL PATRIARHIEI

A FOST AUZIT DE CRĂCIUN

Pe'nalta colină, cuprinsă în secolul al XVI-lea între *drumul Giurgiului* la stânga, uitându-se spre apus şi între *drumul Mehedinţilor*, la dreapta, la miazăzi de *Curtea Domnească* şi de *Târgul-dinăuntru* se aflau vii domneşti şi locuri domneşti până la jumătatea secolului al XVII-lea, până după 1650.

La poalele colinei, spre răsărit erau la această dată casele, locurile şi grădinile Brâncovenilor, la stânga, — iar la dreapta erau locurile Mănăstirei lui Pană Vistierul.

Spre miazăzi, la poalele colinei, erau mahalaua Calicilor de la „Crucea doamnei Mircioaei" înainte; spre apus, locuri întinse, bălţi, ogrăzi, bordeie şi colibe de ţigani domneşti.

Spre miazăzi, de la poalele colinei, mai înainte, era „heleşteul lui Şerban-Vodă", peste care de la „stâlpul de piatră al Armeanului", se'nălţa „Capul Troianului" străvechiu al Bucureştilor, acel „Vallum" rămas dela romani.

Aşa descriu scriitorii vechi dealul frumos, pe care în anul 1654, Constantin Vodă Şerban se hotărî să zidească mânăstirea mare şi împodobită, bogat înzestrată şi cu multe turnuri, *dintre cari unul era menit să adăpostească clopotul prunc, clopot menit ca mai târziu să devie clopotul Mitropoliei Ungro-Vlahiei, apoi a Principatelor-Unite şi în urmă al Patriarhiei Românilor de pretutindeni.*

CÂT DE BĂTRÂN E CLOPOTUL?

Clopotul ar putea povesti multe, din cele ce a văzut în copilăria lui şi până azi.

Unii pretind că n'ar fi atât de bătrân, deoarece de fapt a fost turnat în timpul regelui Carol, la 1888, în anul când s'a clădit şi Ateneul din Bucureşti.

Totuşi credem că trebue considerat că el s'a născut în anul 1693, adecă puţini ani după clădirea mânăstirii lui Constantin Vovă Şerban.

Mitropolitul Ştefan I-iul, a fost cel dintâi care a păstorit, pe colina Mitropoliei, turma cuvântătoare a Ungro-Vlahiei şi a Plaiurilor. Acum două secole şi jumătate, exact 240 ani, Mitropolitul Teodosie — care păstorea atunci la Bucureşti — a pus de s'a turnat un clopot mic, pe care să-l poată susţine clopotniţa cam şubredă. Pe atunci clopotele nu se făceau atât de mari ca azi, căci se aşezau în clopotniţe, şi acestea s'ar fi putut dărâma. Clopotul acesta mic era menit să devie odată clopotul Patriarhiei românilor de pretutindeni.

După revoluţia lui Tudor Vladimirescu, în anul 1829, Mitropolitul Grigore pune de se toarnă un frate mai mic al acestui clopot, care a fost şi el aşezat în clopotniţă, alături de cellalt, cu care-şi îmbina sunetul.



Mitropolitul Iosif Gheorghian, de pe vremea regelui Carol, — făcându-se atunci şi o subscripţie naţională — a îngrijit turnarea marelui „Clopot al Mitropoliei" în modul următor:

S'a topit clopotul mic de la sfârşitul veacului al XVII-lea, căruia i s'a adăugat mai multe tone de aramă curată, scoasă din munţii ţării noastre, precum şi arama clopotului frate dela începutul secolului al XIX-lea.

Astfel actualul clopot se poate considera ca un simbol, deoarece conţine amalgamat metalul care a vibrat în clopotniţa vechei mânăstiri a lui Constantin Vodă, — apoi mai conţine clopotul care a vestit plecarea fanarioţilor şi renaşterea României, precum şi arama făurită după proclamarea independenţei României şi a proclamării regatului.

BOGĂŢIILE MITROPOLIEI

Dacă ar sta de vorbă cu noi, clopotul ar povesti că atunci când era tânăr, adecă pe vremea când nu împlinise încă nici o sută de ani, pe la 1787, Mitropolia avea 134 moşii în diferite judeţe ale ţării, lăsate parte de întemeetorul ei, Constantin-Vodă, parte dăruite de diferiţi credincioşi, în decursul veacului. Numai în Bucureşti Mitropolia avea 149 locuri de case şi opt vii mari. In afară de asta, în diferite judeţe, se aflau 20 de schituri înzestrate cu moşioarele, casele, viile şi grădinile lor şi cari ţineau toate de Mitropolia Ungro-Vlahiei şi a Plaiurilor.

Pe sub bolta clopotniţei, în care fusese aşezat, a văzut trecând, spre mitropolie în cursul secolului al XVIII-lea atâţia Domni şi Doamne, cari au dat, pe rând, Mitropoliei, rar moşii, mai des case, şi foarte des cruci, cărţi legate în argint, şi stofe, şi bani. Caretele mitropoliţilor bucureşteni, cari urcau şi scoborau colina Mitropoliei, trecând pe sub turnul clopotului, erau mai frumoase adeseori decât ale Domnitorilor.

Au fost mitropoliţi, ca bunăoară Neofit I, Grigore al II-lea şi Diosithil I, cari la un moment dat aveau în lăzile lor mai multe parale de cât se afla în visteria ţării.

Catastifele Mitropoliei sunt pline cu copii de zapise, prin cari cei mai mari ai ţării luau bani cu împrumut de la „P. S. S. Părintele Vlădica al nostru".

Pe vremea, când a fost turnat al doilea clopot, contopit azi — după cum am arătat — în arama marelui clopot al Mitropoliei, pe la începutul veacului al XIX-lea venitul Mitropoliei bucureştene era de 400.000 lei anual, adecă de aproximativ douăsprezece milioane lei, în moneda de azi. In afară de asta, Mitropolitul la întronare avea din toată ţara, aşa numitul „plocon al cârjei".

TESAURUL MITROPOLIEI

Din darurile făcute de cei mai de seamă Domni, Doamne şi boeri bogaţi se adunaseră odoare scumpe şi rare.

Dacă Mitropolia bucureşteană ar fi păstrat toate evangheliile, mitrele, cârjele, sacosurile, stiharile, omofoarele, epitrahilele, rukaviţele, bederniţele, basmalele de cârjă, crucile de piept — desigur că unul dintre cele mai bogate muzee religioase din Europa ar fi fost acela al Mitropoliei bucureştene.

Aceste odoare scumpe se păstrau de obiceiu, în timpul năvălirii turcilor şi tătarilor prin tainiţele, cunoscute numai de călugări şi dintre cari cele mai principale erau poate chiar în zidurile turnului adecă la picioarele clopotelor, ce vibrau deasupra.

Se mai pot vedea şi azi unele din aceste tainiţe, în cari se ascundeau, pe vremuri cele nouă mitre de mitropolit, din cari unele aveau o oca de aur, şi rubine, smaragde, şi diamante, de-ţi luau ochii. Una din aceste mitre avea 310 mărgăritare de mare preţ.

Mai erau 38 cruci de piept cu diamante, 14 cârje de aur împodobite cu basmale de cârji, cusute cu mărgăritare. Una din basmale se spune că avea 43 rubinuri, alta avea 193 grăunţe de mărgăritar şi nu ştiu câte topazuri, — apoi câte-o perdea a Maicii Domnului, brodată pe catifea de Genova şi de Lyon, sau pe stofă de aur de Veneţia, la care lucraseră, uneori ani de zile, unele Doamne şi boeroaice, cu fetele şi posluşnicile lor.

Din toată această avuţie n'a mai rămas azi aproape nimic.

Clopotul desigur că cunoaşte pe jefuitori... Dacă întrebi pe oameni, ei răspund că totul a fost dus la Moscova, cu prilejul panicii de atunci, şi când atâtea averi au fost cărate acolo.

E un muzeu pierdut, în întregime şi poate pentru totdeauna!

MITROPOLIA ŞI SĂRACII

Şi astăzi, mai ales, în preajma sărbătorilor, săracii roesc în jurul clopotniţei mitropoliei.

Dar în vremea veche acest ajutor era organizat sistematic, iar „breasla cerşetorilor" şi cu „starostele" ei avea mereu de a face cu cancelaria Mitropoliei.

Era un fel de asistenţă socială, sub supravegherea Mitropoliei. Domnul contribuia şi el la fondul destinat pentru acest scop. Anual se plătea o sumă din visteria domnească.

Mitropolia judeca şi plângerile calicilor în contra propriului lor staroste. Până pe la mijlocul secolului trecut se mai vorbea de „breasla cerşetorilor", cari îşi aveau şi mahalaua lor „mahalaua calicească", încă de pe vremea lui Matei Basarab, cu „podul calicilor" şi „puţul calicilor", despre care se vorbeşte şi în hrisovul lui Leon Vodă de la 4 Iunie 1668.

Aşa era pe vremea când se poate spune că „s'a născut" clopotul Mitropoliei.

MOAŞTELE SF. DUMITRU

Clopotul Mitropoliei ar mai putea povesti multe şi despre procesiunile credincioşilor la Moaştele Sf. Dumitru.

Aceste moaşte au fost aduse la Bucureşti de generalul Solticov în timpul războiului 1769—1774, de la satul Basarabov, pe râul Lous, din Rusciuc.

Generalul evlavios a voit să-l ducă în Rusia. Pe urmă îl făcu în dar Mitropoliei bucureştene, care nu avea moaşte sfinte!

Sfântul despre care se pomeneşte pe „pisania" de pe clopot, e azi patronul Bucureştilor, având o mare popularitate. Işi are şi el povestea lui. In timpul zaverei a fost ascuns de călugări într'o tainiţă din picioarele de zid a clopotniţei, deoarece era credinţa că apăra oraşul de toate relele. Intr'o noapte pe vremea războiului din 1916, l-au răpit bulgarii ducându-l la Giurgiu, cu intenţia de a-l duce la Rusciuc. Dar românii au prins de veste şi cu ajutorul nemţilor au repus pe sfânt la loc.

De altfel nemţii, cari au topit aproape toate clopotele de aramă ale bisericilor din Bucureşti, pentru necesităţile războiului, nu au îndrăsnit să se atingă de clopotul Mitropoliei, deşi era în văzul tuturor, aşezat afară, pe nişte schele făcute din şine de fier.

Am uitat să spun şi notez acum, că, turnându-se clopotul cel mare la 1888, el n'a mai fost ridicat în clopotniţă, care era în primejdie să se prăbuşească la pământ din pricina oscilaţiilor, atunci când s'ar fi tras clopotul.

CÂTE N'A VĂZUT?

Colina, pe care trona clopotul Mitropoliei a fost pentru ţara românească ceea ce pentru Roma fu Colina Capitoliului.

In preajma clopotniţei, în clădirea Mitropoliei şi vechiului local al Camerei deputaţilor s'a făurit România modernă.

Clopotul a văzut revoluţia lui Tudor Vladimirescu, gonirea grecilor din ţară şi a auzit glasul celor 112 deputaţi munteni, strigând pentru prima dată în 1857:

— Trăiască Unirea!

El ne-ar putea povesti multe despre domnia nefericitului Domn Brâncoveanu, despre zorile ce s'au ivit cu prilejul suirii pe tron a lui Cuza-Vodă, despre alaiurile domneşti şi politice, ce au urcat şi scoborât drumul Mitropoliei, despre crearea României moderne.

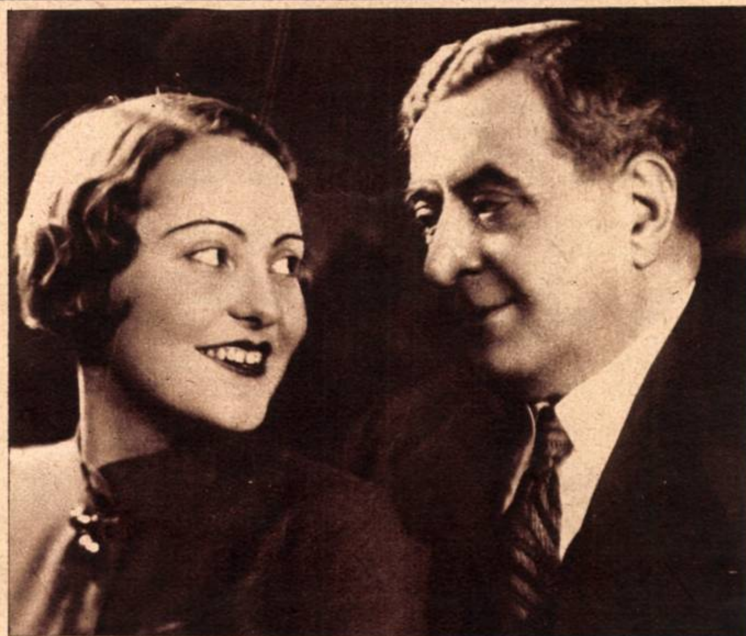
Clopotul a trăit, cu bucureştenii şi zile bune şi zile rele. El bătea numai într'o parte, ca un strigăt de alarmă, atunci când — în veacurile trecute — ardeau Bucureştii; tot el ne-a vestit sosirea aeroplanelor ucigaşe şi apoi a anunţat maestos plecarea nemţilor, încheerea păcii şi intrarea triumfală în Capitală a regelui Ferdinand, în capul armatei române.

Acum doui ani, Primăria a nivelat şi lărgit considerabil drumul strâmpt, ce ducea la Patriarhie. Pentru a se clădi frumosul bulevard, ce se vede, a fost nevoe să se teşască mărginile râpoase ale drumului.

Inainte calea era pe sub clopotniţa Mitropoliei, odinioară închisă de poarta grea de stejar, poartă ferecată, ce se mai vede şi azi. Acum bulevardul Patriarhiei, cu două artere paralele, înconjoară clopotniţa a cărei poartă a rămas inutilă, fiind lăsată acolo ca o amintire istorică.

In faţa clopotniţei s'a aşezat copia statuei lupoaicei, cu copiii, Romulus şi Remus, al cărei original este la Roma. E un simbol, care cadrează foarte frumos în acel loc.

Până la ridicarea unui turn sau postament monumental, care să susţie marele clopot al Patriarhiei, s'au ridicat din nou schele de şine de fier şi astfel s'a făcut că de sărbători bucureştenii au avut bucuria de a auzi glasul solemn al clopotului lor drag, care — să sperăm — că pe viitor va avea de vestit numai lucruri bune.



D-na Eugenia Zaharia şi d. N. Soreanu deţinătorii rolurilor principale în comedia d-lui Tudor Muşătescu „...Escu" pe care Teatrul Naţional o prezintă cu un frumos succes.

S'A INVENTAT UN APARAT CARE DESCOPERA **COMORILE ASCUNSE** IN FUNDUL PAMANTULUI

Polarizatorul inginerului Walter Henning din Frankfurt se întemeiază pe efecte observate dar neinterpretate încă definitiv. In fond este vorba de următoarele patru fapte, a căror natură mai rămâne învăluită de mister — stabilite în urma unei experienţe riguroase:

1) Orice minereu în stare nativă, emite unde de energie numite „emanaţiuni" a căror direcţie şi efect sunt cunoscute. Multe dintre ele se propagă în direcţie verticală în sus şi în jos; altele reacţionează orizontal. Abandonând suprafaţa emanatoare, ele provoacă emisiunea altor emanaţiuni mai slabe, în unghiuri diferite, asemănătoare oarecum cu refracţiunea razelor luminoase.

2) Aceste emanaţiuni pot acţiona anumite dispozitive.

3) Dintre emanaţiunile care ne înconjoară în fiecare moment la tot locul, este posibil să se aleagă o emanaţiune specială destinată să facă să funcţioneze un dispozitiv anumit; pentru a se obţine acest efect se întrebuinţează unii compuşi chimici de reacţiune închişi în capsule.

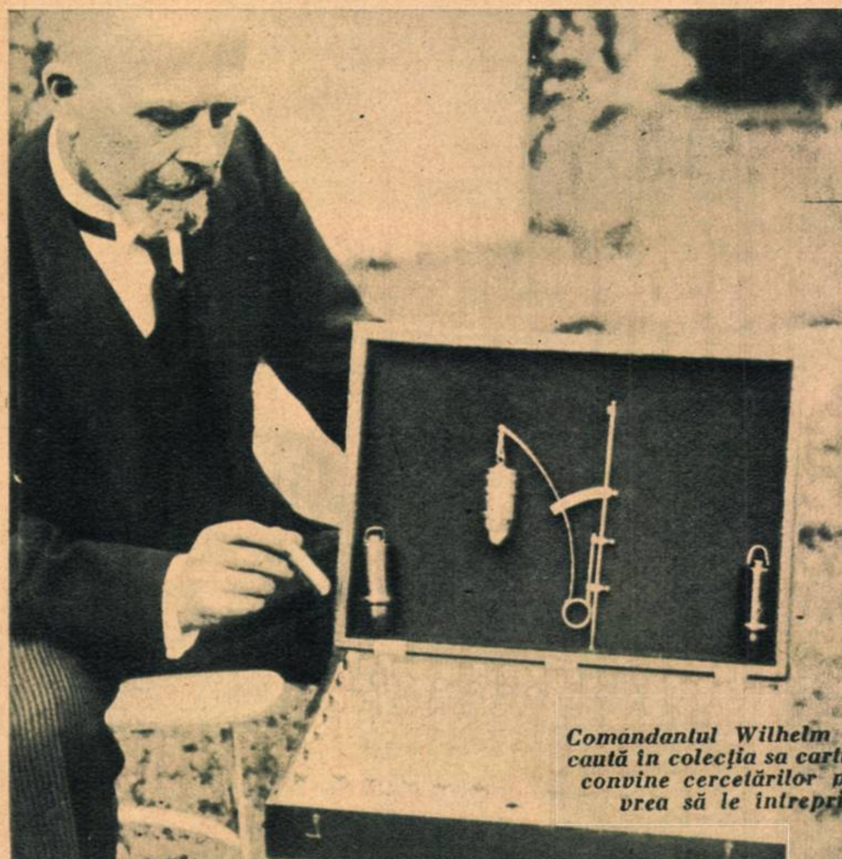
4) Fenomenul cel mai curios şi cel mai enigmatic constă în mişcările pe care le execută polarizatorul. Departe de a fi accidentale mişcările evidenţiază de fapt un sistem; ele furnizează o abundenţă de informaţiuni şi desluşiri în privinţa depozitului mineral. Deviaţia instantanee indică spre exemplu direcţia în care se găseşte zăcământul, apoi, după un timp, polarizatorul se roteşte în jurul axei sale, indicând prin numărul turaţiilor adâncimea sub suprafaţă.

Polarizatorul se poate asemui cu o staţiune de recepţie de telegrafie fără fir răspunzând undelor care emană din subsol: diversele capsule servesc pentru acordarea aparatului la diferitele lungimi de undă transmise de diferitele minereuri. D. Henning în colaborare cu fratele lui, a pus până astăzi la punct 250 capsule de acest gen pentru minereurile cele mai comune: petrolul, gazul natural, carbonul, clorura de sodiu, potasiul, anhidrita carbonică, platina, aurul, argintul, cuprul, zincul, minereuri de fier, pirita, apa pură, apa minerală, etc. Se poate stabili compoziţia oricărui fel de apă pusă astfel în evidenţă, dar nu se constată decât prezenţa apei curgătoare.

Polarizatorul este un instrument de localizare de întrebuinţare cu adevărat universală, el funcţionează repede şi nu întrebuinţează decât câteva minute — timpul schimbării unui cartuş — pentru a trece de la căutarea unui minereu la altul. Pe de altă parte ele este de o sensibilitate extremă şi de o selectivitate remarcabilă. Fiecare capsulă nu răspunde decât emanaţiunilor unui anumit minereu — sau minereurilor cu însuşiri aproape identice; deasemeni întrebuinţarea acestor capsule permite să se efectueze o analiză chimică la distanţă.



D. Walter Henning punând în funcţie polarizatorul.



Comandantul Wilhelm Henning caută în colecţia sa cartuşul care convine cercetărilor pe care vrea să le întreprindă.

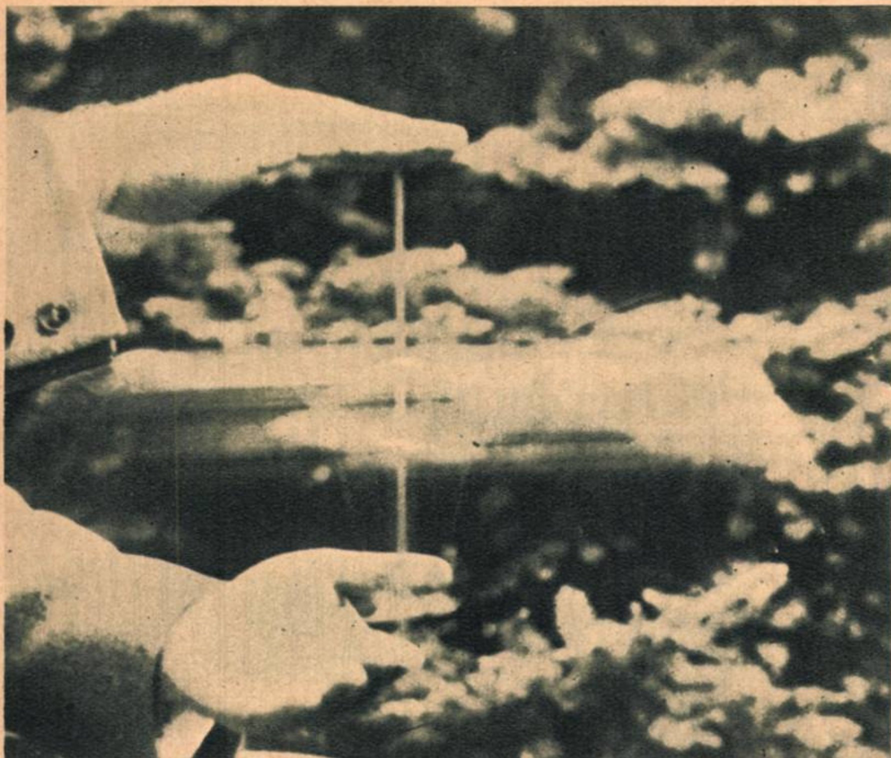
Cu ajutorul polarizatorului s'au pus în evidenţă şi s'au localizat zăcăminte situate la 1500 de metri sub suprafaţa pământului; era vorba evident de zăcăminte foarte importante.

In general se pot determina cu ajutorul polarizatorului următoarele date: distanţa, orientarea, înclinarea, adâncimea, calitatea, formaţia (prin stratificare, prin concentrare) vechile lucrări minerale.

In toate cazurile controlate, indicaţiunile aparatului s'au găsit exact la câţiva metri distanţă, uneori la câţiva decimetri. Pentru o cercetare exactă se cere o jumătate oră până la o oră şi jumătate. O primă cercetare, făcută în automobil, pentru a se constata prezenţa cursurilor de apă

Comandantul Wilhelm Henning cercetând un zăcământ de aur.





Montarea aparatului



Se introduce un cartuş de reacţiune în polarizator.

şi zăcămintele de minereuri, se poate întinde până la 150 km., pe zi.

ZĂCĂMINTELE SUBSOLULUI EMIT RADIAŢIUNI CARE SE RELEVĂ ÎN POLARIZATOR

Cum se face că deasupra cursurilor de apă subterană nu se întâlnesc decât arbori rari, piperniciţi, arbori ale căror crengi stau aplecate dând impresia că se supun atracţiei apei ale cărei capricii le marchează de departe?

Cum se explică faptul că fotografiile luate în avion deasupra norilor compacţi, permit să se distingă fluviile şi ţărmurile lor, marcându-se pe fondul cenuşiu ca urme întunecate?

Ce să spunem pe de altă parte de faptul că trăznetul nu cade în general decât în regiunile unde trec cursuri de apă încrucişându-se dedesubtul suprafeţii pământului şi că în consecinţă paratrăznetele stau neputincioase în aceste locuri!

Un alt fapt inexplicabil pe care-l semnalăm în această ordine, este că mortalitatea anumitor boli, cum ar fi cancerul şi tuberculoza de exemplu, se observă mai ales în casele situate deasupra cursurilor de apă şi a bifurcaţiilor lor, — că tot în aceste case anumite simptome — oboseala şi nervozitatea, insomnia şi vitalitatea redusă — se prezintă cu o particularitate frecventă.

Acest fenomen şi multe altele nu se explică decât dacă presupunem că întregul subsol emite unde electrice asemănătoare celor de telegrafie fără fir, vibraţiuni pe unde scurte, distingându-se printr'o penetraţiune remarcabilă care se observă chiar la o distanţă considerabilă.

Pe de altă parte trebue să admitem că trupul omului emite, ca orice organism animal sau vegetal vibraţiuni de unde scurte. Este modul de a vedea al profesorului G. Lahkowsky din Paris, care în cartea lui „L'Origine de la Vie" l-a formulat încă din 1926 cam în modul următor:

Orice fiinţă care trăeşte emite radiaţiuni; organismul cel mai simplu fiind constituit de o celulă unică, organismele superioare cu structuri celulare mai mult sau mai puţin complicate, vibraţiunea vitală cea mai simplă este aceia pe care o emite o celulă individuală. După Lahkowsky orice celulă îşi datorează viaţa sâmburelui ei, sediul vibraţiunilor şi centrul de radiaţiune. Aceşti sâmburi nu ar fi altceva decât nişte circuite electrice comportând elementele unui circuit de T. F. F. şi în consecinţă, emiţând vibraţiuni; ei au lungimi variate de undă, dar totdeauna foarte mici.

Faptul că orice celulă are lungimea ei normală de undă poate da loc la perturbaţiuni când alte unde apar din afară, spre exemplu de pe sol. Contactul cu lungimile diferite de undă produce o boală, — pe când dimpotrivă contactul cu unde identice poate fortifica organismul.

Faptul că solul şi subsolul mineral emit vibraţiuni de unde scurte, concurând cu vibraţiunile proprii ale organismului sau lovindu-se de ele, ar putea să servească pentru elucidarea fenomenelor enigmatice enumerate mai sus. El va permite deasemeni să înţeleagă funcţionarea unui aparat care va juca într'o bună zi un rol din cele mai importante la punerea în valoare a comorilor din subsol.

„Polarizatorul", — aşa îl numeşte d. Walter Hening, inginer la Frankfurt pe Main, care în colaborare cu fratele lui a construit un instrument din cele mai utile pentru punerea în valoare a zăcămintelor minerale. Polarizatorul comportă o axă verticală şi un braţ liber de care este suspendată o capsulă care se mişcă liber. In această capsulă se introduce un cartuş metalic care cuprinde o anumită substanţă care variază după minereul a cărui prezenţă urmează a fi stabilită. Fraţii Henning au pus până acum la punct 250 de cartuşe diferite fiecare dintre ele acţionând asupra unui minereu anumit, sau mai bine zis, asupra lungimii de undă a acestuia: petrolul, metanul, carbonul, sarea de bucătărie, potasiul, anhidrida carbonică, platina, aurul, argintul, cuprul, zincul, minereurile de fier, apă pură, apa minerală — aceste substanţe şi multe altele au fiecare cartuşul lor de reacţie.

Ţinut lejer între cele două mâini, acest aparat, de îndată ce intră în raza de acţiune a mineralului căutat, execută în mod automat anumite mişcări care se succed cu o perfectă regularitate. El deviază într'o direcţie dată, indicând situaţia unui curs de apă sau a unui zăcământ mineral. Apoi, după ce s'a oprit câteva secunde, el începe să se rotească în jurul axei sale: numărul turaţiilor indică la ce adâncime sub suprafaţa solului se găseşte minereul, apa sau petrolul căutat. Dar nu la aceasta se mărgineşte funcţiunea acestui aparat curios: oscilaţiuni de pendulă la dreapta sau la stânga şi alte mişcări caracteristice furnizează aceluia care-i cunoaşte toate particularităţile, informaţiuni precise asupra situaţiunii şi particularităţile zăcământului. Este vorba de telegrame cifrate — ca să spunem aşa, a căror cheie a putut fi furnizată numai de o experienţă îndelungată de ani de zile, dar care acum informează asupra zăcămintelor de minerale, asupra cursurilor de apă şi a curselor de petrol, într'un mod mult mai complet ca orice alt procedeu minier.

În ceeace priveşte „bagheta divinatoare" care a făcut obiect atâtor discuţiuni ştiinţifice, noul aparat se distinge în primul rând prin faptul că funcţionează între mâinile oricărei persoane, chiar dacă aceasta nu este prea dotată ştiinţificeşte cu o siguranţă care într'adevăr variază dela unu la alta. El se comportă — cum am spus şi la început — ca un receptor T. F. F. reacţionând, după ajustajul lui, la staţiuni pe lungimi diferite de undă.

In ultimii ani s'au stabilit cu ajutorul polarizatorului destule cursuri de apă subterană: sondele care au fost clădite în locurile indicate au condus la rezultate pozitive totdeauna la adâncimea determinată de aparat. De multe ori s'au delimitat cu precizie ţărmurile fluviilor din subsol. Multe surse minerale de o mare putere terapeutică îşi datoresc descoperirea polarizatorului: astfel sursa de la Vilbel aproape de Franckurt pe Main a fost privită la 19 Mai 1930 în urma datelor furnizate de d. Walter Henning al cărui diagnostic sună astfel: „Apă minerală bună şi abundentă la 275 metri adâncime". Când puţurile au fost terminate, sursa a dat 287 metri adâncime, aproape 700 metri cubi de apă minerală pe zi. D. Henning indicase în conţinutul apei următoarele ingrediente: sare de bucătărie, clorură de potasiu, litiu, carbonat de calciu şi acid carbonic liber. Or, analiza chimică a confirmat din plin acest prognostic.

In abundenţa documentelor pe care am avut prilejul să le examinăm, semnalăm încă cercetările făcute de d. Walter Henning pe teritoriul minelor de petrol din Lipinski în Galiţia. Acest inginer a reuşit să stabilească sub primul strat de huilă existenţa unui al

doilea strat mult mai abundent al cărui curs și profunzime se putea determina cu o precizie remarcabilă. D. Henning a stabilit numai puțin de 8 sondaje, făcând indicațiuni foarte precise asupra cantității și calității huilei care se găsea în fiecare din aceste regiuni. Or, peste tot unde s'a făcut un sondaj s'au confirmat în toate detaliile indicațiunile polarizatorului.

Eminentul geolog belgian M. H. de Raun, profesor la școala colonială de stat din Bruxelles a supraveghiat o lungă serie de încercări foarte detailate și foarte instructive asupra șase zăcăminte minerale în provinciile Namur și Luxembourg. Cu toate că d. Henning era în toate aceste cazuri până la momentul încercării în totală recunoștință față de direcția zăcământului, a furnizat indicațiunile cele mai complecte privitor la natura chimică a diferitelor zăcăminte, a situației și configurației lor. In toate cazurile controlabile datele lui au fost absolut exacte, uneori la câțiva metri, chiar câțiva decimetri aproape, și mereu în limite atât de apropiate încât lucrările de sondaje făcute pe baza indicațiunilor au ajuns să descopere invariabil, zăcământul în chestiune.

Aceste rezultate, au fost obținute — lucru foarte important — într'un timp extrem de scurt, cel mai des într'o jumătate de oră și niciodată în mai mult de o oră și jumătate.

Funcționarea polarizatorului și datele furnizate de el, au fost confirmate în toate detaliile prin încercări riguros controlate. Interpretarea științifică este dimpotrivă enigmatică în mai multe privințe: pentru elucidarea ei ar trebui multe alte încercări, care să dea informațiuni interesante asupra fenomenelor din cele mai variate domenii de activitate.

Dr. A. GRADEWITZ



Sunete de orgă din ceruri





O senzație pentru orice om care călătorește în China sunt „sunetele de orgă din ceruri". Din miezul dovleacului se tae și se lăcuesc fluere de orgă. Micul instrument cântărește 8—11 grame. Ei se așează pe penele cozii unui porumbel. Când pasărea zboară vântul suflă tonuri diferite în orgă. Dacă zboară un cârd întreg de porumbei sunetele sunt cu atât mai variate. In fotografiile noastre vedem un porumbel cu orgă iar jos vânzătorul unui astfel de instrument prețios și original.



Un grup de rațe și gâște pornite la... tăere sunt onorate cu o deosebită atenție de sergentul din post. Candidatele la moarte și la friptură au drumul liber fiind așteptate de două limuzine elegante.



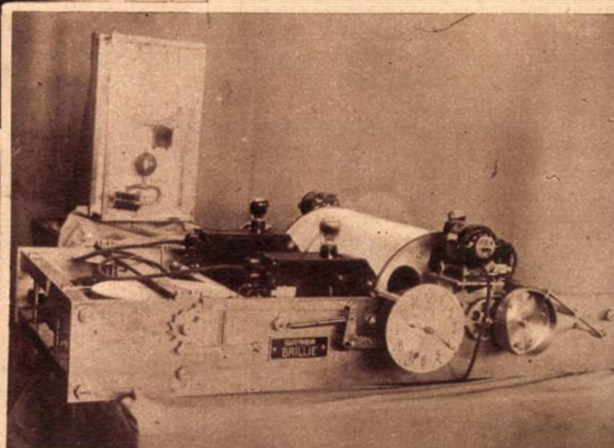
La 23 Decembrie s'a dat la Berlin sentinţa în procesul incendierii Reichstagului. Van der Lubbe a fost condamnat la moarte, iar ceilalţi patru acuzaţi achitaţi. In fotografia noastră (stânga sus) dela dreapta spre stânga: Dimitroff, Lubbe, Torgler şi în spate cei doi bulgari: Tanef şi Popoff.

Poliţia franceză a descoperit o mare afacere de spionaj. In fofia noastră (stânga mijloc)togra tografia noastră (stânga mijloc) directorul siguranţei Perrin căruia i se datorează în mare măsură prinderea spionilor.

D. Dinu Brătianu a primit la Paris pe reprezentanţii presei făcându-le declaraţii importante (mijloc).







La observatorul din Paris s'a instalat un ceas telefon automat care indică sonor timpul exact. Construcţia technică este foarte interesantă. Pe o tobă mare se găseşte un film sonor pe care sunt imprimate toate orele în absolut toate posibilităţile de timp dintr'o zi. Toba este atinsă de o rază de lumină şi la cerere devine vorbitoare printr'o celulă foto electrică.

In Italia au primit daruri importante toate mamele care au mulţi copii. In fotografia noastră (jos) vedem mame cu câte 14 copii şi mai mulţi aşteptându-şi darurile.



LEGENDELE GENEZEI NE VIN DIN EGIPT?



CINE e autorul Genezei, cuprinsul primelor capitole din Vechiul Testament? Se pare că Moise, marele conducător al Evreilor în drumul către Ţara Făgăduinţei, le-a conceput.

Dar de unde a luat Moise legendele care caută să explice începuturile lumii, apariţia primilor oameni — episoadele în care ni se povesteşte despre ispitirea Evei de către şarpe, despre potop şi corabia lui Noe, despre Turnul lui Babel şi multe altele?

Nu putem presupune că Moise a fost în grădina Edenului — nici printre călătorii corăbiei lui Noe şi nici unul din constructorii Turnului Babel. Atunci, de unde a aflat el toate acestea?

Cercetările archeologilor au dovedit că în vechea Babylonie existau, cu mult înaintea lui Moise, tot felul de versiuni cu privire la cele de mai sus şi atunci s'a presupus că aci s'a documentat autorul Genezei.

Acum însă D-rul A. S. Yahuda, unul din cei mai proeminenţi savanţi evrei din lume, care a studiat multă vreme această chestiune, vine cu teoria că legendele biblice sunt egiptene atât în ce priveşte construcţia cât şi coloritul lor. Moise s'a născut în Egipt — el a fost după cum se ştie, copilul găsit în stufărişul de pe malurile Nilului — aşa că era fatal ca în povestirile Vechiului Testament să intre legendele, mitologia, geografia, tradiţiile şi chiar condiţiunile meteorologice ale Egiptului.

Ni se spune astfel despre Eva că ar fi fost creată din coasta lui Adam pentrucă în mitologia egipteană toate celelalte părţi din anatomia zeilor fuseseră întrebuinţate la crearea unei zeităţi minore, sau a unui erou, şi ar fi fost deci un sacrilegiu să creezi o femee din ceeace s'ar fi putut face un zeu. Modelând oamenii din lut, cum ni se arată în geneză, Creatorul n'a făcut decât să-l imite pe zeul egiptean Khnum.

Biblica grădină a Edenului, a fost în realitate un ţinut udat de Nil şi aluzia la alte râuri pornind din aceasta, exprima credinţa că toate râurile luau naştere din marele părinte al apelor.

Tot acest material egiptean al bibliei e rezultatul îndelungatei perioade pe care evreii au trăit-o în Egipt, din vremea lui Josef şi până la Moise. Unii istorici au crezut că biblia a fost revăzută şi completată după exilul evreilor în Babilonia adică, cu şase sute de ani înainte de Christ şi opt sute de ani după ce părăsiseră Egiptul. Dar după D-rul Yahuda, cartea genezei e cu mult mai veche decât exilul babilonian; ea ar fi luat naştere imediat după fuga evreilor din Egipt. E evident că părţi importante din biblie sunt originare din Babilonia, aduse probabil de către Abraham şi tovarăşii săi, dar elaborările egiptene ocupă cea mai mare parte a lucrării.

După pomenitul savant, geneza şi celelalte patru cărţi dela început au fost scrise mai mult de Moise, care a trăit în Egipt dela naştere până la maturitate şi de a jucat un rol important familiarizându-se cu religia şi tradiţiile ţinutului, atât de marcantă a fost situaţia lui aci, încât unii istorici s'au aventurat până la a afirma că ar fi fost fiul Marei Regine Hatshepsut, buna prinţesă care l'a găsit în stufăriş — şi că acest fapt ar explica extraordinara consideraţie cu care a fost tratat copilul unei rase captive.

Capitolul cel mai bogat în substanţă babiloniană, în această operă a Genezei, este potopul; acesta face parte din epopeea Gilgameshului care are mai mult de patru mii de ani vechime. Cu toate acestea, povestirea este impregnată de noţiuni egiptene, asupra cărora nu vom stărui însă, din lipsă de spaţiu.

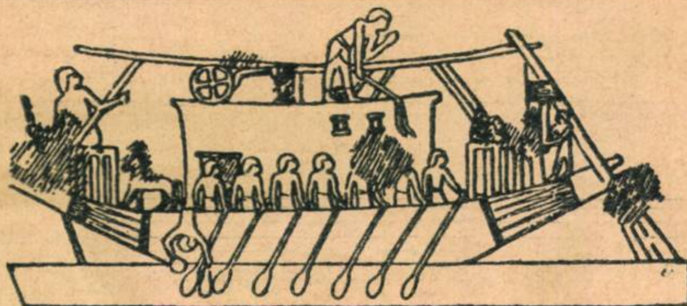
D-rul Yahuda ne atrage atenţia asupra faptului că, imediat ce isprăveşte cu potopul, povestitorul începe descrierea unei inundaţii a Nilului. Intr'un vechiu papirus egiptean se face aluzie la un mare flux care a inundat lumea aproape complet readucând-o în starea haotică dela origine. Descrierea revărsării Nilului în acest document corespunde în multe privinţe cu potopul biblic, iar fixarea duratei potopului la un an şi toate fazele descrise în capitolul 8 al Genezei se bazează în întregime pe experienţa egipteană.

Dar influenţele egiptene nu se văd numai aci: Când autorul vechiului testament spune în Geneză: „La început Domnul a făcut cerul şi pământul", întrebuinţează pentru cer pluralul. Aceasta se explică, prin faptul că Egiptenii îşi închipuiau cosmosul cu două ceruri, unul acoperind pământul iar altul, lumea cealaltă.

Unul din cele mai isbitoare elemente egiptene în povestea creaţiei este desemnarea primului om cu denumirea de Adam. Acest nume vine dela cuvântul „adamah" care literalmente înseamnă „pământ roşu". Dar expresia „adamah" nu se mai întâlneşte







O veche gravură reprezentând Grădina Edenului cu primii oameni şi şarpele care încearcă a-i ispiti.

Turnul lui Babel.

Vechie inscripţie egipteană în care şarpele ne e înfăţişat cu mâini şi picioare.

Basso-relief, dela Deir-el-Bahari, reprezentând pe regina Hatshepsut care se crede că ar fi fost mama lui Moise.

Sufletul — după concepţia egipteană — cu trup de şoim şi cap omenesc.

O concepţie artistică dar tradiţională a corabiei lui Noe.

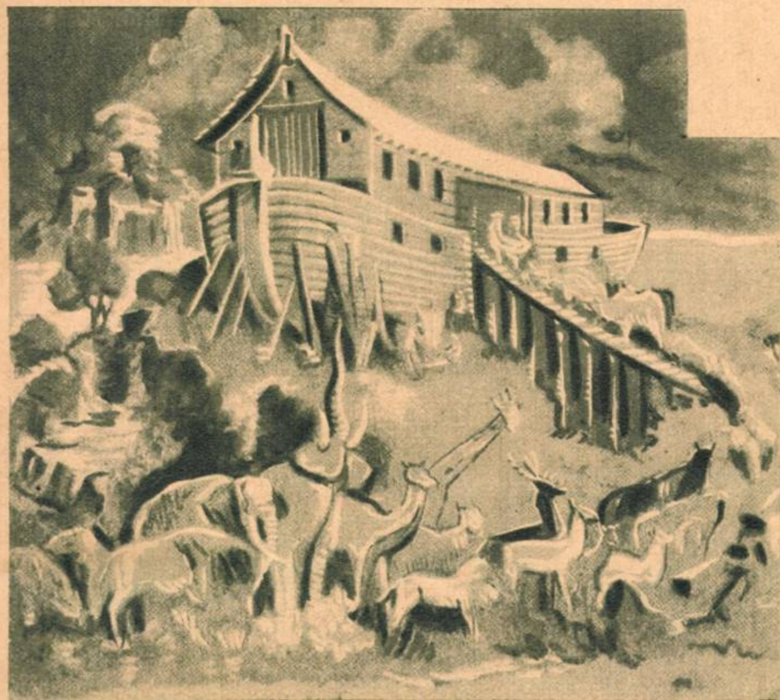
in niciuna din limbile semite afară de cea ebraică. Dacă ne întoarcem spre vechii egipteni vedem că aceştia aveau un cuvânt care ad literam înseamnă „cel roşu", dar desemna un ţinut pustiu, în contrast cu „cel negru", care însemna malul fertil, negru şi moale, adus de Nil. Cuvântul „adamah" a fost deci împrumutat dela expresia egipteană a deşertului.

Interesantul episod din geneză, unde se vorbeşte de crearea Evei din coasta lui Adam, este tot ce poate fi mai specific egiptean. Intr'unul din vechile mituri egiptene, ni se spune că opt mari zeităţi cari împreună cu Ptah-Atum „o corporaţie" de nouă divinităţi au fost creeaţi de acesta din urmă, din membrele şi organele sale şi anume zeul înţelepciunii şi al scrisului, a luat naştere din inimă; zeul rege Horus, din limba sa; iar ceilalţi, din dinţi, mâini, nas şi alte părţi.

E evident că numai într'un mediu unde predominau astfel de idei ar fi putut autorul Genezei să conceapă ideia de a crea pe mama omenirei din trupul primului bărbat.

Expresia „suflet viu" pe care o întâlnim în povestirea Creaţiei, coincide literalmente cu expresia egipteană „ba-ankh". In multe fresce egiptene vedem mumia vizitată de către suflet pe care egiptenii îl imaginau sub forma unui şoim cu cap omenesc, putând sbura oricând în lumina zilei.

Un alt punct ce te frapează în primul capitol al genezei este faptul că păsările şi peştii au fost creaţi din apă şi nu din pământ ca celelalte animale. Această concepţie e pur egipteană pentrucă majoritatea păsărilor din acest timp îşi făceau cuiburile în stufărişurile Nilului.



CORABIA LUI NOE

„Pomul vieţii" şi „Pomul Cunoştiinţei Binelui şi Răului" sunt tot de origină egipteană. In textele vechilor piramide întâlnim următoarea frază: „regele poate fi hrănit din Pomul Vieţii".

In paradisul egiptean exista un sicomor sub care se adăpostea zeul suprem „Ra". Zeiţa Hathor sta şi ea tot sub sicomor. Sicomorul figura întotdeauna în poezia egipteană ca „pom al dragostei" iar fructele lui, ca „fructe ale dragostei". A gusta din vinul şi fructele sicomorului era echivalent cu a te bucura de dragoste.

D-rul Yahuda ne arată că arborele Cunoştiinţei binelui şi răului, din geneză, e un arbore al dragostei şi întregul episod care a făcut pe primii oameni să cunoască pasiunea şi păcatul a fost inspirat de acest arbore. Sicomorul devine în geneză smochin, pentrucă în Canaan, acest pom era mult mai frecvent.

Caracterul egiptean al dramaticului episod ce descrie ispitirea Evei de către şarpe, ce e explicat într'un mod extrem de interesant de către doctorul Yahuda: Egiptul e plin de şerpi ce se târăsc neturburaţi pe câmpii şi se caţără pe copaci şi ziduri. In toate vechile reprezentări picturale ale „celeilalte lumi egiptene" aceşti şerpi apar mereu în grădini şi peşteri, având uneori înfăţişarea unor mari boa-constructori, cu braţe omeneşti sau cu aripi. Un astfel de şarpe a avut în minte autorul Genezei, care-l descrie ca pe o creatură prietenoasă şi sociabilă. Iată ce ne spune capitolul 3, versetul No. 1 din această operă: „şarpele era mai subtil decât toate vietăţile câmpului. Ca toate animalele fabulelor egiptene, el are ceva familiar şi atrăgător în vorbele pe care le adresează femeei. D-rul Yahuda compară şarpele paradisului cu unul din cei ce apar pe vechile sarcofagii egiptene, cu braţe şi picioare umane, stând vertical înaintea unui zeu căruia-i oferă un fruct.

Biblia ne spune mai departe că omul l'ar fi călcat pe şarpe şi că acesta l'ar fi muşcat de picior. Această legendă se înfrăţeşte strâns cu mitul egiptean ce reprezintă şarpele în conflict cu Ra, zeul soarelui.

Cele de mai sus, nu sunt decât câteva spicuiri luate la întâmplare; dacă ar fi să analizăm întreaga operă, ar însemna să scrim volume întregi.

Fondul mitic al legendelor egiptene şi bablioniene, ia în Geneză un caracter etic — încheie Yahuda. „Miturile politeiste sunt transformate în impulsuri pur morale pentru promovarea binelui şi înfrângerea răului.

5 MILIOANE DE SCLAVI SE MAI CHINUESC INCĂ PE PAMÂNT

Cum şi-a căpătat libertatea o massă de mai-bine de 213.000 de sclavi

SCLAVIA a fost din vremuri străvechi o plagă a Africii; şi mai este încă, practicată, bineînţeles nu de către colonişti europeni ci chiar de către anumite triburi indigene, ce se războiesc şi fac prizonieri pe cari-i pun la munci grele sau îi vând ca pe o marfă, întocmai ca pe vremea când triremele Carthaginei se aventurau în apele luminoase şi pline de primejdii ale acestui colţ de lume.

Invăţasem a crede că sclavia, sub toate formele ei, era ceva mort şi definitiv îngropat în trecut; că opera lui Abraham Lincoln, William Wilberforce, Thomas Clarkson, Fowell Buxton şi a atâtor alţi umanitarişti avusese parte de o totală realizare. Pornind dela o astfel de premiză, nu mică este surpriza celui care descoperă că există pe acest pământ, ţinuturi unde trăiesc dela cinci până la şase milioane de sclavi deţinuţi ca o proprietate susceptibilă de vânzare, la un ordin al stăpânului.

In clipa când această calamitate mi-a ajuns la cunoştinţă, m'am alăturat acelui mic grup de politicieni şi umanitarişti cari au susţinut marea cauză a desfiinţării sclavajului. Cu ei am adoptat idealul Ligii Naţiunilor care este „abolirea totală a sclaviei sub toate formele ei" şi la care eu aş adăoga *„chiar în cursul acestei generaţii"*.

Toată atenţia şi toate energiile mele erau concentrate asupra tragediilor traficului de oameni din Abyssinia şi asupra stării de degradare a celor două milioane de copii sclavi ai Chinei, când prin 1927, aflu că în afară de ţinuturile ce mă interesau se mai găseau într'o regiune ce sta sub controlul englezilor, şi anume în Protectoratul Sierrei Leone, vre-o 213 mii de sclavi, precum şi o altă massă al cărei număr nu se cunoştea, în ţinutul învecinat al Liberiei.

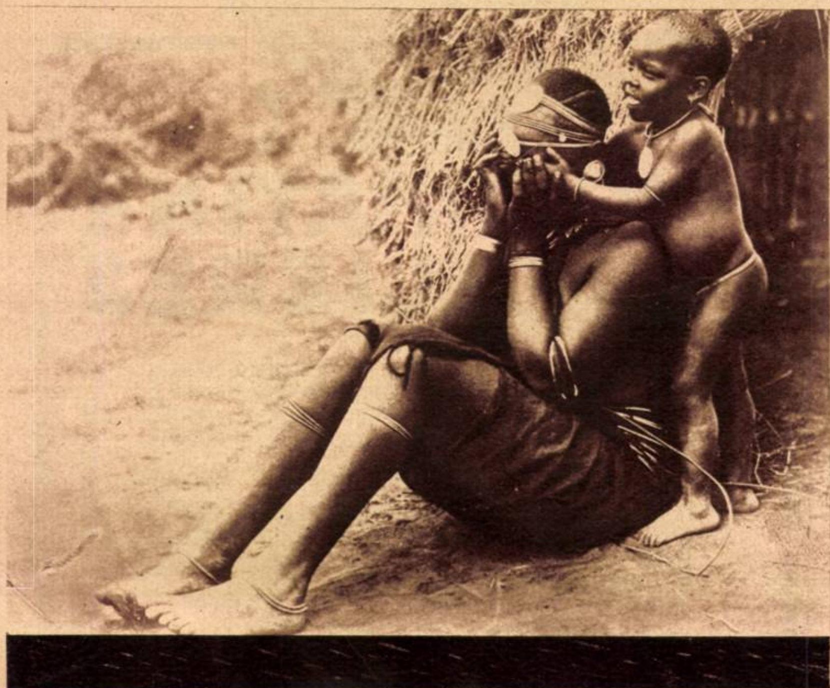
Actualmente se ştie foarte puţin despre acest colţ al Africii Occidentale, dar istoriceşte, e cunoscut încă de pe vremea carthaginezului Hannon. Fluviul său, Sierra Leone a atras dealungul secolelor pe navigatorii tuturor naţiunilor ca un loc propice ancorării. A purtat pe rând, mai multe numiri. Pliniu cel bătrân îi spunea „Flumen Bambotum", primii portughezi l'au numit „Rio de Serre-Liona" iar vechii Temuezi, băştinaşii ţinutului, „Robung Darbull" sau râul cu trepte.



Sclavi şi sclave



O sclavă şi copilul ei.



Intre veselie şi tristeţă

S'a proclamat că sclavia nu poate exista legal în teritoriile intrate definitiv sub dominaţia britanică. Ştiam deci că nu puteam găsi sclavi în „colonia britanică" a Sierrei Leone — care nu formează decât un colţişor din Africa Occidentală — dar că aceştia trebuiau căutaţi în Protectorat — vastul teritoriu exterior coloniei. Acest protectorat se află în mare parte sub administraţia indigenilor. Desfăceţi harta Africii şi urmăriţi coasta apuseană până când ajungeţi în marea regiune ecuatorială unde Continentul Negru atinge maxima de lăţime.

Acel petec de pământ situat în Sudul Guianei franceze şi la Nord de Liberia, este colonia britanică a Sierrei Leone, despre care s'a spus că e cel mai frumos colţ din toată Africa, ba mai mult, că ar cuprinde mai multă frumuseţe naturală decât oricare alt continent. Valurile reci ale Atlanticului cu apele de un albastru-cenuşiu lovesc în peretele abrupt de rocă dură al munţilor ce răsar brusc ridicându-se la o înălţime de vre-o 1800 metri, în soarele muşcător al tropicelor. Fluviile sale adânci şi golfurile bine adăpostite au atras întotdeauna pe marinari; iar pământul despre care se spune că ar fi mai bogat decât oriunde, i-a îndemnat să rămâie.

Dar înainte vreme, cei cari îndrăsneau să se oprească aci, rămâneau pe vecie, obţinând un petec de doi metri din acel pământ fatal ce păruse gata să le ofere belşugul, pentrucă atmosfera fierbinte a Sierrei Leone, aducea în câteva săptămâni, zile şi chiar ore, suflarea rece a morţei.

Intre 1720 şi 1793, a existat în apropierea fluviului un sat ridicat de către nişte sclavi fugiţi de pe un vas american cari au clădit aci un fel de fortăreaţă. Freetown (oraşul liber) a fost numit astfel în cinstea acestor fugari. Astăzi, mulţumită măsurilor de higienă modernă, a devenit cea mai sănătoasă localitate din întreaga Africă Occidentală.

Când Anglia a pus stăpânire pe Sierra Leone, prin tratatul dela 1787, comerţul de sclavi se mai practica încă în toată barbaria lui.

Sclavajul, pe coasta occidentală a Africii, datează din timpi imemorabili. Potentaţii îl priviau ca pe o parte din sarcinile pe care viaţa le punea în spinarea poporului lor, iar lumea civilizată a secolului al 19-lea, îl considera necesar pentru agricultura tropicelor. Ivoriul negru, era foarte rentabil.

După cum am mai spus, ştiam foarte bine că în colonia Sierrei Leone nu există sclavie, deoarece e guvernată direct de englezi; am avut însă ocazia să văd că înflorea în protectorat, un imens teritoriu ce se întinde în hinterland către isvoarele Nigerului, administrat de indigeni.

Triburile care posedau sclavi, erau în acest Protectorat în număr de şasesprezece, dintre cari, singuri războinicii Mendezi deţineau 83.000 de suflete. Războiul pe care Marea Britanie l'a avut cu acest trib e încă o amintire penibilă — ceeace face din emanciparea sclavilor săi una din cele mai delicate chestiuni.

Când s'a constituit protectoratul, la 1895, s'a admis în mod deschis sclavajul. După legile şi tradiţia indigenilor stăpânul putea recaptura prin orice mijloc un sclav fugit. Dar în declaraţia ce creea protectoratul exista o ordonanţă care avea să elibereze treptat pe toţi sclavii aces-

tei regiuni. Din acel moment, toţi cei cari se năşteau în provincie sau erau aduşi aci, erau liberi, iar sclavii deveneau în mod automat liberi prin moartea stăpânilor lor. Acest proces s'a dovedit însă extrem de lent. Din Ianuarie 1920 şi până'n Septembrie 1922, şi-au căpătat libertatea, abia două mii de sclavi. In felul acesta s'ar fi emancipat vre-o opt sute de suflete pe an şi ar mai fi rămas mulţi cari n'ar mai fi apucat să vadă nicicând lumina libertăţii.

Administraţia colonială a încercat vreme de şase ani la rând să găsească un mijloc care să grăbească procesul — să desfiinţeze cu desăvârşire intregul sistem. Dar evenimentul care a determinat abolirea sclaviei în Protectorat a fost tocmai acela care caracterizează toate sistemele de sclavaj din lume — o încercare a sclavilor de a-şi dobândi singuri libertatea. Chestiunea aceasta a fost adusă înaintea Marelui Tribunal al Sierrei Leone, al cărui preşedinte, după o lungă deliberare, a ajuns la concluzia că legislaţia Sierrei Leone nu luase posesorilor de sclavi dreptul de a-şi recaptura fugarii, şi că deci, aceştia nu comiteau nimic injust, căutând să redobândească ceeace pierduseră.

Trebue să adaug că sclavii în chestiune au fost recapturaţi în Protectorat. Dacă ar fi putut fugi în colonie, era evident că stăpânii lor nu i-ar fi putut atinge atâta vreme cât ar fi rămas acolo.

Judecătorul Sawry Cookson a fost sprijinit de colegul său Aitken în hotărîrea sa. Dar cel de al treilea jude, Petrides, era cu totul de altă părere. El recunoştea că sclavia nu fusese abolită în Protectorat, că acest sistem era o creeaţie a legilor indigene şi că după aceste legi stăpânul putea recaptura un sclav fugit. Dar arăta mai apoi prin ce difereau părerile sale de ale colegilor lui. Şi pentrucă declaraţiile sale erau extrem de importante, reproduc textual pasagiul în chestiune:

„Nu mă îndoiesc că dreptul de recapturare a fost recunoscut de către legile şi tradiţia indigenă încă din primele zile ale sclaviei în aceste ţinuturi care se află actualmente în Protectorat. In acest caz însă, trebue să vedem dacă recapturarea sclavului nu e contrară „moralei, echităţii şi umanităţei". S'a argumentat că dacă legea recunoaşte sclavajul, trebue să recunoască şi dreptul proprietarului de a recaptura un sclav fugar.

Acest argument nu mă impresionează însă câtuşi de puţin. Cu două nedreptăţi n-ai să faci niciodată ceva echitabil. Legislatura şi-a neglijat poate datoria. Şi dacă această legislatură a comis o greşală nu înseamnă că tribunalul trebue s'o continue spunând că dacă legea a permis practicarea sclaviei, justiţia va închide şi ea ochii aprobând această nedreptate. Şi nu ştiu zău, cum ar putea privi cineva cu calm faptul că o creeatură umană care doreşte şi încearcă să obţie, tot ce are mai de preţ: „libertatea", e adusă înapoi cu forţa la o muncă de jug. Vă puteţi închipui tortura sufletească a unui sclav fugit când fostul său stăpân vine să-l ia înapoi acasă, unde pe lângă o viaţă de animal îl aşteaptă o drastică corecţie"... Acestea s'au publicat în Iulie 1927.

Vestea acestei hotărîri judecătoreşti m'a făcut să aflu pentru prima dată de existenţa sclaviei în Domeniul Britanic.

Soţul meu a deschis atunci o campanie printr'o scrisoare adresată actualului Ministru de Externe şi publicat în „The Times", la 25 August 1927. El arăta în această scrisoare că tradiţia britanică şi ceeace reprezenta ea, venea în contradicţie cu tolerarea sclavajului, şi că se făcea mare greşală lăsându-se potentaţilor africani iluzia că puterea engleză îi sprijinea în menţinerea unui astfel de sistem. In ziua următoare „Manchester Guardian" publica textual hotărîrea tribunalului din Sierra Leone. Presa întreagă începu a se ocupa de această chestiune şi într'un scurt răstimp, lupta era câştigată. D. Amery, pe atunci secretar colonial, luă prompt măsuri. El recomandă Guvernatorului din Sierra Leone să întrunească într'o adunare specială Consiliul Legislativ, care elaboră o lege ce interzicea sclavia pentru totdeauna în Protectoratul Sierrei Leone.

După câte ni s'au comunicat în urmă, potentaţii indigeni s'au conformat legii, fără a face vreo dificultate. Sclavii eliberaţi au de lucru din belşug şi modificarea intervenită în viaţa economică a Sierrei Leone, se traduce prin mari avantagii pentru toţi băştinaşii. S'a constatat de altfel în nenumărate rânduri că un om liber lucrează mult mai bine decât un sclav, iar pădurile Sierrei Leone abundă în bogăţii naturale, ce nu pot fi exploatate decât de către indigeni.

Sierra Leone ne demonstrează ce poate face o opinie publică, conştientă de rolul ei, pentru cele cinci-şase milioane de sclavi cari mai există încă pe suprafaţa pământului.

LADY SIMON



REGELE LĂUTARILOR IN MIZERIE

După o carieră glorioasă, Alexandru Ciolac zace în mizerie

DIN moşi strămoşi tot muzicanţi cu faimă. Nu exista petrecere boerească fără ca vre-un Ciolacu să nu-i tragă cu arcuşul, fluturând peste suflete marama dulce a vrajei.

Coborau melancolicele jupăniţe pleoapele înlăcrămate când romanţa care desvăluia o pornire sinceră de dor şi durere era înviată pe strune. Un Ciolacu a cântat cu taraful lui la nunta unuia din Ghiculeşti şi unde prins deodată a ploua cu galbeni şi flori deasupra viorii, că şi-a cuibărit bătrânul lăutar capul la piept iar când şi-a înălţat chipul şi-a început din nou să-i zică din strune, un zeu al cântecului părea că-i mânueşte arcuşul. Jocul crud al sorţii a năpăstuit în zilele noastre pe unul din aceşti mari lăutari ai vremurilor de altădată. Cel pe care bătrânii din protipendada noastră în peregrinările prin centrele mari ale



ALEXANDRU CIOLAC

Europei l'au întâlnit cântând în cele mai de frunte localuri, idol al mulţimii, răsplătit cu aur mult, îşi târăşte acum urcuşul anilor într'o încăpere mizeră chinuit de foame şi frig.

IN COLIBA DIN STR. PALADE

Imping poarta la numărul 12 pe strada Palade. De zăbrele e prinsă o tablă pe care stă scris: „Câine rău".

— A fost odată... mă lămureşte cineva — Puteţi intra fără grijă. In curtea lungă deoparte şi de alta căsuţe mici a căror temelie trebue să numere un şirag lung de decenii. Locuinţa muzicantului Ciolacu e vârâtă în pământ ca un culcuş de cârtiţă. Pe geamuri mâna meşteră a gerului a zugrăvit bogăţie de flori în ghirlande.

Un bărbat înalt, cu părul sur şi pieliţa feţii închisă mă întâmpină în prag.

— Vedeţi cum se poate prăbuşi un om!... îmi spune el cu un zâmbet trist, plin de sfială în care citeşti o nemărginită durere.

— Atâţia prinţi la „soarelele" cărora am cântat mi-au întins mâna şi m'au plătit cu pumni de aur, iar astăzi la vreme grea de bătrâneţe, o duc mai greu ca cerşetorul care întinde mâna la colţ de stradă.

Alexandru Ciolacu mă pofti în casă. Mă oprisem în mijlocul încăperii şi nici el nu ştia ce loc îmi poate oferi ca să pot sta. Un cufăr de tablă şi un pat de lemn fără aşternut constituiau singurul mobilier.

CÂNTAREŢUL REGINEI

— Toate s'au dus, ca spulberate de crivăţ... îngăimă el. Am rămas doar cu amintirile. Dar ele nu-ţi pot încălzi oasele şi nici astâmpăra foamea. Cinci sute de lei pe lună plătesc chirie aici şi-s câteva luni de când n'am mai putut da un ban. Am fost la d. Duca şi i-am destăinuit chinurile în care mă sbat. Mi-a promis o pensie. Oh, dacă s'ar îndura D-zeu să se poată face ceva pentru mine.

— Dece nu încerci să faci un apel la Palat? Şi-ar aminti cred de d-ta.

— Cum nu. Majestăţii Sale Regina Maria i-am cântat doar la nuntă în 1892.

Mi-amintesc bine, era un ger groaznic ca acum. Treizeci şi două de nunţi ţărăneşti s'au cununat în ziua aceia la biserica Sf. Spiridon. Şi într'o căruţă cu boi în fruntea nuntaşilor a mers taraful nostru cântând până la Ateneu. Acolo în sala cea mare a venit Regele Carol cu tinerii principi.

BIRUITOR IN CAPITALELE EUROPEI

Am plecat apoi prin oraşele mari ale Europei, căci angajamente strălucite ne chemau pretutindeni. Pe unde n'am cântat? La Berlin la Wintergarten, apoi la Paris la teatrul Folies Bergerès. Deacolo am coborît spre sud mergând până la graniţa Spaniei. Ne-am oprit şi'n orăşelul unde a fost îngropat Gambetta şi-am depus o coroană cu tricolorul român pe mormântul lui. La Vichy am cântat zece ani dearândul. In 1894 la expoziţia dela Anvers am întâmpinat pe regele Carol cu cântece româneşti. Bruxelles, Monte Carlo, Nisa, toate oraşele Italiei au fost colindate de noi cu multă vâlvă. Am cântat şi la palatul ţarului la Petersburg.

1000 DE FRANCI AUR PE ORĂ

Alexandru Ciolacu tăcu înăbuşindu-şi un suspin.

— Ce „soarele" vestite mi-au văzut ochii prin 1900 în palatul prinţului Roland Bonaparte de pe Avenue Yena. Ni se plătea pentru două ore două mii de franci în aur. Când prinţul a venit la Bucureşti m'am dus să-l văd la hotel Bulevard.

— Mâine plec la Sinaia — mi-a spus el, să vii să-mi cânţi acolo.

Dar programul era altfel aranjat, aşa că a fost ultima noastră întâlnire.

RĂZBOIUL

A venit războiul, mi-a năruit tot ce agonisisem. Ultimul angajament la Atena a fost reziliat din cauza războiului cu Turcii. Deatunci nenorocirile au început să se ţină lanţ. Am venit la modă jazzurile apoi radio. Prin localuri cântă astăzi doar tineret. Bătrâneţea e împinsă afară cu hulă.

Am dus prin palate şi cele mai elegante localuri cântecele noastre româneşti, horele şi sârbele, făcând pe străini să se îndrăgostească de muzica noastră. Mulţi întrebau dacă ţara ni-i tot atât de frumoasă ca şi cântecele. Şi ce fericiţi ne simţiam, cu toţii. Dacă prevedeam viitorul poate că aş fi preferat să mor atunci.

PE PANTA MIZERIEI

Am privit adaia mohorâtă cu soba rece şi patul ca un culcuş de cerşetor. Cântăreţul continuă:

— M'am îmbolnăvit. N'am mai găsit angajament şi tot chiar cele mai necesare lucruri am fost silit să le vând. Am dat ultimul pat de bronz, iar acum opt luni smokingul. Priviţi pantalonii roşi. Peste câtva timp n'am să mai am nici cu ce eşi din casă. Nu mai ştiu ce cale să apuc. Am cerut la Primărie un bon de lemne, Mi-au spus că n'au.

Un băiat de vreo paisprezece ani apăru în uşă.

— Băiatul meu. Ii pusesem şi lui vioara în mână, aşa era obişnuinţa în neam, dar m'am răsgândit. Il dau să înveţe o meserie, ca să n'ajungă vreodată să moară de foame.

Ascultam negăsind cuvinte cu care să-i potolesc durerea. Intr'un colţ se odihnea vioara cu tocul ros de mulţimea anilor. Coardele ei au vrăjit valuri de mulţime. In ţara în care s'a născut Ciolacu a fost silită să amuţească. E din cale afară de ruşinos şi trist.

MARGARETA NICOLAU

Din toată lumea

In Spania au avut loc de curând mari mişcări revoluţionare. In fotografia noastră (sus dreapta) vedem un grup de artilerişti la Valencia, păzind un depou de tramvae.

D-ra Argal (mijloc stânga) a fost aleasă recent „Mademoiselle Paris 1934".





Un mic patinor este apărat pentru ...orice eventualitate de două pernițe (jos stânga).

La Paris a făcut mare vâlvă excrocheria unor indivizi care au incasat cu un bilet fals de loterie un câştig de 1 milion de franci. In fotografia noastră (mijloc dr.) vedem pe Roger Connebois cu colaboratoarea lui, la judecătorul de instrucţie.

Renumitul Codex Sinaiticus care a fost găsit în anul 1844 de bibliotecarul neamţ Fridrich Konstantin în mănăstirea St. Katharina pe muntele Siriei, este manuscrisul vechiului şi unei părţi din noul testament. El a fost de atunci proprietatea ţarului. Acum el se găseşte la Londra la British Museum (jos dreapta) fiind preţuit la 100.000 lire sterline.









Un tip de ţigan.



O mică ţigăncuşă prepară masa de prânz.

Popor[ul faraon]

Poporul faraon cum sunt numiţi ţiganii când se găsesc în grupuri mari, ca la noi, aceşti tuciurii nomazi, neliniştiţi, pe jumătate sălbateci, sunt şi azi oamenii cei mai fantastici şi misterioşi din mijlocul popoarelor de cultură. Sunt un popor romantic, care de mai bine de şase sute de ani nu-şi poate găsi odihnă. Temperamentul lor de meridionali, fantasia lor vie şi sângele lor sălbatec se opune *„prostului obiceiu"* al găzduitorilor lor, de-a voi cu orice preţ să-i lege de locul pe care locuesc, să-i deprindă la munca câmpului, să-i deprindă a locui în case şi să lucreze ordonat.

Când au pătruns, cu vreo cincisute de ani în urmă, în apusul Europei, au ajuns sub conducerea voevozilor lor, până'n Germania şi Franţa. Povestind cu fanfaronada lor caracteristică tot soiul de legende şi basme despre descendenţa lor princiară, numindu-se urmaşi ai marilor regi egipteni, poporul faraon au fost primiţi cu diferenţă şi veneraţie chiar de către evul mediu religios şi mistic. Au fost găzduiţi opulent iar portul lor pestriţ şi aptitudinele lor muzicale neîntrecute uimiau pe toţi. Mulţimea a fost cu atât mai primitoare, faţă de aceşti oameni arămii, cu cât conducătorii lor



Cei mai mici ţigani îşi afirmă vijelios temperamentul.



Locuinţele ţiganilor se aseamănă cu cobile negrilor.



După ce s'au spălat rufele, albia se transformă în leagăn.





Din lemn ţiganii au construit un vas

...l Faraon NOMAZI DIN EUROPA



Un singur rând de rufe are ţiganca pentru copiii ei. Când ele se spală ţigănuşii umblă goi.



Nevasta voevodului ţiganilor.

aveau din partea lui Sigismund al Germaniei o scrisoare de îngăduinţă, — un fel de paşaport — care asigura poporului călător trecerea liberă prin toate ţările de sub stăpânirea împăratului. Dar cum obişnuiesc să facă şi în zilele noastre, ţiganii repede şi-au mâncat cinstea. S'au dovedit curând mincinoşi şi hoţi. Peste tot pe unde au fost, au furat şi au jefuit. A urmat deci o spăimântătoare reacţiune. Ţiganii au fost alungaţi şi urmăriţi pretutindeni. Foarte puţine ramuri au mai rămas în apus: cei mai mulţi s'au strămutat îndărăt în răsăritul Europei, în Balcani, în ţara noastră şi în Ungaria, unde, în pofida tuturor urmăririlor şi a asupririlor stăpânilor, au isbutit totuşi să se aşeze şi să-şi păstreze până azi vechile lor obiceiuri.

In mod cu totul uimitor aceşti ţigani trăesc şi azi, în mijlocul popoarelor culte, cu toate apucăturile lor primitive. In vechiul regat şi în multe locuri din Ardeal, aproape nu există sat unde să nu întâlnim bordeele

(Citiţi urmarea în pag. 18)

Noaptea misterelor

Când fetele îşi citesc ursita în oglindă şi în plumbi

IN noaptea dinspre Bobotează, jos în „Groapă” lângă lacul Floreasca. Gheţusul apei are luciri de cositor topit. Gerul aprig a amuţit până şi lătratul dulăilor şi doar arare câte un scheunat mai răscoleşte zarea alburie. Ţâncii s'au astâmpărat de mult şi-acum dorm somn adânc laolaltă ca părinţii în paturile de scânduri peste cari câte un lăvicer sdrenţuit serveşte drept aşternut. Numai fetele veghiază... E noaptea când cerurile se deschid şi dacă pui stăruinţă într'un gând curat, ţi se dărueşte de sus deslegarea arătându-ţi-se ursita.



La casa aşezată în unghiu, cum cobori dinspre şosea, o pelincă a astupat ochiul unei ferestre. Mâinile cari au prins bucata de cârpă în cuie sunt atât de albe că privindu-le te doare orice atingere cu mizeria din preajmă. E fata cea mai mare a căruţaşului, până acum câţiva ani elevă la Pitarmoş, acum lucrătoare la un salon de coafură. Dina visează un bărbat bogat, să se spargă odată gaşca sărăciei. Luptă să şi-l capete pe toate căile şi demonul curiozităţii o îndeamnă să încerce puterea nopţii de Bobotează. Fata cu părul de culoarea cânepii şi pielea petală albă de trandafir, crede în puterea vrăjilor.

Ştie că într'un colţ al încăperii ascuns printre boarfe stă pus bine la păstrare gâtul de lup. E rămas moştenire dela bunica, talisman de mare preţ şi Dina îşi aminteşte cum bătrâna sprijinea scara de streaşina casei şi căţărându-se pe acoperiş se oprea lângă horn. Acolo punea la gură gâtul de lup, strigând de trei ori spre stele numele celui pe care fata îl dorea de bărbat.

Când se cobora jos pieptu-i sufla ca nişte foale, de parcă un duh străin şi-ar fi făcut acolo culcuş. Meşteşugul bunicăi ţinteşte ea să-l împlinească în seara aceasta, şi-l duce la capăt cu mişcări de pisică şi lumini fosforescente în ochii mari, galbeni ca chihlimbarul.

Prin vecinătate alte fete n'au rămas nici ele mai pe jos. Cele două-trei oglinzi ale mahalalei sunt adunate la un loc şi într'o încăpere la lumina slabă a lumânărilor, codanele îşi plimbă rând pe rând trupurile, privind cu ochii aprinşi spre adâncul luciului de cristal.

Chipul ursitului trebue să răsară în linii limpezi, să-l poţi recunoaşte apoi din mulţime, dacă până atunci n'a eşit încă în cale.

O fată şi-a acoperit faţa scoţând un ţipăt caşicum un junghiu s'ar fi înfipt în inimă. Mărturisi tuturora după ce s'a desmeticit, c'a văzut „pe necuratul” îmbrăcat în roşu, făcându-i semn să vie spre el. Tânăra făptură prinse a tremura ca varga şi nu s'a liniştit până n'a fost trezită baba care ştie să descânte de sperietură.

Mai la vale, pe unde-s casele de lut, fetele în dorinţa unui măritiş repede, fac fel de fel de „boscoande”, frânturi din ciudăţeniile ritului vrăjitoresc.

De cu ziuă a fost cumpărată o oală nouă şi când socoteşte c'a venit miezul nopţii, merge la locul unde se aruncă gunoiul, se întinde peste el, apropie de buze gura oalei şi strigă de douăsprezece ori în şir dorul care-i apasă inima. O astupă apoi bine, atârnând-o de grindă, iar când zorile au început să mijească desface legătura şi meşteşugul nopţii de Bobotează unit cu dragostea din sufletul fetei se împrăştie în văzduh, îndreptându-se spre ţintă.

Dar mai temeinică stă credinţa tuturora în plumbul topit. Cine învaţă să citească în plămădeala lui vede totul. Şanţuri întortochiate, urcuşuri, broderie înspumată, animale apocaliptice, toate îşi au tâlcul lor. Ochiul scrutează fiece crestătură, căci ea întregeşte adesea un chip de om, care poate fi chiar ursitul.

Noaptea aceasta a misterului în care se crede că tăriile sunt frământate de duhuri propice înfrăţirii între suflete şi trupuri, pentru fata în sângele căreia pimitivismul colcăe, e o punte de care se agaţă însetată, în dorul cel mare care cere statornicirea vieţii în cămin.

MARGARETA NICOLAU

Poporul faraon-nomazii Europei

lor de lut sau corturile lor. In faţa acestor adunări de adăposturi primitive, te poţi crede în Africa sau într'o insulă din Oceanul Indian.

Poporul faraon are şi azi aceleaşi îndeletniciri pe care le-au avut oamenii cu o mie de ani înainte. Ei sunt lăcătuşi sau potcovari, spoitori, lingurari, aurari, şi întotdeauna utilizează instrumente rudimentare. Locuinţele lor sunt sau corturi din pânze vechi, sau bordee de lut, asemănătoare găurilor de cârtiţă. Insă fie în corturi, fie în bordee, ei nu locuiesc decât iarna. In timpul verii ţiganii — sau romii cum îşi mi spun azi — rămân sub cerul liber şi dorm pe pământul gol. Singuri sugacii sunt culcaţi în copăi mari, pe care ţiganii ştiu să le scobească din trunchiuri de copaci. Albia e de altfel pentru ţigan obiect casnic universal. Ea este totodată leagăn, vas de plămădeală, albie de spălat şi cămară de alimente.

Aproape toţi ţiganii sunt strungari sau fierari. Cu cele mai primitive instrumente ei ard şi scobesc trunchiurile de copac. Ei cioplesc linguri de lemn şi vase de lemn şi repară calele de tinichea şi fier.

Sunt oamenii cei mai răbdători şi mai puţini pretenţioşi depe pământ: pot răbda zile întregi de foame, de sete sau de frig. Vara de se 'ntâmplă ca ţiganul să fie foarte flămând, se culcă pe pântece, îşi lipeşte stomacul de pământ şi se prăjeşte la soare, de la care capătă o cantitate oarecare de energie. Dar oricât ar fi de înfometat, nu-l poţi determina să n'apuce de-o muncă serioasă.

Ţiganii cei mai mulţi nu se dau înlături să ciordească câteceva, când au prilejul, iar de sunt prinşi ripostează cu o logică filosofică: „dacă totul aparţine altora ce poţi face, decât să furi?!”

Singurele instrumente pe care ştiu să le folosiască cu o deosebită virtuositate, — în afară de uneltele lor primitive — sunt vioara şi flautul. Ţiganii sunt muzicanţi aleşi atât în ţara noastră cât şi în Ungaria. Nu există nuntă, serbare populară sau chiar îngropăciune, fără muzică de lăutari ţigani. De sute de ani ei sunt la noi, purtătorii doinelor, horelor şi sârbelor, iar la unguri ai cântecelor sălbatece şi visătoare maghiare.

Pentru un ţigan tânăr cariera cea mai strălucită e să ajungă dela ţară la oraş, lăutar în vreo cârciumă mică. Mai târziu va trece într'un restaurant mare, iar în cele din urmă chiar în ţări străine. Isbuteşte astfel să trăiască o viaţă mai civilizată, rămânând tot nomad.

KEYSTONE



RÂDEŢI

Ce trebue să facem ca să fim mereu veseli

Urmând sfaturile unui grup de renumiţi psihologi, Viena experimentează o metodă menită să întreţie veşnic buna dispoziţie la om, oricare ar fi sorţii vieţii. Ce recomandă aceşti savanţi? Pur şi simplu să încerci să râzi oridecâteori te simţi trist.

Ştiţi cu toţii că starea de tristeţă şi veselie se reflectă imediat pe obraz. Figurile vesele sunt mobile. Toţi muşchii aceia mici de sub pielea feţei pe care-i pun în mişcare diferitele expresii ale zâmbetului, ale râsului sau ale interesului, sunt activi şi alerţi. Persoanele triste, pe de altă parte, tind să aibe figuri imobile, inactive. Adesea aceste trăsături ale imobilităţiei devin permanente. Experţii saloanelor de frumuseţe ştiu că femeile vesele sunt cele care se ridează mai puţin şi cele la care tratamentele dau cele mai rapide rezultate.



Noua psihologie a veseliei ia această cunoscută relaţie dintre spirit şi figură, pentru a stabili următoarea reciprocă: Din moment ce starea de spirit creiază expresia facială, nu e exclus ca această expresie facială să creeze la rândul ei o stare de spirit. Se recomandă deci o destindere a trăsăturilor printr'un râs care trebue să fie cât mai violent, pentruca muşchii feţii să lucreze intens şi să stimuleze nervii ce vin în contact cu muşchii creerului.

Invăţăm să râdem mai înainte de a putea vorbi. Primul sunet articulat de copil este deobiceiu plânsul urmat curând de râs.

Profesorul Siegfried Bettmann, un mare dermatolog german, a emis teoria că profesiunea unei persoane şi o mare parte din caracterul său poate fi determinată după numărul şi natura micrusculelor vase numite capilare, din pielea buzelor sale. Ac-

torii, după acest medic, au capilarele buzelor foarte numeroase şi foarte bine desvoltate. Aceasta s'ar explica printr'o stimulare a circulaţiei sângelui în muşchii faciali ai actorului, atunci când aceşti muşchi sunt întrebuinţaţi la redarea unor emoţii. Avem deci aci un alt efect pur fizic al expresiei ce poate avea repercusiuni şi asupra spiritului.

Actorii înşişi sprijinesc această teorie, căci nu există protagonist care să nu spuie că simte în fiecare nerv şi muşchiu al trupului, efectele stării de spirit pe care a reuşit s'o redea. Dacă mimează groaza, iese din scenă tremurând. Emoţia groazei a făcut ca sângele să se retragă într'o regiune interioară.

Dacă actorul creează o figură de curaj şi acţiune, inima-i bate mai tare, sângele-i aleargă mai repede prin vine şi are în mare parte senzaţiile pe care ersonagiul interpretat le-ar încerca în circumstanţe similare.

Eleonora Duse, marea actriţă italiană, avea o figură atât de tristă încât multora dintre spectatorii săi le dădeau lacrimile, de cum o vedeau apărând pe scenă, mai înainte ca aceasta să fi pronunţat vre-un cuvânt.

Psichologii sunt toţi de acord că râsul are influenţe fericite atât asupra spiritului cât şi asupra fizicului. Deobiceiu aceste efecte sunt atribuite mişcărilor muşchiulare ce însoţesc un râs din inimă. Acestea, se ştie, fac sângele să circule mai repede şi intensifică respiraţia, aşa că celulele de materie cenuşie ale creerului primesc cantităţi mai mari de oxigen. Tot în acest senz, unul din membrii Parlamentului Francez a spus anul trecut că apatia şi activitatea intelectuală în genere scăzută ce predomină în atâtea adunări legislative cum sunt Congresele americane şi chiar Camera franceză, se datoresc în mare parte faptului că membrii stau prea mult în nemişcare. Respiraţia şi circulaţia sângelui lor se lenevesc ceeace face ca inteligenţa să li se voaleze.

Fără îndoială, există mult adevăr în această teorie că mişcarea stimulează inteligenţa, că unul dintre beneficiile râsului constă în inhalarea unei mai mari cantităţi de aier, de pe urma căreia creerul ar primi un sânge mai curat şi mai abundent. Dar acesta nu e tot adevărul. Stimulentul intelectual determinat de un râs sincer se mai poate datori în parte impulsurilor nervoase ce s'au produs în nervii faciali. Râsul pune aceşti nervi şi muşchi în starea care determină expresia veseliei. Această stare a muşchilor şi a nervilor reacţionează asupra spiritului, stimulându-l şi destinzându-l.

De altfel, experienţa aceasta stă la îndemâna oricui, aşa că nu v'ar rămâne decât s'o verificaţi. Partizanii acestei noui teorii susţin că dacă două persoane se învoiesc să facă o încercare asupra lor înşile şi anume, una din ele să râdă, fără cauză, mimând o mare veselie ca un actor pe scenă, în vreme ce cealaltă ar trece într'o altă cameră şi ar căuta să-şi imprime pe faţă expresia unei profunde tristeţi, după vre-o zece minute, cea care a râs, se va simţi realmente veselă iar cea care şi-a compus o mască tristă, va fi cuprinsă de o sinceră tristeţă. Dacă după vre-o jumătate de oră cele două persoane îşi inversează rolurile, vor schimba fiecare, odată cu masca şi dispoziţia spirituală.

După nouile teorii, tot ce poate fi mai deprimant pentru un individ este nu plânsul ci o linişte absolută, o imobilitate totală. Dealtfel, aceasta coincide cu o învăţătură de mult trasă din viaţa de toate zilele. In urma unei morţi sau în urma unei mari nenorociri ce se abătea asupra unei familii, vechii doctori încercau întotdeauna să provoace celor îndureraţi un plâns cât mai violent. Tot astfel Tennyson ne face într'unul din minunatele-i poeme tabloul tinerei femei care primeşte împietrită ceata de ostaşi ce-i aduce soţul mort şi nu isbucneşte în plâns decât atunci când bătrâna dădacă pe care viaţa a învăţat-o multe, îi dă în braţe copilul mortului.

E.



UNDAR

PE ANUL 1934

REALITATEA ILUSTRATĂ

SPRE A-ȘI EXPRIMA RECUNOȘTIINȚA FAȚA DE CITITORI, „REALITATEA ILUSTRATA" LE DARUEȘTE IN 1934 UN SUPLIMENT PERMANENT

Deși „Realitatea Ilustrată" de Crăciun a apărut intr'un număr de exemplare cu mult mai mare decât cel obișnuit, (50.000 exemplare), prietenii „Realității" s'au dovedit a fi și mai numeroși incă. ■ In cele mai multe orașe din țară, incă din ziua de 23, nu se mai găsia un exemplar. Am primit la administrație numeroase telegrame dela depozitari, cari cu toții cereau să li se trimeată, pentru clienții lor, mereu noui și noui exemplare. Din păcate, n'am putut satisface toate aceste cereri. Cea mai mare nemulțumire pentru direcția și colaboratorii unei publicațiuni stă in popularitatea ei. Deaceea, se cuvine să exprimăm intreaga noastră gratitudine, manifestației de simpatie care ni s'a făcut de către cititori cu prilejul numărului pe Crăciun, când ei s'au dovedit atât de numeroși. ■ Noi n'avem altă posibilitate să arătăm recunoștiința noastră prietenilor revistei decât străduindu-ne s'o facem și mai bună, și mai interesantă. ■ Pe dealtă parte, deviza „Realității Ilustrate" a fost intotdeauna că ea trebuie să aparție publicului, să fie adică astfel alcătuită, cum doresc cititorii. Din aceste considerente, am hotărât să facem noui sacrificii și incepând cu numărul următor, numărul cu care „Realitatea Ilustrată" pășește in al optulea an al existenței sale să sporim numărul paginilor ei.

Oferim publicului impreună cu revista și un supliment gratuit, o broșură de 48 pagini, in care cititorii, de toate categoriile, să găsească fiecare ceeace-i interesează. „Realitatea Ilustrată" va apărea mai departe in formatul ei actual, conținând cât mai multe fotografii, iar in supliment vom publica reportagii, anchete, curiozități, modă, humor, pagini de gospodărie, de muzică, de șah, de bridge, sfaturi pentru frumusețe, cronică sportivă, și cinematografică; vom avea o rubrică grafologică, vom da lămuriri la orice intrebare de ordin general cititorilor noștri, vom sta de vorbă cu ei, etc. Intr'un cuvânt suplimentul revistei noastre va fi cartea care fiind „pentru toți să cuprindă de toate". ■ In forma aceasta nouă, „Realitatea Ilustrată" și suplimentul ei nu trebue să lipsiască din nicio casă. ■ Prețul rămâne acelaș, de 10 Lei.

1934



Din amintirile unui crupier

baronul care a murit la masa de ruletă

Vreme de aproape treizeci de ani m'am îndeletnicit, zi la zi, cu meseria de crupier într'un cazinou vestit de pe Coasta de Azur, astfel că mi-a fost dat prilejul să văd petrecându-se multe lucruri interesante. Totuşi, nu mă pot mândri cu prea multe amintiri, deoarece temperamentul meu a suferit totdeauna de meteahna indiferenţei atât de trebuitoare pentru îndelunga şi temeinica exercitare a acestei profesiuni nu tocmai comună. Prin urmare, sunt nevoit să fac o adevărată sforţare ca să-mi amintesc cel puţin un fapt care să fii zdruncinat, câteva clipe, liniştea inimii şi a nervilor mei.

Iată, voi vorbi despre cazul baronului Stulz, ceia ce mă va întoarce cu gândul tocmai la o seară din anul 1925. N'am să-l uit niciodată pe baronul acela, bătrâior şi chipeş fără seamăn, care venea în fiecare an, mai punctual ca o rândunică, să-şi ocupe locul la masa mea. Era slab, înalt şi drept ca o prăjină, cu ochiul stâng adumbrit veşnic de un monoclu şi o barbă lungă, atât de albă şi ţeapănă, încât părea de lemn. Când sta la masă, frumoasa-i barbă atingea postavul, acoperind jetoanele ce le avea înainte, fapt de care profita adeseori câte-o vecină prietenoasă care, vârându-şi o mână pe după podoaba bătrânului, îl uşura sistematic de câteva jetoane din cele mai mari...

In noaptea despre care vreau să vorbesc, norocul era de partea baronului Stulz care, cu toate acestea şi contrariu obiceiului, mi se părea oarecum emoţionat; spre uimirea mea, îl văzusem în mai multe rânduri scoţându-şi nervos monoclul şi punându-l la loc, în vreme ce chipul lui, deobiceiu palid, se aprinsese peste măsură. Sub barbă adunase un maldăr de jetoane, spre marea bucurie a nelipsitei vecine.

La un moment dat el pontă 20.000 de franci pe numărul 26. Bila ruletei se opri chiar acolo. Spre satisfacţia tuturor, baronul scoase un ţipăt — ce ni se păru de bucurie — şi, înainte ca cei de faţă să se poată dumiri, capul îi căzu, sgomotos, pe postavul verde. Baronul murise.

Imi amintesc mai cu seamă, ţipetele de spaimă ale femeilor. Dar panica ţinu tocmai cele câteva minute necesare pentru scoaterea cadavrului afară. Apoi jocul reincepu; însă nimeni nu îndrăznea să se aşeze pe locul lăsat gol de Stulz. Insfârşit, după o jumătate de oră, scaunul fu ocupat de o doamnă pe care n'o văzuse nimeni până atunci. O femeie deosebită de obicinuitele vizitatoare ale cazinoului. Slabă, îmbrăcată cu un taior cenuşiu, fără bijuterii, o faţă bolnăvicioasă, buze livide, iar ochii plini de melancolie. Desigur, această jucătoare stranie, sosită în momentul acela, n'avea habar de moartea baronului, astfel că păru surprinsă de privirile numeroase cari o fixau. Revăd parcă şi-acuma mâna ei subţire şi galbenă întinzându-se cu sfială pe postav ca să depue un jeton modest. Mai ales, îmi amintesc dezamăgirea cumplită ce-i schimonosia faţa când ruleta, cu o rezistenţă încăpăţânată, îi refuză orice şansă. In sfârşit, după vreo zece lovituri nenorocoase, femeia se ridică clătinându-se şi, ca un automat, se pierdu prin mulţime....

Simţii o adevărată uşurare în clipa când sună semnalul de închidere. Abia eşit afară, în grădină, m'am oprit ca să-mi răcoresc plămânii intoxicaţi de tutunul şi respiraţia sutelor de jucători. Aspiram cu nesaţiu aerul proaspăt al dimineţii, aroma florilor, adierea sărată a valurilor mării ce se sfărâmau de stăvilarele parcului când deodată, din fundul unei alei, se ivi un paznic, care alerga spre Cazinou, agitând braţele.

— Lângă răzorul de cactuşi am găsit o femeie moartă!... — zise el, gâfâind, când ajunse lângă mine. O femeie deosebită de cele pe cari le vedem aci... slabă... cu un taior cenuşiu...

In urmă, am aflat că femeia aceia slabă, îmbrăcată cu un taior cenuşiu, era soţia divorţată a baronului Stulz. După trei ani, venise acolo ca să-i ceară bărbatului un ajutor. Urma să-l vadă chiar a doua zi şi, nebănuitoare de sfârşitul tragic al acestuia, se aşezase între timp tocmai în locul lui, rămas gol, neştiind că joacă atunci ultima ei partidă, — cu Destinul...

M. DUPONT
(Ex-crupier)

MODĂ











S'ar părea că sportul este domeniul unde se produce o totală identificare între sexe. Schiul și apoi patinajul, oferă femeilor costume ce nu diferă ca linie întru nimic de cele bărbătești. Aceiași pantaloni largi, prinși deasupra gleznei, aceleași tunici sau sweatere tricotate aceeaș încălțăminte plată și grosolană... Friyolitatea femenină pătrunde aci numai prin accesoriile lor al căror colorit permite când și când câte o notă mai vie. Dar acest cadou sever bărbătesc nu face decât să accentueze gingășia tinerei sportive. Iată, tichiuțele ce par niște ciorapi de lână întinși și strânși în vârf, dau unui căpșor buclat și fraged cum e cel care apare în fotografia noastră, un aier rafaelic.

Eleganta care și-a primenit plămânii și și-a limpezit privirile și obrajii în câteva ore de intensă bucurie mușchiulară, apare după amiazi alertă și plină de vervă, în cercul prietenilor săi și cum ține să placă, va arbora o toaletă în genul celei pe care o dăm aci — în faille aubergine (o nuanță viorie) a cărei simplicitate accidentată doar de originalitatea mânecilor și de dublul papillon al decolteului, o transformă într'o fetiță mare.

Pour la bonne bouche, semnalez această savuroasă pălărioară din pene, atât de șic completată de gulerul de leopard despre a cărui vogă am mai vorbit.

O femee ucisă în bătae de bărbatul ei

Demenţă sau bestialitate pură?

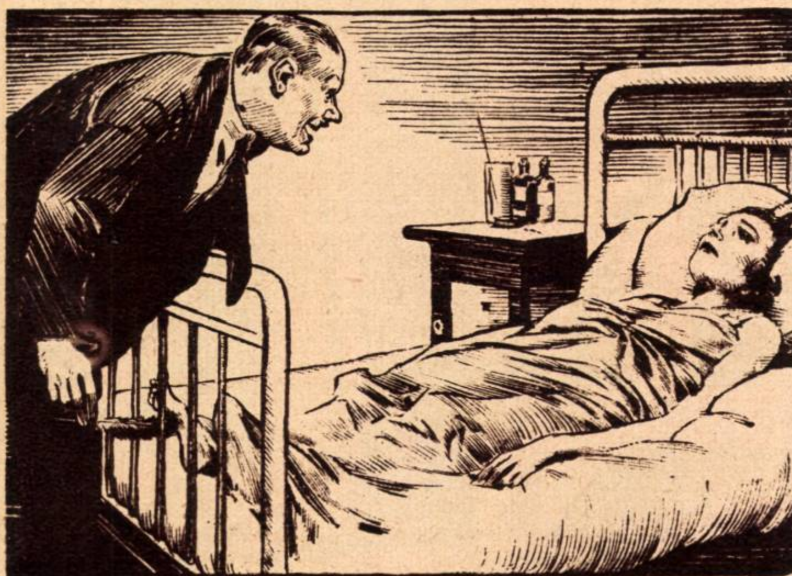
Luna trecută s'a judecat în California procesul unui anume Lee Daniel Murphy cu care ocazie s'a reconstituit tragedia unei tinere căsătorite, ucisă de soţul său chiar în luna de miere.

Timp de şapte ani Murphy a fost zadarnic căutat de poliţie — pentru a fi arestat deabia acum, la Pittsburgh.

Iată ce a declarat mama victimei, D-na Charlotte Buttles din Sanger California, când a început instrucţia acestei afaceri:

„L'am cunoscut pe Murphy cu un an şi mai bine, înainte de a se căsători cu Cornelia. Era un bărbat foarte voinic cântărind vreo 90 de kg. în vreme ce fiica mea avea abia 53 de kg.

„După cum s'a arătat în tot timpul cât a venit în casa noastră, Murphy părea un om admirabil. Nimic nu te făcea să-l crezi capabil de vreo brutalitate sau că i-ar plăcea să facă excese alcoolice. De fiecare dată se ruga de Cornelia să consimtă a-i deveni soţie. Fata îl plăcea şi ne spunea că era sigură de un trai fericit cu el, aşa că nu ne-a mai rămas decât să facem preparativele de nuntă. I-am căsătorit în ziua de 17 Noembrie 1926.



Se ştie că oamenii voinici şi graşi sunt deobiceiu blânzi şi nu se prea înfurie. Fata noastră părăsi casa la braţul soţului ei cu ochii strălucind de fericire, sigură că-şi dase inima celui mai bun bărbat din lume. Tânăra pereche luă un mic apartament mobilat la Long Beach lângă Los Angeles unde au petrecut treisprezece zile dintre cele mai fericite.

Veni apoi cea de a treisprezecea noapte, fatală pentru fiica noastră. Soţul eşi în oraş să aducă ceva de băut şi se întoarse spunând că tot ce putuse găsi erau două sticle de biter. Se aşeză la masă şi le bău pe amândouă în vreme ce soţia sa se culcă.

In ziua următoare mai înainte de a muri, Cornelia declară comisarului că se trezise sub pumnii soţului ei care avea o înfăţişare atât de înspăimântătoare încât în primul moment nici nu l'a recunoscut.

„Am ucis o fată în Fresno" mormăi el cu o voce ciudată.

„Nu ştiu dacă vreau să te ucid. Nu cred c'o vreau — dar cred că am s'o fac".

Cu aceste cuvinte iureşul de pumni reîncepu. Loviturile cădeau ploaie în obrazul tinerei femei sfărâmându-i maxilarele şi cauzându-i o hemoragie în urma căreia a murit în ziua următoare. La început a încercat să pareze cu pumnişorii ei loviturile masivelor mâini ce-i sdrobeau trupul, dar curând fu prea slabă pentru a mai articula măcar un sunet. Plictisit de acest gen de bătaie, bruta scoase cureaua şi începu s'o lovească cu capătul în care se afla catarama.

Căzută în leşin ea îşi reveni după câtăva vreme pentru a se vedea târâtă de păr prin cameră, şi scoase un strigăt slab de protest care fu curând înăbuşit de alte două lovituri în abdomen. Tortura continuă astfel până la miezul nopţii în care timp îi fractură o mână si îi muscă degetul cel mare la unul din picioare. Inspre ziuă, când se deşteptă din leşinul în care căzuse, îl găsi gâdilându-i tălpile dela picioare cu ajutorul unei pene.

Dimineaţa, sta la căpătâiul ei abătut şi îi spuse că regretă tot ce făcuse şi că era hotărât să se sinucidă. Cu aceste cuvinte îi trase cuvertura pe faţă şi plecă. Dar, pe când deschidea uşa proprietara doamna Maryy Leslie, care auzise zgomotul brutalităţilor care se petrecuseră în noaptea trecută, îşi strecură privirile în cameră, şi văzând că mobilele fuseseră în mare parte stricate, ceru despăgubiri.

Murphy răspunse că avea să-i plătească ceeace i se cuvenea şi recunoscu că îşi cam „târnuise" soţia. Plecă apoi şi reuşi să scape urmăririi poliţiei până mai acum câtava vreme când a fost găsit, căsătorit şi cu un copil.

Imediat după plecarea lui, proprietara intră în cameră şi auzind gemete, trase cuvertura de pe pat şi scoase un strigăt de groază la vederea femeei pe care cu o noapte înainte o invidiase. Incet, abia mişcându-şi buzele umflate şi însângerate Cornelia începu să vorbească în prada unei mari nelinişti.

Să nu credeţi însă că cerea vreun doctor sau că vroia ca poliţia să pornească pe urmele fiarei care o mutilase în halul acela. Ţinea cu tot dinadinsul ca cineva să pornească după el pentru a-l împiedica să se sinucidă. Şi soţia muribundă continuă să-l scuze până la ultima suflare.

Doctorul Sydney Clark, care fusese chemat să-i dea un prim ajutor, o întrebă dacă soţul ei nu era alcoolic, şi victima răspunse: „Nu, a avut un şoc nervos în război". In cele din urmă, recunoscu însă că soţul băuse în seara aceia două sticle de bitter.

Murphy dispăru chiar în ziua aceia. Se spunea mai apoi că fusese văzut în diferite părţi ale Californiei şi Arizonei, dar era cu neputinţă să i se dea de urmă. După câţiva ani când scandalul acestei afaceri se potoli, Murphy îşi făcu socoteala că fusese uitat de poliţie. Se căsători şi-şi întemeiă o gospodărie. Abia acum două luni a fost descoperit şi arestat la Pittsburgh.

A fost readus la locul tragediei unde i s'a deschis proces. El susţine că nu-şi aminteşte de nimic şi că după ce a băut cele două sticle de bitter, i s'a făcut gol în creer. „Dar dacă ea a spus că aşa am făcut, apoi aşa trebue să fie" a declarat el în cele din urmă. A fost condamnat la muncă silnică pe viaţă.

10.000 LEI PREMIU PENTRU FEMEIA CU FORME PLINE TIP MAE WEST

Am anunţat în numerele trecute ale revistei noastre noul concurs senzaţional pe care-l lansăm.

Femeile mondene din Paris, midinetele precum şi toate elegantele care creiază moda, sunt sclavele unei noui epidemii care a prins teren uimitor de repede pe malurile Seinei. Este vorba de aşa numitul „westianism", care face actualmente furori printre femei, de la cea mai luxoasă, până la umila vânzătoare de magazin.

„Westianismul" este importat din America şi anume din Hollywood, citadela filmului.

„Westianismul" înseamnează pentru femei o eră de sănătate şi de voe bună, cu totul contrariu perversiunei de până acum a modei.

„Westianismul" îşi datorează numele vedetei americane Mae West, ultima senzaţie a Hollywoodului, creatoarea acestei noui directive a vieţii şi modei femenine.

Tipul de femee cu forme pline il lansează în România „Realitatea Ilustrată".

CONDIŢIUNI DE PARTICIPARE

Poate participa la concurs orice persoană de sex femenin ale cărei dimensiuni sunt apropiate de ale vedetei americane Mae West.

Iată aceste dimensiuni:

Inălţimea: 1.65 m.; Greutatea: 63 kg.; Talia 60 cm.; Bustul 1.15 m.; Spatele 60 cm.; Şoldurile 1.20 m.; Pulpele sus 53 cm.; Braţele muşchi 24 cm.; Picioarele 30 cm.; Picior 36.5.

Domnişoarele şi doamnele care doresc să participe la concurs trebue să trimită pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată" Bucureşti str. C. Mille 7-9-11, bonul de mai jos completat:



Mae West vedeta cu forme pline, care a revoluţionat Parisul.



BON DE PARTICIPARE LA CONCURSUL MAE WEST

Numele şi pronumele . . . .

Str. . . . . No. . . . Localitatea . . . . .

Inălţimea	Greutatea . . . .
Talia	Bustul . . . .
Spatele	Şoldurile . . . .
Pulpele sus	Braţele . . . .
Picioarele	Picior . . . .

La acest bon se va ataşa şi o fotografie sau două, în maillot şi în toaletă de seară.

Pe plic se va face menţiunea pentru concursul Mae West.

Concursul final va avea loc în public la o dată care se va anunţa ulterior.

Din juriu vor face parte cele mai însemnate personalităţi din lumea teatrală şi artistică.

Concurenta ale cărei dimensiuni vor fi cele mai apropiate de ale vedetei Mae West va primi premiul de 10.000 lei.



Ce înseamnă o super revistă

S'a făcut uz, — adesea chiar abuz, — de acest cuvânt care ar fi dorit să închidă în el definirea încărcată cu superlative.

In mintea tuturor, o revistă înseamnă, desigur, o îngrămădire de scene scrise cu mai mult ori mai puţin talent, de tablouri mai mult ori mai puţin inspirate, de cuplete mai mult sau mai puţin spirituale, de desfăşurarea trupurilor frumoase mai mult sau mai puţin perfecte.

Se înţelege că o super revistă ar însemna mai mult decât toate acestea. Adică o totală suprimare a aproximaţiei. Cu alte cuvinte, întrunirea perfecţiei: în scenariu, în jocul actorilor aleşi pe sprinceană, în regia fără greş de care s'ar minuna artistul cel mai desăvârşit, — şi perfecţia să meargă până'n inima celui mai de pe urmă amănunt.

Fireşte, — aceasta ar însemna o super revistă.

Bineînţeles că până acum nu s'a isbutit să se dea o exemplificare concretă.

Iată pricina pentru care s'a făcut nu numai uz, dar şi abuz, de un cuvânt pe care numai o vădită şi nediscutabilă preţuire le-ar legitima. Iată de ce s'a putut vorbi de o „super-revistă" chiar atunci când nu era vorba nici măcar de o „revistă" — pur şi simplu...

Această exemplificare a fost îndelungă vreme aşteptată. Nenorocirea venia însă de acolo că ni se aduceau realizări de formule curente.

Dar, ca în orice discuţie, — mai cu osebire azi când fiecare zi ne aduce cu ea o descoperire nouă, — s'a arătat şi aci inovatorul.

E foarte adevărat însă că realizarea nu a putut fi săvârşită decât tot în Noul Continent unde oamenii s'au obişnuit să vadă totul în mare, cari nu se tem de greutăţi ci doresc să le înfrunte cu dorul de a se arăta înzestraţi cu spirit sportiv chiar în domeniul afacerilor pure sau a artei comercializate spre folosul tuturor.

E bine, — mai mult: se cuvine, — să pomenim numele acestui om dela care, fără îndoială, va purcede o mişcare nouă.

E. LLOYD BACON, — acelaş care, — tot din dragul de a înfrunta greutăţi şi de a avea satisfacţia biruinţei împotriva tuturor adversităţilor, — a realizat primul film sonor.

Acei cari cunosc dificultăţile iscate în acel moment, ştiu că această înfăptuire de atunci a lui LLOYD BACON, ar putea constitui zestrea de muncă pentru o viaţă întreagă a câtorva oameni din cei mai aleşi.

Tot LLOYD BACON a izbutit să dea această vie exemplificare a super revistei pe care el o intitulat-o „STRADA 42".

Cu puţină perspicacitate, orice om ar înţelege ce a vrut să realizeze Bacon prin acest film. Tumultul străzii, aspectele ei diverse, multiplele situaţii ce se continuă sau se amestecă între ele, — într'un cuvânt, roiul tuturor vieţilor ce se îngrămădeşte sau se răvăşeşte pe stradă sau în casele aflate pe această stradă.

E puţin?

Nu!

E chiar foarte mult. Autorii dramatici au încercat să dea aspectul dramelor sau al comediilor iscate în stradă. Teatrul însă s'a arătat pentru o asemenea realizare cam vitreg. Mai darnic s'a arătat cinematograful, mai ales de când el e sonor şi vorbitor.

LLOYD BACON reuşeşte să dea de alungul unei pelicule atâta viaţă, — atâtea vieţi, — încadrate toate în regia cea mai savantă, în montarea atât de fastuoasă, intr'o înlănţuire de tablouri pe cari, poate, numai rarele euforii le pot imagina, încât spectatorul se întreabă, clipă cu clipă, dacă totul e opera unui om din lumea noastră, — şi nu a celor ce ţin în loc, dacă vor, însăşi divinitatea. Tocmai pentrucă se arată vrednic de a creea, — sau a ne da iluzia că a creat, — o lume nouă. Ceea ce pentru noi, e tot una...

Şi pentrucă am ajuns la putinţa definiţiei exacte „a super revistei" fireşte că Lloyd Bacon nu putea decât să aglomereze toate calităţile cerute, — şi la superlativ.

Recapitulăm deci, — ca să ne dăm seama că „STRADA 42" e, cu adevărat, o super revistă, — (unii entuziaşti pretind că şi acesta e un termen de concesie), — şi să ne încredinţăm că Lloyd Bacon e inovatorul cu care lumea cinematografică de pretutindeni, se poate mândri.

Un scenariu în care fiecare cuvânt e cântărit, fiecare gest judecat, orice atitudine chibzuită, întreaga acţiune condusă cu nemai întâlnit meşteşug.

Actorii? Cei mai de frunte. *Ruby Keeler* despre care se spune că se dovedeşte în acest film cea mai înzestrată şi cea mai variată artistă a ecranului. *Bebe Daniels*, — ce se arată sub privigherea marelui regizor, o mare artistă. Iar *Warner Baxter* izbuteşte să se depăşească pe sine. (Şi doar ştim ce înseamnă a depăşi pe *Warner Baxter*.

Iar ansamblul, — să pomenim faptul că în „STRADA 42" sunt nici mai mult nici mai puţin, ca *600 girls*, — deci o armată întreagă de frumoase, aparţinând celui mai impresionant corp de balet.

Fără îndoială, însă că „STRADA 42" e filmul ce porunceşte să fie văzut pentrucă, din pricina avariţiei de care dintotdeauna au suferit cuvintele, el se refuză aprecierilor.

Oricât ar voi ele să fie de elogioase.

Căci, oricât de mare ar fi strădania, ele ar fi mai prejos de adevăr.

MIH. VALERIU

Filme care vor fi



de D. I. SUCHIANU

Cred că este util ca spectatorul de cinematograf să fie prevenit din timp asupra câte unui film interesant a cărui valoare artistică riscă, din diferite împrejurări, să-i treacă neobservată. Aşa s'a întâmplat cu acea capod'operă care a fost „Dacă aş avea un milion”, film care la Paris a ţinut afişul şase luni neîntrerupt, pe când la Bucureşti, după două-trei zile de săli deşarte, a căzut cu un sgomot metalic. Alteori cetăţeanul este descurajat de titlu; astfel titlul idiot de „Noaptea voluptăţii” a împiedecat pe mulţi să se ducă la filmul francez „La tête d'un homme” care avea calităţi estetice remarcabile. Pentru toate aceste motive ne propunem să vorbim regulat de câte vre-un film ce va avea să ruleze în curând şi care merită să fie văzut cu un ochi prevenit şi cu o atenţie mai deosebită. Căci este de două ori păcat, atunci când un film e bun, ca el să cadă, iar pe de altă parte când cineva face sacrificiul să plătească o sută de lei ca să se ducă, împreună cu un prieten, la cinematograf, să nimerească peste cine ştie ce infamie.

*

Filmul pe care, în cronica de faţă, ne permitem să-l semnalăm atenţiei cetitorilor este producţia Paramount intitulată: „Serenada Torţelor”. Ne grăbim să spunem dela început: nu-i vorba de nici-o serenadă, şi filmul nu cuprinde absolut nici-o torţă. Dar nerozia titlurilor se pare că e ceva incurabil la traducătorii români. De aceea renunţăm deocamdată să ne mai indignăm.

Artista principală aci e Claudette Colbert, care, timp de un ceas jumătate, duce, literalmente, pe umerii ei toată povestea filmului. Jocul ei e de o nuanţare fermecătoare, de o diversitate de accente şi de o profunzime de tragic care ne lasă muţi de admiraţie. E vorba de o fată de condiţie modestă care, din pricina sărăciei şi disperării, trebue să-şi lase copilul într'un orfelinat, cu obligaţia de a nu mai căuta niciodată să-l revadă. Nevoită să-şi câştige existenţa, se duce la o agenţie de teatru. Este pusă să cânte. Managerul biroului îi spune că nu cântă rău, dar că se cunoaşte că nu ştie ce-i suferinţa. O femee, — spune el — ca să cânte bine, trebue să fi suferit mult înainte. Ii dă deci amicalul sfat să se aranjeze pe viitor să sufere cât o putea de mult, şi o invită, amabil, să mai treacă pela el peste... un an...

E atâta ironie în această scenă, încât spectatorul, dela început se simte încordat de emoţie. Eroina urmează cu înţelepciune consiliul primit, adică îl urmează exact pe dos, şi caută să primească toate evenimentele cu cât mai multă nepăsare, cruzime şi cinism. Rezultatul e că ajunge celebră, bogată, dorită de toţi bărbaţii. Cu această ocazie, Claudette Colbert cântă. E prima oară că o auzim cântând. Şi cântecul ei e ceva profund mişcător. Suntem în general contra intercalărilor de episoade muzicale în film. Aci însă cântecul are o semnificaţie proprie, distinctă de valoarea lui muzicală, tot aşa bunioară ca memorabilul „Ich bin von Kopf bis Fuss” din „Ingerul Albastru”. Este, în cântecele Claudettei Colbert, ceva sfâşietor de trist, este toată mizeria condiţiei umane, toată batjocura unui destin pe nedrept distrus; însfârşit o adâncime emoţionantă pe care vocea de contraltă gravă a artistei ne face să o întrezărim.

Nu vrem să povestim acţiunea filmului, căci noi dorim nu să stricăm plăcerea viitorului spectator, ci dinpotrivă, să i-o înmulţim. Atragem dar atenţia asupra problemei sufleteşti: o femee de treabă, tandră, iubitoare, simplă, incapabilă de vre-un şiretlic sau de vre-o prefăcătorie, este răpusă brutal de o viaţă, de nedreptatea odioasă care se abate uneori asupra câte unui om nevinovat şi virtuos. Şi atunci femeea cea bună şi blândă moare. In locul ei rămâne o alta, nu propriu zis rea, dar încă şi mai rău: rece ca un sloi de ghiaţă.

Ce poate fi mai interesant ca o asemenea fiinţă, făcută din amărăciune, pesimism, indiferenţă şi batjocorire sistematică a tot şi toate? Este exact ca un mort care face condiţiunile exterioare ale oamenilor vii, dar pe care îl ştim că a murit la tot ce îi era drag, la tot ce dă sens vieţii.

Şi deodată, moarta începe să se trezească. De ce? Nu vrem s'o spunem. O vom afla atunci când vom vedea filmul. Vrem numai să amintim că această înviere, această redeşteptare e realizată cinematograficeşte cu o artă infinită, prin zeci de detalii ingenioase şi simboluri eloquente. Cităm, printre ele, numai unul, care ne va da măsura talentului de invenţie scenică desfăşurată în acest film. Eroina este beată. Beată turtă. Or, omul beat are două însuşiri caracteristice: are ceva comic, şi are ceva degradat, degradant, degradator. Mai ales când, în ciuda beţiei, el se încăpăţânează să facă lucruri grele, ce presupun o tensiune mare pe care nici chiar omul treaz nu o are totdeauna. Incăpăţânarea omului beat de a îndeplini acţiuni grele, care contrastează cu împleticirile lui în vorbă şi în mişcări, este un spectacol penibil, totdeauna înjositor, şi care suscită repulsiune.

Ei bine, Claudette Colbert este pusă să joace astfel încât beţia e absolvită de toată sordiditatea obicinuită a ebrietăţii. Ea devine — cum să zic? — un fel de simplu obstacol fizic, cum ar fi un şanţ, un gard, un dig; şi eforturile ei de a trece peste barieră, de a o dărâma sau de a se urca deasupra, capătă o înălţime de eroism pur, acea frumuseţe majestuoasă a omului care luptă să-şi depăşască propriile lui puteri, acea facultate misterioasă pe care filozoful englez Herbert Spencer a exprimat-o prin formula: „omul e ca un vultur care ar putea să sboare mai sus chiar decât propriul său sbor”.



Claudette Colbert în „Serenadă Torţelor”.

Este ceva profund original în această utilizare a unui lucru sordid şi caraghios ca beţia pentru a realiza momente de luptă sufletească acută şi de eroism moral triumfător. Este ca şi când un om s'ar lupta cu moartea, — căci ebrietatea, prin efectele ei de anestezie, tulburări funcţionale, coborîre de tensiune nervoasă, etc., — seamănă, în mic, cu moartea. Dar e o moarte, cum spuneam, caraghioasă şi sordidă, pe care suntem de mii de ani obicinuiţi să o primim cu râs şi dispreţ, în tot cazul fără simpatie. Şi iată că acest lucru moralmente discreditat devine mijloc de realizare al unei situaţii sufleteşti de eroism enorm. Este — trebue să recunoaştem — o foarte originală idee artistică, pe care nu avem destule cuvinte să o lăudăm.

Filmul mai e interesant şi prin felul cum ni se prezintă o colecţie întreagă de copii, dela sugaci până la şase ani, şi care sunt puşi în situaţii de o naturaleţe perfectă. Sentimentul pe care îl avem nu e un sentiment de „Uite, dom'le!!” pe care l'am avut în filmul lui Chevalier „Nu mai plânge Baby” — sentiment de epată în faţa unei dificultăţi gen music-hall; aci avem sentimentul direct şi uman al înduioşării în faţa acelui lucru fermecător care este un copil.

Dar am scris destul pentru a trezi atenţia publicului asupra filmului. Am spus: „a trezi”. Asta urmărim. A face ca cetăţeanul care se va duce la cinematograf să privească pe ecran cu ochi preveniţi. Atât, şi nimic mai mult. O simplă promisiune de plăcere viitoare.

D. I. SUCHIANU

Cea mai înspăimântătoare catastrofă de cale ferată

a secolului



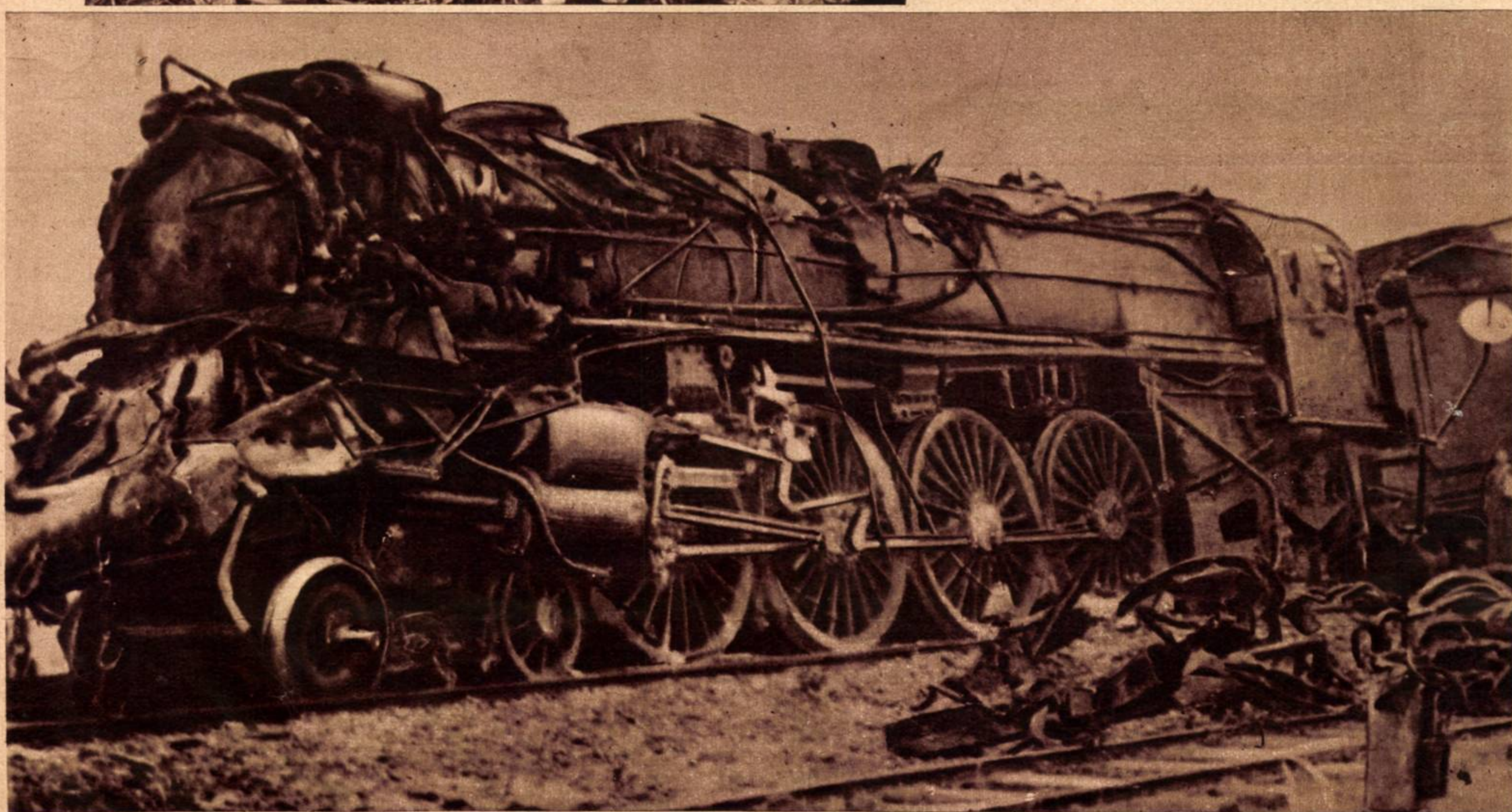
La 24 Decembrie, în ajunul Sfintelor Sărbători ale Crăciunului, s'a petrecut la Lagny, localitate situată la 5 klm. de Paris, o groaznică catastrofă de cale ferată. Expresul Paris-Nancy s'a oprit la doi kilometri de Lagny, deoarece linia nu era liberă. Rapidul Paris-Strassbourg care mergea în aceeaş direcţie şi se găsia pe aceeaş linie, şi-a continuat mersul, cu o viteză de o sută de kilometri pe oră. Rapidul a dat peste vagonul de bagaje al expresului care stătea pe loc, distrugând şase vagoane de pasageri, care se aflau în urma trenului.

In urma acestei înspăimântătoare ciocniri şi-au găsit moartea 200 de persoane, iar alte trei sute au fost grav rănite. Sunt de nedescris scenele tragice care s'au desfăşurat în apropierea Parisului şi mai ales acelea care au avut loc în Gara de Est, când două sute de sicrie s'au aliniat într'o sinistră orânduire, fiind întâmpinate de strigătele şi vaetele rudelor celor morţi.

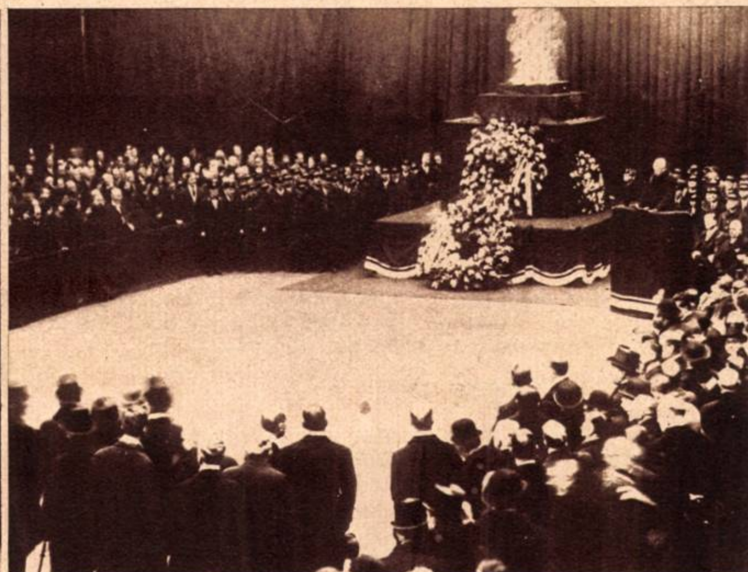


Inmormântarea care s'a desfăşurat la Paris, a fost cea mai tristă solemnitate din câte a cunoscut capitala Franţei, ale cărei sărbători au fost în acest an îndoliate de înspăimântătoarea catastrofă. Preşedintele Republicei, d. Lebrun, a ţinut să aducă personal omagiul celor căzuţi, asistând la trista ceremonie.

In fotografiile noastre, vedem câteva aspecte prinse de reporterul fotograf, după catastrofă. Se observă astfel locomotiva avariată a rapidului Paris-Strassbourg, căutarea cadavrelor de sub sfărâmături, încercările de identificare a celor morţi, tansportarea răniţilor pe targă şi preşedintele republicei, înconjurat de marii demnitari, în timpul ceremoniei dela Gara de Est din Paris.



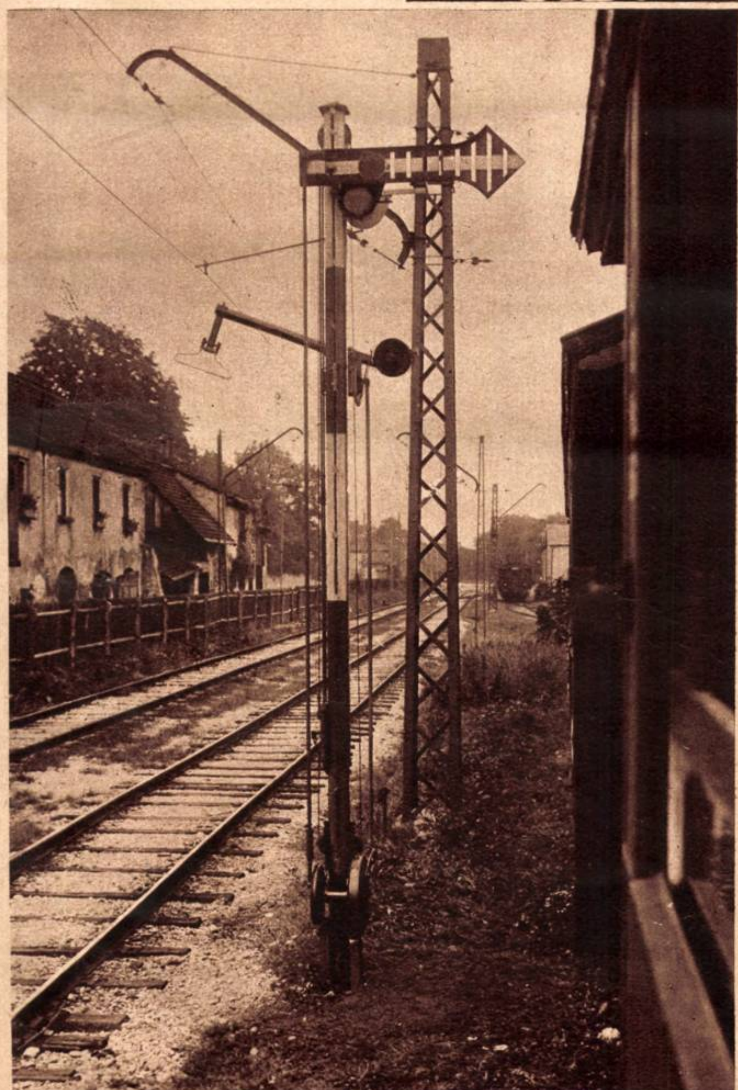




In fotografiile din această pagină vedem un grup de cercetători căutând printre sfărâmături cadavrele victimelor.
Lucrările pentru deblocarea liniei au fost din cele mai dificile.

D. Lebrun (dreapta) vădit afectat de urmările înspăimântătoarei catastrofe aduce ultimul salut victimelor.





Un dispozitiv mecanic practic pentru oprirea automată a trenurilor

Groaznicul accident de cale ferată din Franța readuce în discuție posibilitatea de a evita în mod mecanic asemenea catastrofe.

Mai toate accidentele se datoresc faptului că trenurile — a căror iuțeală trebue să sporească mereu, spre a putea lupta cu concurența făcută de automobile — trec adesea pe lângă semnalele de oprire, fără a ține socoteală de ele. Ploaia, ceața, viscolul de zăpadă și uneori chiar neatenția personalului depe locomotivă, provoacă de cele mai multe ori catastrofele. Mașina ,instrument de precizie, ne poate singură sustrage consecințelor evenimentelor neprevăzute, și violenței forțelor naturale. Toate încercările au fost întrprinse până ce să se ajungă la găsirea soluției definitive. Inginerul Koffler, cunoscut ca technician în materie de drum de fier, a construit un aparat, care, după părerea specialiștilor, reprezintă soluția definitivă a importantei probleme pentru evitarea catastrofelor.

La stâlpul semaforului aproape la 3 m. 60 de suprafața șinei, se adaptează un braț, a cărui extremitate are forma unei frânghii mari de declanșare. Pârghia pătrunde în tiparul de liberă trecere când semnalul este în poziție de drum închis, fiind retras automat din tipar în acelaș timp cu semnalul când drumul este liber.

Două pârghii sunt situate pe acoperișul vagonului pe axa longitudinală. Una din pârghii este mobilă fiind racordată dispozitivului de alarmă și de frânaj situat dedesubtul vehiculului. Cealaltă pârghie — cea mai robustă este imobilă. Când un tren întâlnește un semnal în poziție de drum închis pârghia de declanșare vine în contact cu pârghia mai mare dând-o în jos. Această mișcare de scoborâre este transmisă în chip rațional la un dispozitiv de alarmă și frânaj care face ca trenul să se oprească.

O RASBUNARE ORIGINALA

Respins de fata pe care o iubia, Felix Fiala o infectează cu germeni de febră tifoidă și apoi se asfixiază cu gaz aerian, lăsând o scrisoare prin care-i spunea că avea s'o aștepte în cealaltă lume.

BERTA GRUBAUER o vieneză blondă și foarte drăgălașe ridică într'o dimineață de lângă cadavrul lui Felix Fiala un adorator respins, următoarea scrisoare:

„SCUMPA MEA,

Dupăcum vezi, nu pot trăi fără tine și dupăcum vei avea ocazia să te convingi, nu pot muri fără tine. Te aștept în cealaltă lume unde mă vei urma curând. In câteva zile, vei fi luat și tu drumul eternității.

Mă vei simți trăgându-te cu o irezistibilă forță, spre cimitir, și inutil va fi să lupți, pentrucă așa cum ți-am administrat eu această sentință de moarte nimeni nu te va mai putea salva.

Se spune că pe cealaltă lume nu există căsătorii, un lucru pe care-l regret grozav, draga mea Berta, pentruc'aș fi vrut să te fac soția mea și să te iubesc ca un bărbat tânăr cu sângele cald, iar nu ca un spirit rece.

Dar toată această nenorocire nu ți se datorește decât ție și într'o zi te voi face să-ți dai seama. Avem înaintea noastră o eternitate pentru a discuta această chestiune".

Uluită de această sinucidere și chinuită de remușcări, tânăra fată nu dădu la început atenție sinistrului avertisment *„că și ea avea să moară".*



Teatrul tragediei și al consecințelor sale a fost marele spital vienez, *Allgemeines Krankenhaus,* care cu laboratoarele-i serologice și bacteriologice ,formează singur un mic oraș, în sânul acestei capitale. Această instituție care se desvoltă mereu de 150 de ani încoace, a văzut tot felul de drame, dar niciuna n'a fost atât de bizară ca aceasta.

Intr'o aripă a marelui spital se află laboratoarele unde lucra Felix Fiala, un tânăr de vreo treizeci de ani, ca expert fotograf, prinzând în clișeele sale aspecte din viața diferitelor culturi de microbi. Lângă această secție se află institutul medico-legal unde domnia o atmosferă mai veselă și unde drăgălașa Berta, în vârstă de douăzeci și șapte de ani scria toată ziua la mașină, întreruptă adesea de glumele și complimentele medicilor. Intre acestea două se afla o secție pe care Felix Fiala o vizita ades, dar care era cu grijă evitată de către Berta — și anume, morga. Tânărul intra foarte des acolo, obligat fiind de serviciul său, dar Berta simția că el avea un interes morbid pentru această secție, întrucât îi plăcea foarte mult să vorbească despre ceeace vedea acolo.

Această ciudată predilecție și alte câteva defecte l-au făcut la un moment dat să piardă simpatia fetei. Timp de un an și jumătate fusese îndrăgostit nebun de ea și avea toate perspectivele să-i câștige inima. Dar de șase luni încoace fata se răcise. Felix nu vru să renunțe însă cu nici un preț la ea, așa că pentru a grăbi ruptura, fu nevoită să-l anunțe că se logodise cu un altul. La auzul acestei vești Felix avu un adevărat acces de nebunie și o amenință cu moartea, în cazul că îndrăsnia să se căsătorească cu un altul. In loc să se plângă poliției, Berta se duse la mama lui Felix. Bătrâna încercă să-l facă pe tânăr să înțeleagă ,că trebuia să-și ia gândul dela această dragoste și că aceste isterice scene nu făceau decât să-l puie într'o postură ridiculă. Cel mai bun lucru era să se resemneze. Felix o ascultă și în cele din urmă zise calm:

— „Ai dreptate! M'am resemnat; am isprăvit cu scenele.

Față de Berta, tânărul luă o atitudine politicoasă, aproape ceremonioasă. Dar pălia din zi în zi și era vădit că suferia intens. Fata regreta grozav această situație și făcea totul pentru a-i fi pe plac. Intr'o dimineață, când se ivi în biroul ei, invitând-o să ia o gustare cu el, ea acceptă. N'avea nici un motiv să-l refuze. La „Allgemeines Krankenhaus", lucrul începe dela 8 dimineața și funcționarii obicinuesc a începe ziua doar cu o ceașcă de cafea, urmată pe la zece de o gustare substanțială.

In ziua aceea, o rudă de a lui Felix, fermier, îi trimisese o bucată de brânză, pentru care Berta avea o adevărată predilecție. Ar fi fost deci crud din partea ei să refuze o invitație atât de inocentă.

Berta își goli masa, pe care Felix desfăcu un pachet ce conținea două chifle, pe care el le tăie cu cuțitul în jumătate. Cu același cuțit unse aceste jumătăți cu unt și așternu apoi pe ele un strat gros din brânza ce se afla într'un mic borcan. Ea observă că fostul ei admirator împărția brânza în mod egal pe ambele chifle. Și când o puse să aleagă, Felix remarcă cu un zâmbet straniu:

— „Nu cred să existe vreo diferență între aceste două sandwich-uri.

Fata luă o bucată și începu să mănânce încet, în timp ce tânărul mânca o alta, privind-o fix.

— „Ce zici are asta acelaș gust ca și cea de rândul trecut?"

— „O, da, răspunse ea.

— „Și mie mi-a părut la fel", reluă el. „Și totuș, nu există două brânzeturi care să aibă aceeaș compoziție. Știi, totul depinde de modul în care microbii se desvoltă în ele, și de specia acestor microbi. Astfel se face că brânzeturile ce se produc într'o regiune nu pot fi fabricate și într'alta. Nu mică ți-ar fi uimirea dac'ai ști ce fel de bacterii înghiți în clipa asta".

— „Nici nu vreau să știu", protestă Berta. „Mi-ar tăia pofta de mâncare".

— „Nu mă'ndoiesc, recunoscu Felix, cu un neașteptat entuziasm. Apoi adause încet: „Nici când am încercat o fericire mai mare decât în aceste câteva minute, cât te-am privit mâncând". Și spunând acestea, strânse hârtia, borcănașul, cuțitul și ceeace mai rămăsese din unt, apoi cu un rânjet pe care fata nu i-l mai văzuse de luni de zile, ieși din birou și trecând prin sala morgei, intră în laboratorul său. Berta îl cunoștea destul de bine pentru a simți că în cuvintele sale se ascundea o oarecare ironie și-l privi cum se depărta, cu un sentiment de penibilă neliniște. Asta s'a întâmplat Vineri. Sâmbătă Felix Fiala își anunță mama că în seara aceea avea să plece într'o scurtă călătorie de plăcere și că n'avea să se'ntoarcă decât peste câteva zile. Cu acelaș zâmbet sinistru, pe care-l avusese în fața fetei, el adăugă, că nu se mai simțise de mult atât de fericit. Doamna Fiala era prea fericită că-și vedea fiul liniștit, pentru a-l mai întreba încotro pleca.

Luni de dimineață, dând să se așeze la masa sa de scris, Berta găsi următorul bilet: *„sunt sătul de viață. Dacă vrei să știi mai mult, intră în laborator, Felix".*

Cuprinsă de spaimă, fata chemă un servitor, trecu cu el prin sala morgei și intră în laborator, unde-l găsi pe Felix cu un tub de gaz în gură, mort de câteva ore. Lângă cadavru se afla scrisoarea adresată ei. Și în afară de aceasta, o scrisoare adresată poliției, în care spunea că-și ridicase viața din cauza unor încurcături bănești, ceeace s'a văzut mai apoi că nu era adevărat. Fiala câștiga bine și n'avea datorii. Poliția stabilind că era vorba de o sinucidere, nu se mai interesă de acest caz, dar Berta nu mai putea uita scrisoarea pe care i-o lăsase.

Fata discuta mereu asupra acestei chestiuni cu mama și logodnicul său, dar ambii o sfătuiră să nu se mai neliniștească cu astfel de gânduri. Tânărul avusese o purtare bizară în ultima vreme și un om sănătos ,care se sinucide din dragoste, e oarecum nebun, spuneau ei. Iși închipuise desigur că gestul lui avea s'o facă să-l imite. Deci, nu-i rămânea decât să uite acest episod trist și fără senz. Normală, drăguță și îndrăgostită, cum era, pregătindu-și nunta și viitoarea-i căsnicie, nimic nu era mai departe de Berta decât dorința de-a muri.

— „Nu vă îngrijați, n'am să mă mai gândesc la asta", îi asigură ea pe amândoi.

Dar pe măsură ce zilele treceau starea ei devenea tot mai ciudată. Femeea tânără și sănătoasă, totdeauna plină de energie, care nu-și amintea să fi avut vreodată o zi de boală în viața ei, începu să tânjească. Nopțile-i erau turburate de coșmaruri, în care Felix îi apărea cu acel zâmbet ciudat al lui, încercând s'o tragă pe ușa morgei. Pofta de mâncare îi scădea, lucrurile-și pierdeau gustul pentru ea, și la birou făcea nenumărate greșeli.

Se împlinia oare vre-un blestem al mortului? O! superstiție! Era departe de asemenea erezuri. Auzise totuș că sugestia poate avea efecte serioase și chiar fatale. Poate că se'mbolnăvia singură, prin obsesie. Ei bine, atunci va rezista. Așa că ori de câte ori o cuprindea acel ciudat sentiment de depresiune își mușca buzele și spunea că totul se datorea unei simple iluzii.

Berta se duse la un medic, un fel de discipol al lui Coué, care o asigură că o boală nu poate exista, dacă o negi cu destulă energie. Fata își nega senzațiile de sute de ori pe zi, dar cu cât și le nega, mai mult cu atât mai rău se simția. Dimineața, când se deștepta, avea niște amețeli atât de puternice, încât nu se putea ține pe picioare. Dar dupe o ceașcă mare de cafea se simția mai bine și pleca la birou. Cu figura aprinsă și cu ochii licărind de febră, se silia să se concentreze la lucru și să se sustragă obsesiei care

(Citiți continuarea în pagina 31).

ALEGERILE

MOTO:

„De nu ne dai votul „Dai popii ortul".



ORIZONTAL. — 1) Posedă o pipă proverbială. 6) Ceasornic. 7) Nota traducătorului. 8) A bate, ca la alegeri. 10) Lupta, cu sabia sau revolverul. 11) Rană. 13) *Intrerupeau* pe orator. 14) Tăiați cu coasa. 15) Diviziune de timp. 16) Interjecție. 18) Ține parte. 21) Sfârșite, vorbind de puteri. 22) Care nu e acelaș. 23) Moșie. 26) Izmene (bucov.) 27) Dânșii. 28) Ca la 15 orizontal. 29) Marcă de radio. 31) Râu în Elveția. 32) Element. 34) Articol.

VERTICAL. — 1) Sufragiu. 2) 100 m². 3) Ministrul de Interne. 4) Funcțiune mult dorită de „ai noștri". 5) Mai aproape decât acolo. 7) Partid politic. 9) Pește. 10) Un partid național-liberal! 13) N. S.! 14) Capsulă. 17) Exista. 19) Arta celui ce vrea să fie ales. 20) Insulă pe coasta Greciei. 24) Pronume 25) Caracter al votului, pe lângă secret. 30) Lucra pământul. 33) Salutare.

Iulius Segall
Buzău

Problema II-a (Enigmă)

SOȚIA LUI AVRAM întâlnindu-se cu un SFÂNT, avu prilejul să guste dintr'o delicioasă plăcintă turcească făcută cu fidea, miere și zahăr.

SERGIU GRIGORESCU-Bacău

Din lipsă de spațiu deslegătorii și premianții din nr. 360 vor fi publicați în numărul viitor al revistei.

RED.

POȘTA JOCURILOR

AUREL NANA. — Da. Cuponul a lipsit. A fost o scăpare din vedere. Salutări!

IONEL BORANGIC. — *Șarada* e ca mtrasă de păr .Are coade!) Anunțul ar putea merge la „Rebus". Ar putea!...

ST. RADULESCU-BAICU. — *Argentoianu?!...* Noi știam Argetoianu.

ION I. NANU. — *Cartea de vizită* cam neverosimilă. *Jocul politicianilor* nu merge fiindcă ...nu e joc. Trebuia să existe o legătură între toate aceste nume. D. ex. inițialele și finalele să dea alți politicieni sau literele din mijloc sau altă combinație. Dar așa...

DR. ROITMAN A. — Nu obicinuim să răspundem prin poștă. Trebue să vă facem atent că REBUS se numește exprimarea unei idei, proverb sau cuvânt printr'o serie de imagini.

In nici un caz nu se spune: *rebus cu cuvinte încrucișate (?)* Așadar d-ta ai trimis o problemă de cuvinte încrucișate iar în „Dimineața" festivă a fost altă problemă de cuvinte încrucișate lucrată de d-l Arghezi.

In al doilea rând jocul este mult prea mare pentru a fi posibilă publicarea lui. Pe viitor sperăm că veți putea face diferența dintre un rebus și o problemă de cuvinte încrucișate și ne veți trimite și lucruri mai bune.

ZILBERMAN FICU. — Altădată scrieți mai curat. Nu se poate citi nimic.

MARGINEANU EMIL. — Nu trebue să vă plictisiți așa repede. Mai trebue să căpătați rutină. Pentru asta — deslegați jocurile pe care cei cu experiență le compun.

O răzbunare originală

o domina de la moartea lui Felix. Până când, într'o după amiază, pe la 4, o durere acută de cap o sili să plece imediat acasă.

Mama și logodnicul văzură imediat că fata era indispusă. Dar crezând și ei într'o obsesie se prefăcură că nu observă nimic. Apoi într'o altă după amiază, Berta fu nevoită să treacă pe lângă morgă. Când ajunse înaintea intrării, i se 'ntunecă deodată vederea și în cadrul ușii îi apăru Felix, cu figura rânjită și cu brațele întinse.

— „E în zadar să lupți păru să-i strige viziunea, în vreme ce ea leșina.

Când se trezi, era acasă la ea, în pat și doctorul îi lua pulsul, în vreme ce mama sa își exprima bănuiala că boala se datora unei sugestii, fapt ce părea confirmat și de aiurările Bertei, căreia i se părea că Felix o trăgea în sala morgei. Doctorul nu părea însă de loc dispus să considere această ipoteză și trimise câteva grame din sângele bolnavei, chiar la laboratorul unde lucrase Felix Fiala. In timp, găsi că nu era rău să-și îndemne pacienta, să lupte împotriva oricărei obsesii.

— „Știu", șopti bolnava, „asta încerc și eu să fac".

Dar rezultatul analizei fu atât de uimitor, încât întreg personalul spitalului încetă câteva momente orice activitate. Se găsise că Berta suferia nu numai de tifos, dar și de alte trei forme diferite ale paratifosului cunoscute sub desemnarea de A. B. și C. Nu s'a mai pomenit nicicând în analele medicinei ca cineva să fie atacat de cele patru forme ale acestui microb, deodată. Membrii marelui centru medical, dela cel mai mare și pânăla cel mai mic, se transformară cu toții în detectivi și curând găsiră deslegarea enigmei.

Se observă că patru fiole conținând sulfuri din acele patru specii de germeni lipsiau din laborator. Deasemeni, din bibliotecă lipsiau cărți ce tratau despre simptomele și consecințele boalelor cauzate de acești germeni. Aceste cărți fură găsite în biroul lui Felix Fiala. Aceste două constatări stabiliră definitiv vinovăția mortului. Așa cum arătase în ultima sa scrisoare, el ajunsese la hotărârea că dacă nu putea trăi fără Berta nu putea nici să moară fără ea. Dac'ar fi avut o altă ocupație, ar fi descărcat câteva gloanțe de revolver asupra fetei și apoi asupră-și, ar fi sărit în Dunăre, sau ar fi comis orice altă extravaganță, lipsită de interes științific.

Dar Fiala care-și petrecuse o bună parte din viață plecat asupra germenilor, s'a întrebat cât timp aveau să reziste, intestinele unui om, unui atac simultan al acestor patru specii de germeni, atât de virulenți. Și pentru a se asigura că nu avea să scape morții, el amestecă câteva milioane din acești microbi în brânza gustărei pe care o oferise fetei. Era astfel asigurat că toate resursele medicinei aveau să rămâie neputincioase. Dar pentruca cineva să scape de febră tifoidă și de paratifos, are mai curând nevoie de o bună infirmieră, decât de un doctor, și Berta a avut la spital un tratament de primul rang. A fost un moment când Felix părea să fi câștigat partida, dar acum vre-o săptămână criza cea mare a trecut și Berta, deși foarte slăbită, e în afară de pericol.

Infirmierele o mai veghează încă, cu mare grijă. A fost un caz unic. E pentru prima dată că știința a avut să lupte cu acești patru adversari ai omului într'un acelaș câmp, și-și păzește cu gelozie victoria.

A. E.



„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 3-8430
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Monstrul din Loch Ness



Ce trebue să credem oare despre monstrul care a înebunit imaginaţia englezilor? De câteva săptămâni se vorbeşte cu insistenţă în Scoţia despre un fel de monstru acuatic, care ar locui în lacul cunoscut sub numele de Loch Ness. La început, poliţia a zâmbit când a aflat de svonul care circula printre locuitorii regiunei, dar de curând mărturii noui n'au mai îngăduit nici un fel de îndoială în ceeace priveşte existenţa acestui monstru de origine necunoscută.

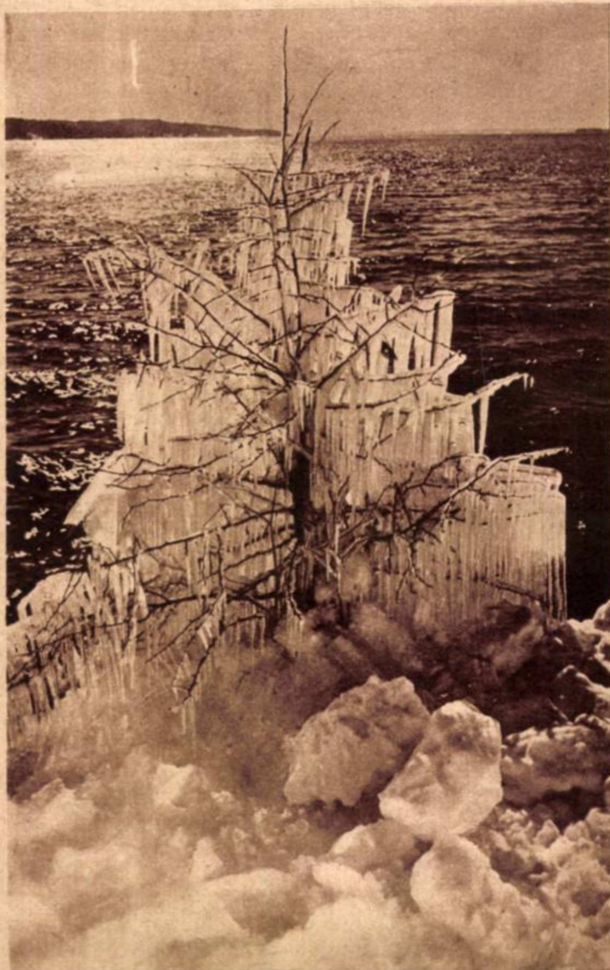
Cel din urmă martor susţine c'ar fi zărit „fiara" acum câteva zile. Are un cap mare, asemănător cu acel al unui bou fără coarne, şi înnoată cu iuţeală mare.

Se pare că există un fond de adevăr în toată această poveste, căci mărturiile concordă în ceace priveşte apariţia. Autorităţile engleze au început să se neliniştească, şi se gândesc să întrebuinţeze reţele de submarine asemănătoare acelora care au fost întrebuinţate în timpul răsboiului, spre a prinde acest animal curios.

Pe de altă parte s'a stabilit de curând că monstrul ar fi o tulpină de copac care stă în apă fiind ridicat din când în când la suprafaţă de curenţi. Nici acest lucru nu se poate afirma însă cu hotărâre, astfel că nedumerirea va continua să sălăşluiască în această chestiune.

IARNA

In vreme ce în California tinerele fete fac sport în maillot pe ţărmul mării scăldat în soare, la noi, pe ţărmul Mării Negre, natura a sculptat cu mână de artist, un arbore în ghiaţă.
La St. Moritz, la Predeal, la Sinaia, se skiază.
In California skiul se face pe nisipul fierbinte cu ajutorul unor ponney drăgălaşi.





CUPON DE JOCURI
No. 362
Numele şi pronumele ....
....
Adresa: ....



„Realitatea Ilustrată" începe al 8-lea an al existenței sale

(Cereți împreună cu revista suplimentul gratuit „De toate pentru toți").

Funeraliile primului ministru I. G. Duca

De la înmormântarea regelui Ferdinand, Capitala nu a cunoscut un aspect mai jalnic ca la înmormântarea marelui român I. G. Duca asasinat mişeleşte de un criminal de rând în gara Sinaia.

La Ateneu, au defilat prin faţa catafalcului zeci de mii de oameni care au ţinut să aducă ultimul omagiu omului care a căzut ca un erou la datorie.

Foto Berman-Realitatea







Patriarhul şi reprezentanţii tuturor partidelor politice au ţinut discursuri prin care au veştejit gestul criminalului, subliniind în acelaş timp personalitatea marelui dispărut.

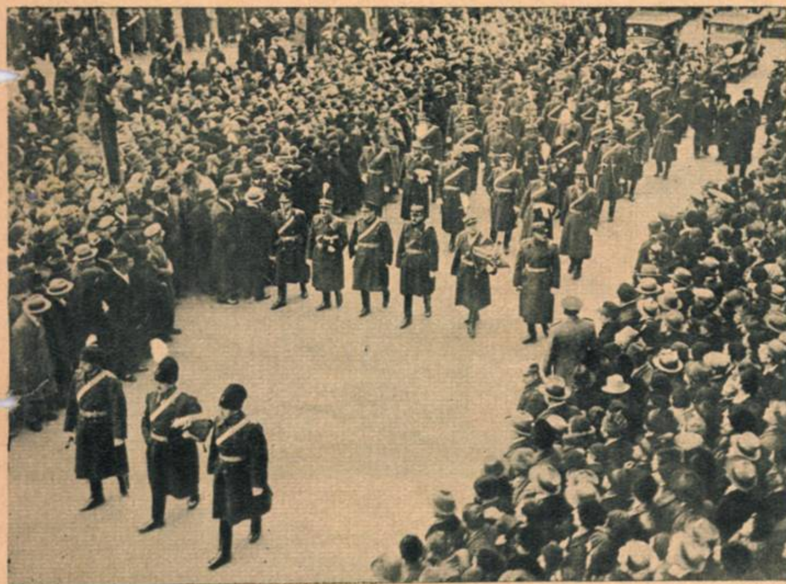
Din fotografiile pe care le publicăm în aceste două pagini cititorii îşi pot face o impresie asupra proporţiilor impresionante pe care le-a avut înmormântarea lui I. G. Duca.

Vedem astfel pe I. G. Duca pe catafalc dormind somnul de





Foto Berman-Realitatea



veci, Prinţul Niculae înconjurat de membrii guvernului, care a ţinut să depue personal o coroană la catafalcul marelui dispărut, clerul precedând afetul de tun cu sicriul lui I. G. Duca, corpul diplomatic care a urmat cortegiul funebru până la Belu, ofiţerii superiori purtând decoraţiile, d-nii dr. Anghelescu şi Dinu Brătianu, mulţimea de pe străzi, şi drapelul





îndoliat care a fost ridicat în seara crimei pe edificiul legaţiei române din Berlin.

Ziua în care a fost înmormântat Duca a fost tragică şi mohorîtă. Cerul era plumburiu, picurând din nouri lacrimi de durere.











Preşedintele republicii franceze Paul Doumer a fost asasinat în luna Mai 1932 de un descreerat, Gorgulov, care a fost condamnat la moarte

Românul NU E ASASIN!..

de F. ADERCA

Atentate politice în România şi în celelalte ţări

CUMPLITA moarte a lui I. G. Duca, fostul preşedinte al partidului liberal, a zguduit atât de puternic simţirea poporului român, încât cei trei asasini, Constantinescu, Belimace şi Caranica, se pot întreba dacă într'adevăr fapta lor a fost românească, ei, care s'au dat drept arhanghelii justiţiari ai sufletului românesc. N'avem dreptul să ne ascundem după cuvinte şi să ocolim adevărul. Din greşala partidelor politice, din slăbiciunea oamenilor de stat, din suflul fierbinte de anarhie şi barbarie care bate din Germania înfrântă de răsboi, din nefolosirea nouilor generaţii de intelectuali, care rămân pe drumuri, o seamă de cetăţeni au fost înşelaţi şi atraşi de grupările violente. Mulţi tineri cred în gestul asasinilor de eri — deşi crima a fost josnic electorală, odios şi meschin politică, departe de vreun ideal mai înalt, naţional sau uman.

Dar indignarea a fost atât de violentă, revolta atât de unanimă, jalea poporului român atât de adâncă, dela Rege pânăla ultimul sătean care venea pe marginea drumului înzăpezit către Capitală, încât se poate spune fără umbră de îndoială:

— Nu! Românul nu e asasin!... Fapta lui Constantinescu, Belimace şi Caranica nu e o ispravă românească! Românul nu face moarte de om, pentru deosebiri de păreri! In politică, românul a luptat *totdeauna* cu mintea lui ascuţită, niciodată cu revolverul!... Românul nu e asasin!

Doi din ucigaşi sunt originari din Dobrogea — şi cine ştie dacă nu se trag din Macedonia, cuibul comitagiilor şi al mentalităţii asasine, iar al treilea, Constantinescu, are înfăţişarea caracteristică, mutra clasică a asasinului din naştere. Dacă nu ucidea pe I. G. Duca, ar fi ucis pe altcineva, pentru altă pricină sau fără nici o pricină, dar tot ucidea. Constantinescu s'a ivit pe lume ca să ucidă. Inainte de isprava dela Sinaia, a mai ameninţat, a mai mânuit cuţitul — şi a dat mereu în jurul lui vestea că „viaţa e împrejmuită de sânge" şi va asasina.

Că şi-a ales pe I. G. Duca nu e nici o mirare. Crima a fost totdeauna o bruscă exasperare a laşităţii. Fostul prim-ministru era *cel mai dezarmat dintre oameni*, iar din membrii guvernului cel care putea fi ucis *cu cea mai mare uşurinţă*. Toate împrejurările asasinatului dovedesc acest lucru. Pe I. G. Duca, om distins, cu o subtilă construcţie sufletească, intelectual născut, îl putea doborî şi un copil. El nici nu se uita unde călca şi cu toate scrisorile de ameninţare pe care le



Inukai, primul ministru al Japoniei care a căzut victima unui atentat politic



Preşedintele Statelor Unite Franklin Roosevelt a fost victima unui atentat după urma căruia şi-a găsit moartea Cermak primarul oraşului Chicago



Joseph Zanagra atentatorul lui Roosevelt



Locul unde a fost pregătit atentatul împotriva lui Roosevelt.



Fostul preşedinte al Statelor-Unite, Hoover, a fost şi el victima unui atentat

primise, umbla fără nicio pază... Intr'atât a fost de uşoară, de fără pericol, de fără riscuri, de laşă, treaba asasinului dela Sinaia!...

Inainte de războiu, în România mică, frământată de mari şi adânci curente politice, care se bizuiau pe revendicări de o importanţă covârşitoare — cererile de pământ ale ţăranilor şi votul universal — atentatele politice erau cunoscute numai din gazete, când se petreceau în ţări străine.

Europa era de pe-atunci un viespar de atentate. Rusia devenise o permanentă cronică de atentate politice. Ţarul Alexandru II, Plehve, marele duce Sergiu Nicolaevici, fără să mai punem la socoteală guvernatorii şi şefii de poliţie, cădeau sub loviturile teroriştilor, la intervale scurte. „Incă un atentat politic în Rusia!", anunţau ziarele, dar nu le mai citea nimeni. Rusia fără atentate nu mai era Rusia. O celebritate tot atât de sinistră dobândise — deşi azi pare de necrezut — Italia, patria clasică a anarhiştilor, care se răspândeau de-aci în toată lumea. Iar Elveţia — atunci ca şi acum — era adăpostul binecunoscut al tuturor refugiaţilor şi criminalilor politici.

In România, înainte de războiu, n'au fost decât *două* atentate, *la interval de aproape trei sferturi de veac*. Intâiul atentat a avut loc împotriva lui Barbu Catargiu, şeful conservatorilor şi al politicei latifundiarilor, cu prilejul discuţiei unei legi agrare. Era în 1862. Nu se ştie cine a tras atunci câteva gloanţe de revolver împotriva marelui moşier şi om politic. Barbu Catargiu a căzut mort. A fost întâiul prim-ministru care cădea în timpul serviciului, victimă a unui atentat politic în România...

Al doilea prim-ministru a fost I. G. Duca, în 1933 — adică *după 71 de ani*. Răstimp impresionant, vorbitor.

Este caracteristic faptul că asasinul lui Barbu Catargiu, deşi rămas necunoscut, *n'a fost un ţăran*. Oamenii dela ţară n'au venit niciodată la Bucureşti să facă atentate politice. Ţăranii când se revoltau, puneau foc şi distrugeau cu topoarele, cu furcile, uneltele lor de muncă. Probabil că asasinul lui Barbu Catargiu era un terorist străin, care, din simpatie ideologică, luase apărarea intereselor ţărănimii române.

Câţiva ani înainte de marele războiu, a suferit un atentat, Ionel Brătianu, fostul şef liberal, atât de urât de pătura muncitoare pentru legile lui draconice. Un anume Jelea, ins trist şi zăpăcit a descărcat câteva focuri de revolver împotriva lui Ionel Brătianu. L-a rănit uşor. Indignarea publi-



Principele Umberto al Italiei a fost victima unui atentat pe când se afla la Bruxelles.



D. C. Anghelescu a fost victima unui atentat pe când era subsecretar de stat la ministerul de Interne.



D. Dr. Alex. Vaida Voevod a fost victima unui atentat scăpând ca prin minune neatins

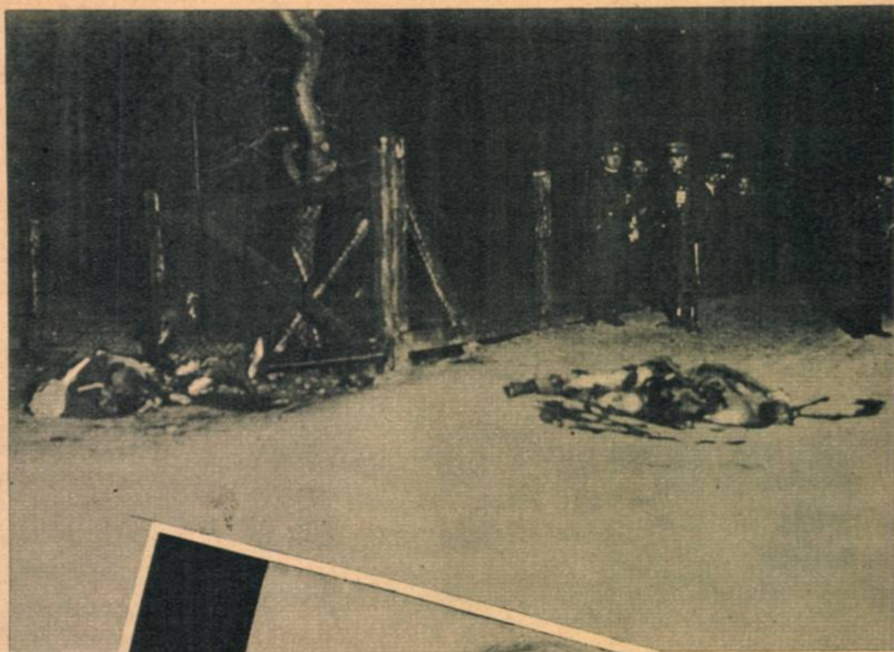
că a fost atât de violentă — deşi Ionel Brătianu fusese totdeauna prezentat de ziarele democrate ca un tiran odios — încât muncitorimea organizată a dat numaidecât un comunicat, vestind că n'are nici un amestec în atentatul lui Jelea, a cărui faptă nebună o osândia. Reprezentanţii muncitorilor şi ziariştii democraţi nu s'au mulţumit cu atât. Ei au cercetat şi nu s'au lăsat până n'au făcut dovada deplină că Jelea fusese *un agent provocator* iar adevăraţii autori morali ai crimei neizbutite trebuiau căutaţi în *rândurile poliţiei secrete*.

Că poporul român nu poate înţelege crima politică, nici în cazurile cele mai disperate, că n'a practicat-o decât excepţional, că n'o practică şi n'o va practica niciodată, fiind cu desăvârşire străină de firea lui, o dovedeşte şi acest fapt extraordinar, nemai întâlnit la niciun alt popor: După înnăbuşirea răscoalei cu toată zarva provocată de presă, cu toată încordarea spiritului public, *nu s'au creat grupări teroriste*, N'A AVUT LOC NICI UN ATENTAT!

✱

Dar atmosfera se schimbă cu desăvârşire după război. Pretutindeni în lume bate un vânt de crimă. Nebuni trag cu revolverele, pun dinamita împotriva adversarilor politici, ca şi cum mersul istoriei ţine de viaţa unui om, sau poate fi orientată de ţeava unei arme. In jurul întregului glob, din Japonia până'n Statele-Unite şi mai departe din Statele Unite până'n Japonia, crima politică se generalizează.

Un prim-ministru japonez e asasinat de militari, pentrucă nu părea destul de războinic. O bombă explodează sub tribuna militară, la Şhanghai, pentrucă japonezii au făcut prea curând pace cu chinezii. Kemal-Paşa descoperă un complot la Smirna şi spânzură cu acest prilej câţiva generali şi foşti miniştri vinovaţi. Impotriva lui Mussolini se trage de două ori — şi scapă neatins. Stalin zădărniceşte câte un complot, din trei în trei luni, sistematic. Bătrânul preşedinte al republicii franceze, Doumer,— căruia i-au rămas din copiii lui, din pricina războiului, numai fetele, — moare sub gloanţele unui rus, fanatic antibolşevic, care voia să provoace... un războiu franco-rus! Abia



Dolfuss cancelarul Austriei a fost victima unui atentat pus la cale de naţional-socialişti



ales, preşedintele Statelor Unite, Roosevelt e ţinta gloanţelor unui descreerat anarhist, care nimereşte însă alături şi ucide pe primarul nevinovat al oraşului Chicago. Preşedintele republicei austriace, d. Dollfuss scapă ca prin minune, de atentatul unui hitlerist, acum câteva luni.

Nu mai punem la socoteală venirea la putere, în Germania, a regimului hitlerist, care a fost pregătită şi urmată de atentate individuale şi asasinate în masă.

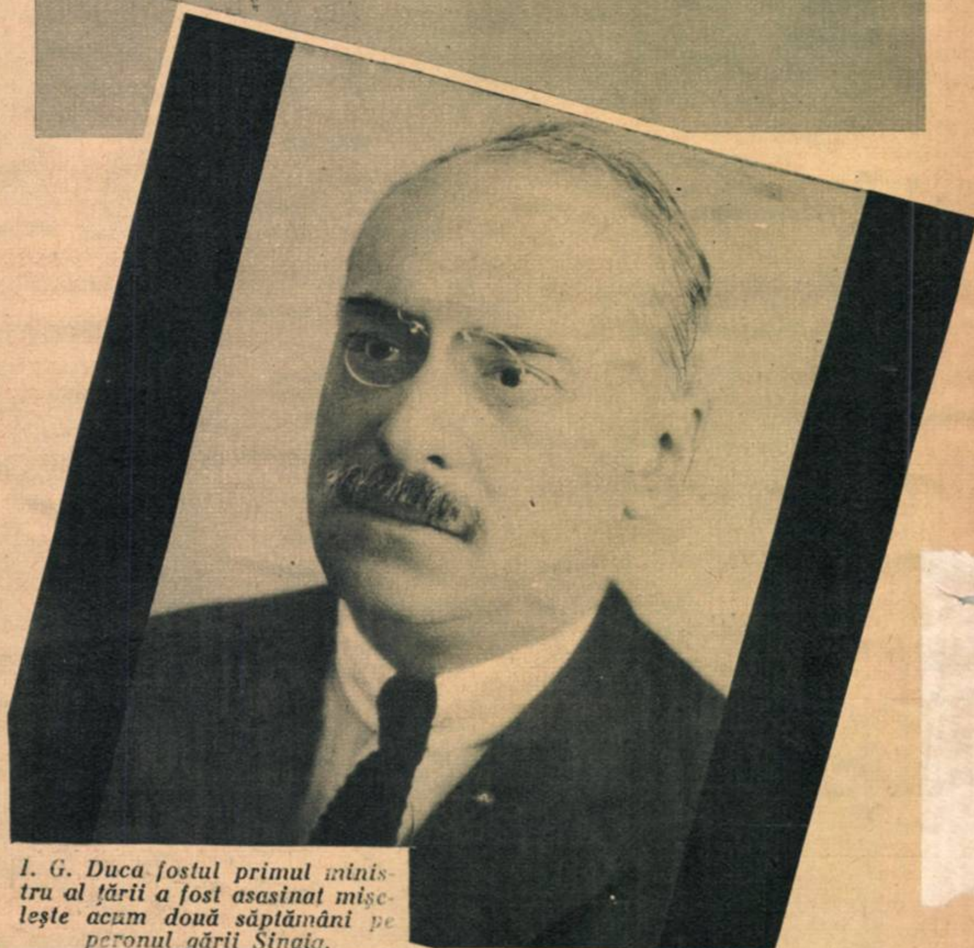
Era fatal ca România să se molipsească de acest morb al crimei politice — deşi în măsură destul de mică, faţă de crimele politice din celelalte ţări. Indată după războiu când ideia comunistă tindea să cucerească prin forţă restul lumii, o bombă a explodat în Bucureşti, sub tribuna Senatului, omorînd câţiva oameni nevinovaţi. Unul din atentatori a fost prins, a mărturisit că e bolşevic şi a murit nu de mult în închisoarea dela Doftana. Impotriva d-lui Vaida Voevod a tras acum cinci ani un tânăr comunist. Dar gloanţele lui au spart doar geamurile automobilului şi fostul prim-ministru a scăpat dela moarte ca prin minune.

Cu prilejul votării unei legi a Dobrogei-Noui care înfierbântase spiritele, trei dobrogeni tineri au pătruns în cabinetul d-lui Anghelescu, la Interne şi au încercat să-l asasineze. Actualul director al Băncii Naţionale a scăpat numai mulţumită prezenţei de spirit şi unei lupte corp la corp.

Insfârşit I. G. Duca a plătit pentru toţi cei scăpaţi, tributul vieţii lui. Atentatorii se pot felicita: De data aceasta au isbutit.

Dar nu pentru multă vreme! Căci fapta lor hidoasă a arătat şi celor mai naivi, cât de nefolositoare, cât de jalnică şi mai cu seamă cât de neromânească e ideia politică impusă cu moartea.

F. ADERCA



I. G. Duca fostul primul ministru al ţării a fost asasinat mişeleşte acum două săptămâni pe peronul gării Sinaia.







Cei trei asasini ai lui I. G. Duca

Suplimentul gratuit al „Realităţii Ilustrate"

Incepând cu acest număr, „Realitatea Ilustrată" oferă cititorilor ei în mod gratuit un supliment, o broşură de 48 de pagini, intitulată „De toate pentru toţi". Nu primiţi „Realitatea Ilustrată" fără supliment. Preţul revistei rămâne acelaş, 10 lei.

Un entuziasm indescriptibil
Un succes care a întrecut toate aşteptările

DESCHIDEREA STUDIO-ULUI POLYFOTO



NUMĂRUL covârşitor de persoane cari au vizitat studio-ul Polyfoto în primele zile ale deschiderii, este un indiciu că publicul Capitalei înţelege să încurajeze arta şi manifestările ei. Este neîndoios că Polyfoto este un eveniment care a entuziasmat întreaga Capitală. Şi e oare de mirare? Cu noua invenţie Polyfoto

toată lumea este fotogenică

oricine poate avea portrete superbe, naturale, cari redau nu numai simple trăsături, ci şi personalitatea omului, dispoziţia, zâmbetul, privirea lui.

Portretele Polyfoto nu sunt simple fotografii reci, fără de viaţă; ele trăiesc, râd, zâmbesc, privesc întrebător, exprimă bucuria ca şi tristeţea, într'un cuvânt, sunt expresia vie şi fidelă a personalităţii Dv., prinsă de obiectiv şi reprodusă pe hârtie astfel cum sunteţi în realitate.

Polyfoto lucrează cu un aparat mai sensibil decât faimoasele aparate din Hollywood. Acest aparat înregistrează

48 DE FOTOGRAFII DIFERITE pe o singură placă şi toate la un loc nu costă mai mult de cât lei **60**

Costul acestora este extrem de ieftin faţă de valoarea portretelor.

Fotografile din dreapta reprezintă două treimi din mărimea naturală.



Veselia, voioşia, tristeţea copilului sunt exprimate prin mimica obrazului. Şi nimeni nu poate reda mai bine, mai fidel expresivitatea, farmecul copiilor ca Polyfoto.

Fotografiaţi-vă copiii la Polyfoto şi veţi fi uimiţi cât de natural este redată drăgălăşenia lor.

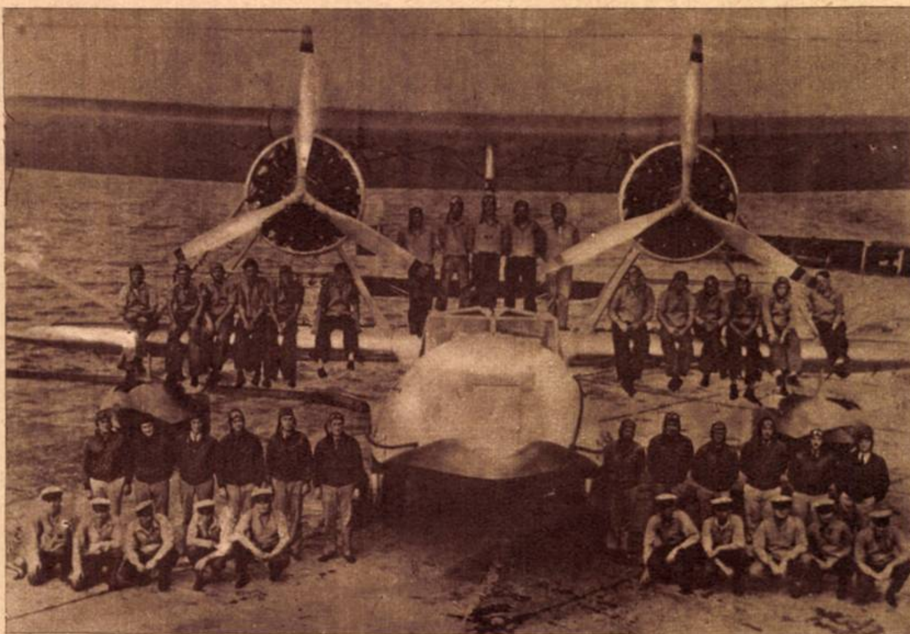
Pentru convingerea Dv., vizitaţi studio-ul

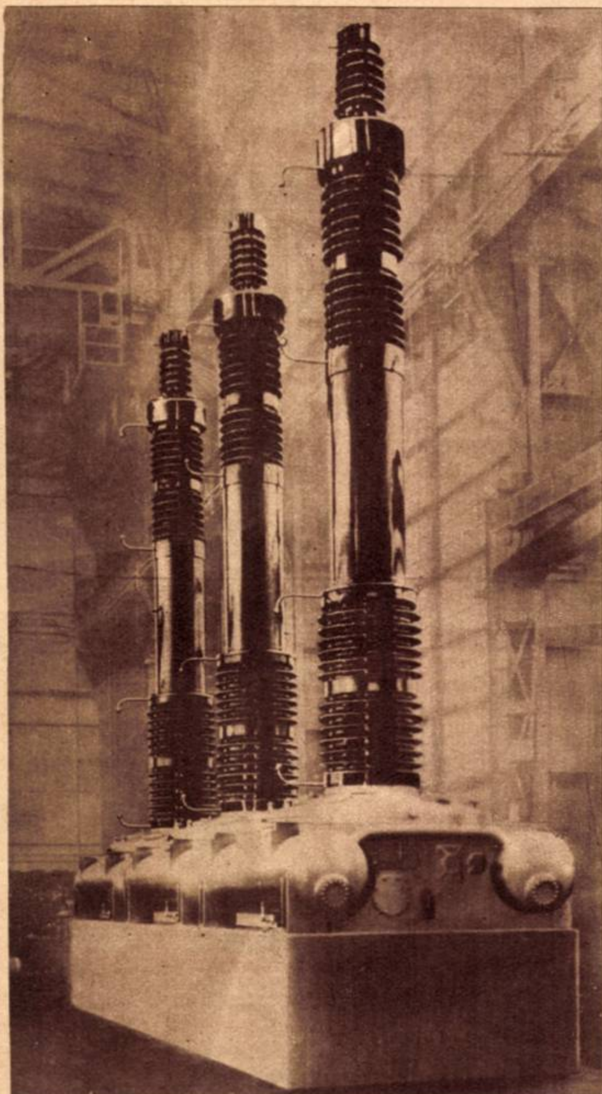
POLYFOTO

Calea Victoriei 86, vis-a-vis de Palatul Regal

Firmele sau persoanele doritoare de a prelua brevetul Polyfoto în provincie, se vor adresa la adresa de mai sus

O escadrilă de şase hidroavioane a plecat de la San Diego (California) într'un raid în jurul lumii.





Actualităţi

La Berlin s'a instalat de curând un transformator uriaş, — cel mai mare transformator din lume. In a suta parte din secundă transformatorul trece un curent de mai multe mii de amperi.

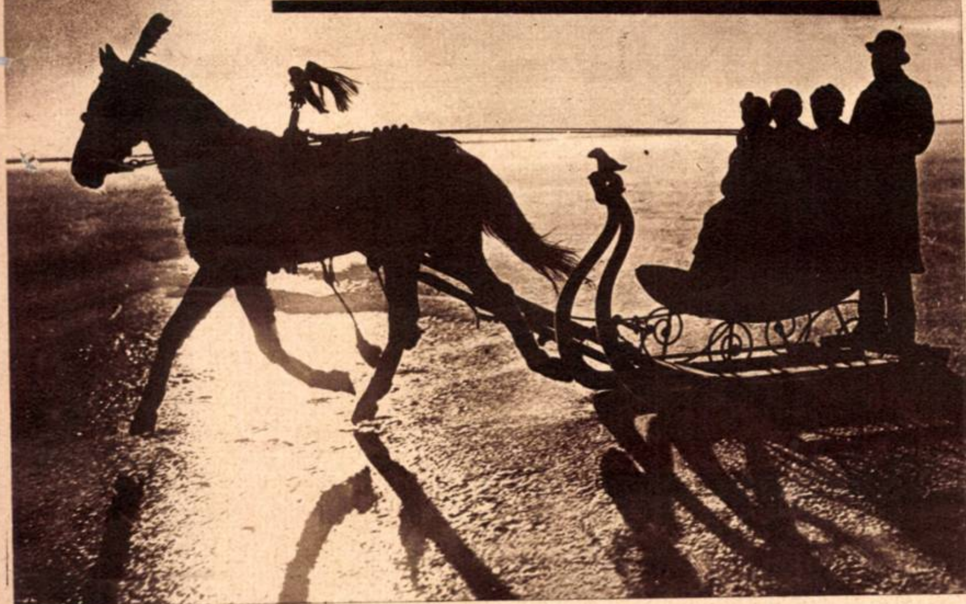
In apropiere de Seattle în Statele Unite s'a prăbuşit de curând un pod din cauza incendierii unui car cu benzină.



La Hsinking în Manciuria s'a construit un pod uriaş de cale ferată deasupra fluviului Sungchian Ho.



ASPECTE DE IARNĂ





Cele trei fotografii pe care le publicăm în această pagină reprezintă trei aspecte minunate de iarnă, unde farmecul naturii s'a unit cu talentul reporterului fotograf.

Vedem astfel sus o încântătoare vedere asupra Davosului înzăpezit, la mijloc priveliștea unei sànii alunecând pe lacul înghețat Gour din Olanda, și celebra piață St. Marco din Veneția acoperită de ghiață și zăpadă.





SURÂSURI

Surâsul femeilor, al copiilor, al oamenilor politici şi al sportivilor.

UN vechiu proverb, încetăţenit la mai toate popoarele, spune: „Râsul însufleţeşte petrecerile". Englezii, pe aceiaşi temă, repetă: „Keep Smiling", adică râsul este propagandă. Şi surâsul e însăşi aurora râsului. Este o lumină încântătoare care de pe buze, se împrăştie victorioasă pe faţa întreagă şi-i cucereşte pe vecini. „Keep Smiling": râsul şi surâsul sunt cu drept cuvânt contagioase şi nimic nu-i prieşte mai bine inimei ca un chip iluminat, în ochi şi pe buze, de un zâmbet, dovada seninătăţii, a tăriei, a bunei dispoziţii în faţa obstacolelor vieţii. Râsul e sănătate şi tovărăşia unei persoane voioase constitue totdeauna cel mai preţios dintre tovarăşi. De aceia bărbaţii, când sunt trişti, când simt că îi apasă neajunsuri de tot soiul, caută surâsul îmbietor şi limpede a... vreo 12 „girls", surâsul copilăros al unui clown, ori pe acel melancolic al unui Charlot. Dar surâs; totdeauna un surâs! Prin definiţie, surâsul este un apanaj al tinereţii, fără să pretindem însă cu aceasta că numai tinerii se pricep să surâdă. Dimpotrivă, surâsul este acela care reîntinereşte buzele şi ochii cari de la el primesc o revărsare scânteietoare de forţă şi dragoste de viaţă. Un poet afirmă: „râsul e una din cele mai importante necesităţi ale omului". In vremurile bune, lucrul acesta n'ar fi fost înţeles cu multă uşurinţă; dar în vremurile grele, fraza îşi capătă un înţeles imediat. La femei, surâsul e obligator, ritual, indispensabil. Aproape s'ar spune că surâsul e esenţa feminităţii. Surâsul feminin poate să fie sincer, stereotip, îmbelşugat de amabilitate şi bunăvoinţă, misterios sau chiar prevestitor de primejdii. Despre surâsul feminin se povestesc şi câteva anecdote. Cineva, îi spunea unui prieten: „ — Eu, n'am văzut-o niciodată pe soţia ta zâmbind atât de des ca în vremea din urmă. Fără îndoială că trebue să fie fericită..." „— Ce vorbeşti, dragă! Toată pricina nu-i altceva decât că i-am cumpărat o dantură nouă!" Un altul, era grozav de mâhnit, deoarece nevastă-sa avea fizicul şi expresia leită a unei antreprenoare... de pompe funebre. Intr'o zi, doamna trebui să meargă la fotograf pentru obişnuitul carnet de identitate. Lucrătorul pronunţă fraza bine cunoscută: „Doamnă, surâdeţi puţin..." „— Aşteaptă, te rog ,exclamă bietul bărbat, căci şi eu sunt curios să văd cum face nevastă-mea ca să surâdă!"

Surâsul, la femee, e un mijloc de atac sau de apărare, despre care nu s'au ocupat niciodată conferinţele internaţionale. La orientali, surâsul e însăşi una din raţiunile de a trăi. De fapt, se spune că nici o femee nu ştie să râdă cu graţiozitatea japonezelor. Mamele chineze, surâd totdeauna şi cel dintâi lucru ce le învaţă pe fiicele lor e acela de a surâde. — In ziua în care nu vei mai surâde — zic ve-





Surâsurile cele mai diferite sunt ilustrate în aceste pagini:

Surâsul Marlenei Dietrich

Surâsul campionului de box Primo Carnera

Surâsul dansatoarelor din circ

chile scripturi — vei înceta să mai trăeşti!" Dar râsul cel mai drăgălaş între toate este al copilului, râs înfiripat ca cea dintâi expresie pe chipul bucălat al micuţului care păşeşte în viaţă: surâs ce înlocueşte cuvântul, ba e chiar mai elocvent decât însişi cuvintele. Surâsul acela limpede, proaspăt, nevinovat, e bucuria cea mai mare pentru o mamă şi cu atât e mai subjugător cu cât nici o fiinţă pe lume nu poate să reziste farmecului lui. O veche zicătoare din Provenţa, spune că „unei femei care surâde i se iartă mult, iar unui copil care surâde i se iartă totul...".

Un alt surâs irezistibil este acela al clownului care, cu năs-



Şi leul surâde





Ford vorbeşte cu Mary Pickford şi ambii surâd

Carnavalul — simbol al surâsului

cocirile lui copilăreşti stârneşte ilaritate în auditoriu, fără deosebire de religie sau naştere. Se povesteşte că un celebru clown englez fu vizitat, într'o seară, în odăiţa lui de către regele Eduard. Intrând, suveranul surprinse pe clown în prada unei dureroase crize de lacrimi. — „Oh! iertaţi-mă... — zise regele Eduard... — Imi pare atât de rău... Ce vi s'a întâmplat?... — Nimic, Majestate... Mă odihnesc. Toată ziua nu fac altceva decât să râd şi, ca să mă odihnesc, din când în când, dau drumul lacrimilor..."

Chiar şi pentru americani, surâsul e ceva sacru. Se ştie că „yankeii" sunt înzestraţi din fire cu o dantură minunată pe care le place s'o pue în evidenţă cât mai des. Apoi, de când dincolo de Atlantic au fost inventate „girls"-ele, s'a lansat pe piaţa internaţională un tip de frumuseţe blondă — îmbrăcată destul de sumar — cu un surâs „standardizat" (made in U. S. A.) pe buze. Ba, despre multe „girls" s'ar putea spune că sunt îmbrăcate numai cu surâsul lor delicios. Divele, de asemenea, au obligaţia surâsului fotogenic, spre a distribuit într'un număr infinit de fotografii ce fac deliciul numeroşilor admiratori împrăştiaţi pe întregul glob. Numai femeile „vamp" pot să fie scutite de-o asemenea obligaţie, pentru ca dimpotrivă, să prezinte o înfăţişare romantică şi irezistibilă, umbrită de o uşoară melancolie. De altminteri, toţi marii artişti, în orice mediu s'ar afla, au datoria acelei determinate cantităţi de surâsuri zilnice pe cari le împart admiratorilor lor.

Surâsuri sportive, surâsuri de reclamă pentru paste de dinţi, tip Carnera, Schmeling, etc.; surâsuri politice, tip surâsul cronic al lui Tardieu; surâsuri artistice, literare, etc. Se găsesc pentru toate gusturile!... Mai cu seamă că fiecare idol îşi închipueşte că cel mai nimerit mijloc de seducţie este fără îndoială acela de a arăta înflorit pe buze un surâs prietenos, chiar dacă e puţin sincer. Arta fotografului va şti, în urmă, să-i redea tonul adevărat.

In chipul acesta, idolii, în toate câmpurile lor de activitate umană — bărbaţi şi femei — cutreeră lumea purtând cu ei, ca nişte vrednici ambasadori, cheia tuturor inimilor: un zâmbet plăcut la care nimeni nu ştie şi nu poate să reziste. El este arma care birue, este urgia care ademeneşte, e unul din darurile cele mai frumoase cu care natura a înzestrat genul omenesc. Iar surâsul copilului e licărirea cea mai dulce care poate să lumineze o casă!...

a. d. a.

Între BOLIVIA și PARAGUAI

Gran - Chaco e mărul discordiei

NECONTENITELE răsboaie între republicile din sudul Americei, Bolivia și Paraguay, răsboaie care se duc cu o îndârjire neînchipuită, au surprins și surprind întreaga opinie publică mondială, nedumerită asupra adevăratului obiectiv al acestor lupte.

Credem că nu este lipsit de interes să lămurim aci cauza reală, mărul discordiei, ce desbină cele două țări, în conflict perpetuu.

Răsboiul se duce în aceste ținuturi pentru un teritoriu, cunoscut sub numele de Gran Chaco.

Ținutul în litigiu se mărginește la nord-est cu Brazilia și la sud-vest cu Argentina. La răsărit, hotarul constitue țărmul argilos al Paraguayului, iar colțul opus, se pierde în ultimul șir de coline din Bolivia. Intre ele, un șes, întins ca o masă de biliard care se întinde pe 6—700 de klm. Acesta e Gran Chaco

Dacă părăsim vaporul de pe țărm și ne cățărăm pe coastă, rămânem uimiți de faptul că un ținut tropical poate face o impresie atât de dezolantă și că există oameni și țări, cari să se lupte cu atâta îndârjire pentru stăpânirea unui ținut atât de trist și arid.

Cine e silit însă să cutreere ani de zile în regiune, pricepe cauza luptelor pentru cei câțiva kilometri pătrați de pământ nisipos și argilos.

Primul alb, care a pătruns în Gran Chaco a fost un spaniol, un căutător de comori. Se numia Garcia. Acesta în anul 1524, însoțit numai de patru tovarăși de drum, a străbătut pădurile virgine din aceste locuri. Omul nostru auzise despre un oarecare munte, pe care „crește argint". Poate că l-a găsit. E sigur însă că indienii l-au ucis.





Zece ani mai târziu, căpitanul Juan de Ayolas, împreună cu 160 de oameni, au întreprins aceeaș încercare îndrăzneață. Navigă în sus pe fluviului Paraguay, debarcă pe țărmurile din Chaco, și se stabili cam pe locul, unde astăzi se ridică marile fabrici de tanin ale fraților Cassado. Intemeiă aci piața Candelaria și se pregătia să se înapoieze cu o bogată pradă de argint, extrasă din munții Boliviei. In drum însă, fu omorît, împreună cu soldații săi, de răsboinicii indieni.

Nici astăzi încă, urmașii acestor indieni nu vor să audă de albi.

Un indian din Lengua povestește în această privință un fapt straniu, în legătură cu evenimentele din vremurile primilor conquistadori.

Astfel, se spune că pe vremuri, — mult de atunci — au venit pe aci oameni cu bărbi mari roșii și cari nu puteau fi răniți de săgețile indienilor, întrucât aveau o piele groasă și aspră. „Medicinișții" i-au examinat mai de aproape și au constatat că această piele nu poseda asemenea însușiri din naștere ci că alcătuia doar un înveliș artificial al corpului, care de fapt era tot atât de muritor ca și trupurile indienilor. Cuirasele vechilor Hidalgo deveniseră un adevărat mit.

Cu toată invazia albilor, indienii au rămas în Gran Chaco, trăind multă vreme numai între ei și reușind să se sustragă, tuturor încercărilor de colonizare.

Incă pe la sfârșitul veacului trecut, expedițiile sub conducerea lui Ibaretas și a doctorului Creveaux au fost complect nimicite. Până și Boggiani, cel mai bun prieten și monografist al Ciamacoșilor, a primit în țeastă o lovitură ucigașă de măciucă.

Puțin timp însă, înainte de isbucnirea răsboiului mondial, un chimist a constatat că lemnul de o tărie egală cu piatra a arborelui Quebraho, care crește în pădurile seculare din Chaco, conține o cantitate extrem de importantă de tanin, folosită pentru tăbăcit și alte scopuri. Aceasta alcătuia o bogăție neînchipuită. Și taninul a devenit astfel *„aurul roșu"* din Gran Chaco.

Imediat după această descoperire, s'au întemeiat în porturile fluviale ale ținutului sălbatec, fabrici de tanin și linii înguste de căi ferate pentru transportul lemnelor.

O întreagă armată de tăietori de lemne își croi un drum în regiune desfundând păduri, pentru a permite astfel accesul carelor cu boi, până la pomii doborâți.

S'au creat astfel centre, cuprinzând câteva mii de lucrători. Indienii și-au schimbat puțin și cu prudență obiceiurile lor de viață și în epoca vânaturilor mai slabe, se apropiară de albi, oferindu-și serviciile ca lucrători pentru tăiatul copacilor, ca hamali de greutăți și chiar ca lucrători ai pământului.

Străduința de valorificare a taninului a deplasat spre vest, hotarul țării dinspre Paraguay.

In partea dinspre Bolivia, invazia regiunei a avut loc din motive fundamental deosebite. La început, au pătruns în aceste păduri șlepuri de ale rafinăriilor de zahăr din nordul Argentinei. In timpul campaniei zahărului, ele aduceau trupe întregi de indieni „sălbatici", în special Matacos și Chiriguanos pentru a-i oc[illegible]pa în culturile de trestie de zahăr.

Deasemenea, s'a descoperit petrol, în partea boliviană din Chaco. Din ambele părţi, înaintau avantposturile civilizaţiei în imensul ţinut. Numai regiunea centrală mai era ocupată de locuitorii primitivi cu pielea bronzată: Lenguas, Sujinez, Macas şi Moros, încă liberi şi neatinşi de influenţe străine.

Pe ţărmurile Gran Chacos-ului se fixară câteva garnizoane de paraguayani, înspre partea fluviului şi de boliviani în spre munte.

O graniţă propriu zisă nu exista. Ea se pierdea în necunoscut.

Nici din punct de vedere teoretic, cele două ţări n'au ajuns la o unire. Timp de 50 de ani, lucrul n'avea importanţă, întrucât singurele puncte de contact la fluviul de graniţă argintiniană Pilcomayo şi la punctul cel mai nordic unde graniţa braziliană taie fluviul Paraguay la Columba, erau date. Acolo paraguayanii au ocupat albia fluviului până la graniţa Braziliei. Bolivianii au întemeiat localitatea Puerto Suarez la o lagună, la câţiva kilometri departe de Columba.

Dela Suarez duce o linie telegrafică, deacurmezişul meleagurilor sălbatece până la Santa Cros de la Ciera. Agenţii poştali străbat călare, în fiecare săptămână, acest drum pentru a ameliora şi repara sârmele telegrafice, căci Indienii obicinuesc să răpească aceste sârme, de care se servesc, pentru a-şi construi vârfuri de săgeţi.

Lucrurile au mers în felul acesta până în epoca postbelică. In anul 1923 însă, isbucni o revoluţie în Paraguay şi astfel, graniţele au fost deblocate de trupe. Prilejul a fost exploatat de boliviani. Un fost general german, Kundt, a organizat în timpul preşedinţiei lui Saavedra penetraţinea militară în interiorul ţinutului Chaco.

Bolivienii înfiinţară aci în mod sistematic, posturi militare şi întăriră lagărele.

In anul 1927, călătorii, cari au trecut pe aci, susţin că ţara necunoscută îşi îngustase întinderea în această parte, devenind o fâşie subţire. Paraguayanii afirmau cu convingere, că ei au fost primii ocupanţi. Bolivianii, se arătau şi ei foarte ambiţioşi de această stăpânire. Indienii localnici pomeneau de intrarea unor soldaţi, cari au venit de la apus şi au străbătut o cale de câteva zile.

Câteva luni mai târziu, se iviră primele ciocniri, în hinterlandul Chasado-ului. Paraguay a căutat să recâştige în grabă terenul pierdut şi pătrunse adânc în interior.

In Ianuarie 1928 se trag primele împuşcături dela micile avantposturi paraguayane. Intervenţia statelor vecine a împiedicat însă ca aceste hârţuieli să degenereze într'un adevărat războiu.

Totuşi, o adevărată pace, între cele două ţări protivnice nu s'a putut stabili, atâta vreme cât hotarul nu fusese fixat într'un mod precis.

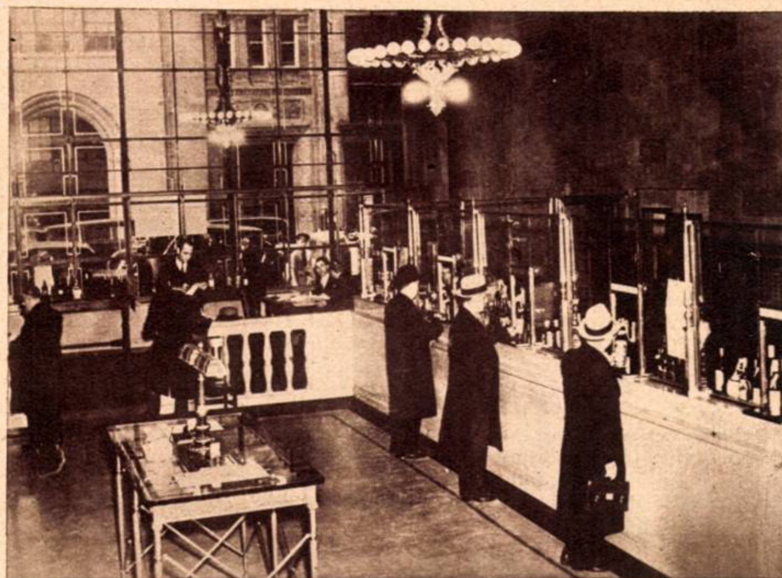
Paraguay pretinde ţinuturi până la fluviul Parapiti, în timp ce Bolivia se opune cu îndârjire acestor pretenţiuni. Ambele ţări îşi întemeiază doleanţele lor pe vechi documente, din epoca colonizării spaniole.

In fond însă, nu e vorba câtuş de puţin de modul cum s'a fixat graniţele între provinciile din nordul Perului şi Paraguay, în epoca înaintea revoluţiei sud-americane împotriva Spaniei. E vorba de cu totul altceva: de portul fluvial la Paraguay, de o importanţă covârşitoare pentru marele trust petrolifer „Standard Oil Company", dornic să-şi asigure concesiunile petrolifere în ţinut. Pentru miile de străini şi fermieri indigeni, e vorba de titlurile pentru stăpânirea solului, iar pentru Paraguay, ceeace contează este posesiunea unui teritoriu important, un teren de viitor, care, în afară de industria lemnului Querbraho, oferă posibilitatea unei agriculturi şi creşteri de vite, capabile să hrănească o populaţie numeroasă.

De 14 luni, bolivianii şi paraguayanii se luptă pentru stăpânirea acestei regiuni ciudate, care se confundă cu o imensă lagună în epoca ploilor, întrucât apa nu poate pătrunde prin stratul argilos al pământului. In epoca secetoasă ţinutul apare ca un pustiu trist şi spinos, din pricina plantelor cu ţepi şi spini.

O ţară mai vrăjmaşă decât regiunile atât de vrăjmaşe ale tropicilor şi totuş minunată în nesfârşita ei generozitate şi iubită de toţi acei, cărora le este hărăzit un popas mai îndelungat pe aceste meleaguri!

I. S.



Băuturi în loc de bani

De la desfiinţarea prohibiţiei cererile de alcool sunt atât de mari în Statele Unite încât magazinele cu băuturi spirtoase nu mai pot satisface pe toată lumea. National Commerce Bank din New-York s'a transformat din această pricină în magazin de liqueruri. In loc de bani, alcool.

Misterul GEMENILOR

DE vreo şapte ani ştiinţa psiho-medicală s'a îmbogăţit cu un nou domeniu, prea puţin cunoscut încă şi pe care l-am putea denumi: *„cercetări asupra gemenilor"*.

Scopul acestor cercetări este să stabilească genul, proporţia şi importanţa calităţilor sau defectelor ereditare din noi, precum şi facultăţile noastre de a le schimba în bine sau în rău, sub influenţa împrejurărilor exterioare.

Acest nou gen de studii se leagă cu o ştiinţă turburătoare, întrucât are chemarea să descopere ceeace este *fatal în destinul nostru de muritori.*

Primele cercetări de felul acesta au fost întreprinse de un profesor la facultatea din München, d. *Henri Werner Siemens,* care într'o lucrare apărută în 1926, relatează o serie de rezultate curioase ale studiilor şi observaţiilor sale asupra vieţii gemenilor, precum şi caracterele şi particularităţile sufleteşti şi fizice ale 50 de perechi de gemeni sau gemene.

Inspirându-se din ideile profesorului Siemens, o duzină de alţi medici s'au specializat în cercetări asemănătoare.

De ce e vorba, în definitiv? Se ştie că, în general, gemenii şi gemenele prezintă o puternică asemănare fizică, care uneori însă nu depăşeşte aşa numitul „aer de familie".

Asemănarea trăsăturilor nu este decât mai mult sau mai puţin accesorie. In schimb, asemănarea morală şi fiziologică, care uneşte cele două fiinţe şi face ca, sub înfăţişarea a două corpuri diferite, independente unul de altul, să regăsim *o aceeaş individualitate,* este foarte semnificativă.

Iată de pildă două exemplare identice. Amândouă au aceleaşi calităţi şi defecte, aceleaşi înclinaţiuni şi aceleaşi daruri. Sunt deci purtătorii unui acelaş destin determinat prin această identitate ereditară.

POVESTEA UNOR SURORI GEMENE

Un caz clasic, foarte caracteristic:

O fată tânără din Berlin, atinsă de tuberculoză, e radiografiată, şi i se descoperă un focar de tuberculoză pulmonară. La interogatoriul medicului, bolnava mărturiseşte că are la Stuttgart, o soră gemenă, pe care n'o mai văzuse de 15 ani. Ea povesteşte deasemenea că, pe când erau încă copii, suferia întotdeauna de aceleaşi boli ca şi soră-sa şi în acelaş timp. Medicul se interesează de adresa surorii, şi apoi scrie unui coleg din Stuttgart, rugându-l să examineze pe sora pacientei sale.

Rezultatul e remarcabil. Intr'adevăr, nu numai că sora era şi ea atinsă de tuberculoză, dar focarul boalei se găsia exact în acelaş punct ca la cealaltă.

Acest caz figurează între multe altele, notate de d. *Orthmer von Verschner,* unul din specialiştii cei mai cunoscuţi în materie de „teoria gemenilor" şi ataşat la „Institutul de cercetări asupra eredităţii".

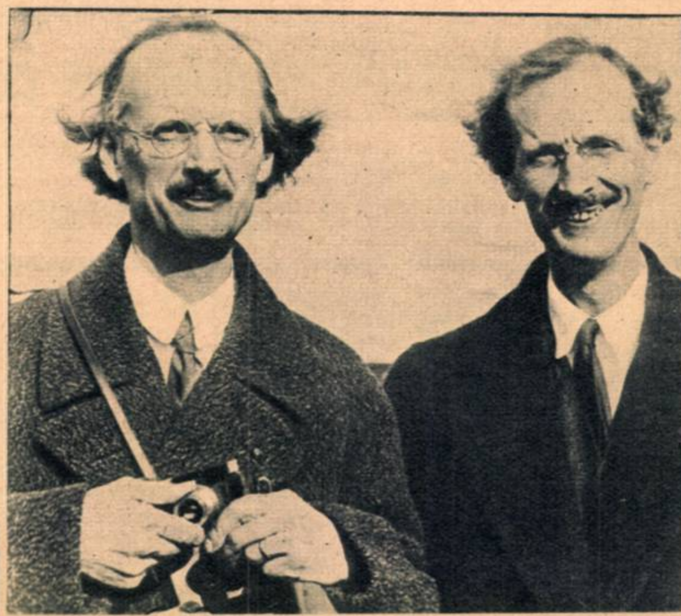
Există numeroase cazuri, bine cunoscute, în care gemenii suferă aceleaşi urmări ale unei boale, chiar dacă fraţii sau surorile sunt despărţiţi între ei de mulţi ani şi, ca atare, nu poate fi vorba de o infecţiune reciprocă.

OBSERVAŢIILE PROFESORULUI PAULSEN

Iată câteva alte cazuri, notate de profesorul Paulsen din Kiehl

Două gemene de 18 ani semănau atât de mult între ele, încă lumea le confunda. La şcoală au urmat aceeaş clasă, obţinând întotdeauna certificate riguros identice. Au suferit în acelaş timp, de aceleaşi boale, în copilărie. In 1922, una din surori, suferind de-o gravă anemie, a fost tratată de doctorul Paulsen, care i-a prescris un medicament. Mirat, să afle câteva zile mai târziu, că medicamentul fusese deja terminat, doctorul află dela pacienta sa că sora ei fusese atinsă de aceeaş boală şi că făceau împreună aceeaş cură. Examenul medical al sorei gemene îndreptăţi dealtfel, în totul diagnosticul arbitrar al surorilor.

Două alte surori gemene, în vârstă de 15 ani, frecventau aceeaş şcoală. Predilecţiile lor le împingeau spre aceleaşi studii. Aveau o pasiune comună pentru sporturi, şah, etc. Şi una şi alta prezentau pete de roşeaţă, de aceeaş mărime şi plasate exact în aceleaşi locuri ale obrazului. Danturile lor aveau aceleaşi anomalii. Una din surori fu atinsă într'o zi de o otită. Trei



Fraţii Piccard cuceritorii stratosferei sunt gemeni



Un grup de gemeni

zile mai târziu, cealaltă suferia de aceeaş boală.

Doi fraţi gemeni căzură bolnavi în aceeaş zi. Şi ei frecventau întotdeauna aceeaş clasă şi preferau amândoi, la studii, matematicile şi istoria, având o comună repulsiune pentru limba engleză. Când suferiau de febră, fraţii aveau temperaturi identice, fără deosebire nici de un miligrad.

GEMENII CRIMINALI

Observaţiile extrem de curioase ale unui al treilea autor se referă la criminalitatea şi la paralelismul faptelor şi gesturilor unor gemeni, rămaşi uniţi chiar şi într'un domeniu special.

Convins să săvârşească un furt, un tânăr de 25 de ani face mărturisiri complete înaintea tribunalului. Imprejurările furtului revelează oarecari particularităţi, în aşa fel, că unul din martori îşi aminteşte deodată un caz cu totul asemănător, relatat cu câteva zile mai înainte de ziarele regionale ale unei alte provincii germane.

In cursul propriei sale depoziţii, el semnalează această asemănare isbitoare între cele două infracţiuni: în ambele cazuri, hoţul nu luase decât anumite obiecte speciale, neglijând restul.

Investigaţiunile făcute în urma acestei depoziţiuni, au condus la stabilirea faptului că *cei doi hoţi erau fraţi gemeni, cari însă nu s'au mai întâlnit de mulţi ani. Caracteristicele şi particularităţile furtului lor erau totuş riguros identice. Până şi datele celor două infracţiuni revelau o stranie coincidenţă.*

Alte observaţii, referindu-se la numeroase cazuri asemănătoare, au confirmat în totul *teoria paralelismului în viaţa gemenilor.*

Cutare vagabond, care cutreeră străzile, nici nu bănueşte că fratele său gemen, pe care nu l-a mai văzut de nu ştiu câtă vreme, se supune de fapt aceluiaş apel din depărtare. Şi el rătăceşte, comite aceleaşi furturi, aceleaşi crime, căci gesturile le rămân ingemănate. Fenomenul e halucinant. Chiar şi particularităţile sexuale ale unuia le găsim la celălalt. Aceleaşi gusturi, aceleaşi înclinaţii, aceleaşi perversităţi.

Dacă, săvârşind o crimă, unul este atras de giuvaeruri şi pradă o bijuterie, fratele său gemen va avea desigur aceeaş slăbiciune şi va suferi acéeaş atracţie irezistibilă pentru giuvaeruri şi bijuterii. Il vezi cum dă târcoale unui bijutier, pe care nu va întârzia să-l jefuiască, ascultând de un glas necunoscut şi poruncitor.

INCERCAREA CU PATA DE CERNEALĂ

Să trecem la experienţele atât de curioase făcute de profesorul *Eugen Fischer*, rector al universităţii din Berlin şi director al „Institutului de Cercetări asupra eredităţii" la Berlin. Deţinem dela însuşi profesorul Fischer aceste fapte

— „Psihologia experimentală modernă foloseşte, între altele, un mijloc foarte simplu care permite să ne dăm seama de gradul şi de natura fanteziei diverselor persoane. E vorba în speţă, de *„experienţa petei de cerneală"*. Iată în ce constă această experienţă: lăsăm să cadă pe o foaie albă de hârtie, o pată mare de cerneală, apoi îndoim foaia în două, în aşa fel, ca pata să se'ntindă de ambele părţi ale hârtiei astfel îndoite. Redeschizând foaia, pata divizată simetric capătă o formă absolut fantastică, evocând în ochii fiecărei persoane o imagine şi apropieri diferite. Unul vede un înger cu aripi desfăşurate, altul un monstru antedeluvian, al treilea un superb orhideu, al patrulea, caricatura unei personalităţi cunoscute, celui de-al cincilea îi aminteşte doi luptători la trântă, etc.

Dacă facem această experienţă cu doi gemeni, viziunea lor va fi aproape întotdeauna identică, ceeace arată enorma apropiere — am putea zice identitate — a vieţei lor sufleteşti; identitatea asociaţiilor de idei, a dorinţelor, a voinţelor, a tot ceeace determină adânca noastră viaţă interioară".

Iată deci două corpuri, doi indivizi, în care trăeşte acelaş suflet!

FRAŢII BACH

Petrecând câtva timp la Institutul profesorului Fischer, reporterul unui ziar maghiar a putut face de curând o cunoştinţă mai de-aproape cu metodele experimentale ale acestuia. Numai sub raportul însuşirilor fizice, d-rul Fischer examinează gemenii *din 50 de puncte de vedere. El a stabilit astfel că amprentele digitale ale gemenilor sunt întotdeauna identice.*

Prelevările de sânge, care, chiar între fraţii normali manifestă uşoare divergenţe, sunt riguros identice la gemeni. Tot profesorul Fischer a comunicat un fapt interesant, relativ la fraţii gemeni, Bach, dintre cari unul a fost tatăl celebrului compozitor german Johann Sebastian Bach.

„Gemenii Bach semănau într'o asemenea măsură, încât nici nevestele lor nu puteau să-i distingă. Aveau acelaş caracter, aceleaşi talente, aceeaş facultate uimitoare de a învăţa limbile străine. Când unul din fraţi cădea bolnav, celălalt simţia aceeaş indispoziţie. Aveau acelaş talent la muzică. Şi au murit la trei zile interval, unul după altul".

UN CAVALERIST INNEBUNIT

Toate faptele de ordinul acesta sunt atât de bine cunoscute în ştiinţă, încât, atunci când sunt primiţi bolnavii în spitale sau se face interogatoriul criminalilor ei sunt întotdeauna întrebaţi dacă au un frate sau o soră gemeni.

Un caz interesant: un soldat german, care făcea armata la cavalerie, a căzut într'o zi de pe cal. Câteva zile mai târziu, nenorocitul tânăr fu atins de o turburare cerebrală. Orice medic ar fi fost înclinat într'un asemenea caz, să stabilească o legătură dela cauză la efect, între accidentul pomenit şi simptomele ulterioare.

Or, tânărul soldat avea un frate gemen, care, fiind inapt pentru serviciul militar, rămăsese în satul său. Acesta, fără să fi suferit nici un fel de accident, înnebuni deodată, ceeace probează că între căderea de pe cal şi boala cavaleristului exista o penibilă coincidenţă, dar nu şi o legătură dela cauză la efect.

DETERMINISM SAU LIBER ARBITRU?

Toate acestе exemple şi încă o altă serie de fapte asemănătoare, pe care ar fi inutil să le înşirăm aci, ne permit să tragem următoarea interesantă concluzie:

Graţie investigaţiilor asupra gemenilor, ştiinţa a reuşit însfârşit, să stabilească în ce măsură boalele, facultăţile, dispoziţiile, talentele şi nclinaţiile noastre, într'un cuvânt toate faptele şi gesturile care hotăresc destinul nostru, sunt determinate de factori ereditari şi, pe de altă parte, în ce măsură ne influenţează şi ne modelează lumea exterioară şi întâmplările accidentale.

Rezultatele obţinute până în prezent, graţie cercetărilor asupra gemenilor, par să dovedească că, în afară de câteva fapte mărunte, de mică importanţă, destinul nostru e fixat dinainte, fiind determinat de predispoziţiile noastre. Sforţările educatoare ale părinţilor şi ale şcoalei sunt foarte fragile. S'ar părea chiar că propria noastră voinţă nu are o mare înrâurire asupra noastră.

Fără îndoială, tot lumea exterioară e aceea care ne furnizează educaţia calitativă şi cantitativă, însă aceasta n'are nici o priză asupra sufletului nostru şi structurei lui intime. Acest suflet se naşte cu predispoziţiuni moştenite şi boalele noastre fizice sunt deasemenea determinate din clipa naşterei.

Şb.

Fata cu pelicanul

Artista de cinema Caryl Berjmann şi-a crescut în casă un pelican care o întovărăşeşte pretutindeni, — chiar în călătorie. Frumoasa artistă îşi nutreşte cu o grijă deosebită odrasla.



Cea mai mică vioară din lume

La institutul central din Berlin s'a deschis de curând o expoziţie de muzică. Cu acest prilej s'a expus cea mai mică vioară din lume pe care o vedem în fotografia de mai sus.

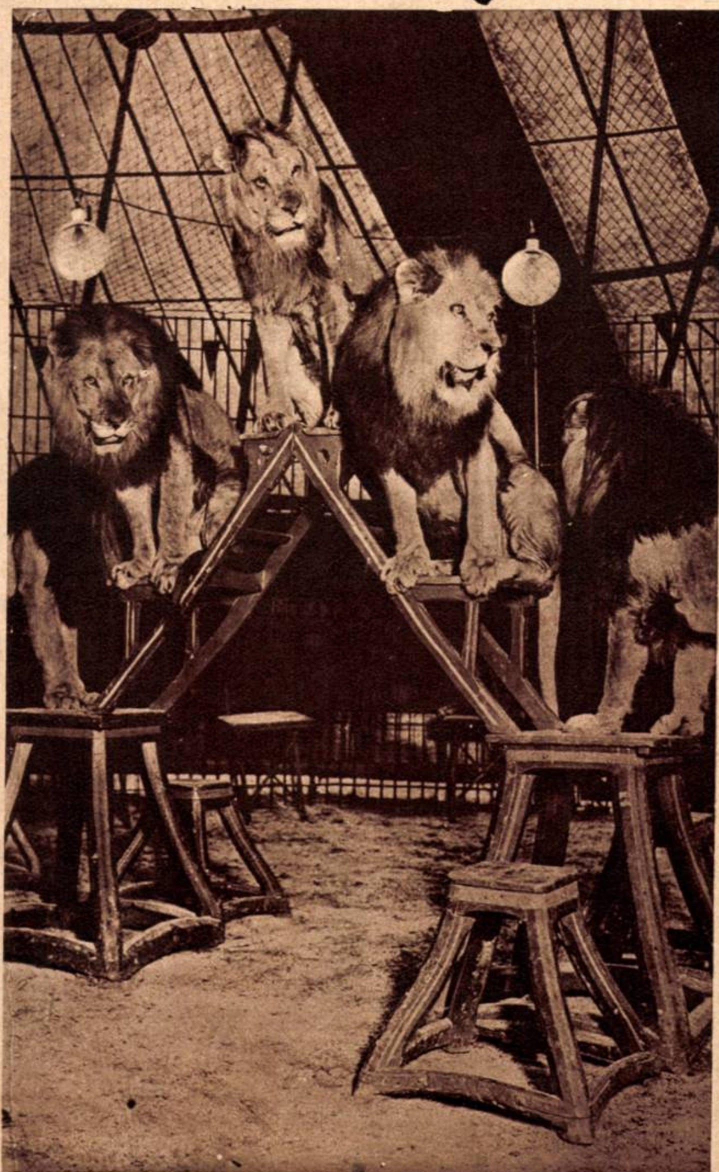








CIRCUL A MU



E pentru prima dată, după jumătaie de secol, când bucureștenii au serbat Craciunu fără circ..

DUPA cum bucureștenii nu puteau concepe Crăciun fără sarmale și purcel pe varză, tot astfel nimeni nu ar fi putut crede că ar fi posibil un Crăciun fără circ.

— Unde mergem de Crăciun?

— La circ!"

Nici nu se putea altfel.

Toată lumea mergea la circ în sărbătorile Crăciunului. Chiar dacă s'ar mai fi dus poate cineva la vre-un spectacol: la teatru, sau la cinema, la circ însă trebuia să meargă numaidecât.

Așa au apucat toate generațiile încă din veacul trecut, precis din anul 1880, anul proclamării regatului, când italianul Teodor Sidoli a venit, pentru prima dată cu circul lui la București. El și-a instalat atunci corturile pe locul unde e acum hotelul Astoria pe bulevardul de curând croit după răsboiul nostru cu Turcii.

Circul a trecut mai târziu sub conducerea fraților Cezar și Franzini Sidoli. După moartea lui Cezar fratele rămas în viață, îmbătrânit și obosit și-a luat de ajutor pe faimosul „Gigy" cunoscut în lumea de circ.

Dar circul de zid, clădit de Teodor Sidoli în Str. Poliției, în 1883, a avut un sfârșit, prematur, a fost dărâmat astă vară de primărie și astfel și-a sărbătorit jubileul de 50 de ani de glorioasă existență.

Copiii de acum zece, douăzeci, patruzeci de ani, deveniți acum oameni în toată firea; — adulții de pe atunci, azi bătrânii Bucureștiului, toată populația de azi a Capitalei, tineri, bătrâni și copii, se poate spune că a petrecut multe Crăciunuri între zidurile arenei de pe malul Dâmboviței.

Trecând pe lângă ruinele din colțul străzei Poliției, mulți își vor fi amintind cu melancolie de vestitele pantomine: *Circul sub apă, Maroco, Siberia...* dintre cari au văzut cel puțin una în epoca de splendoarea circului și de care este legată amintirea copilăriei noastre, a tuturor.



Acolo unde, înainte vreme, era cea mai comunicativă veselie, unde se auzeau râsete de copii, aplauze, muzici sgomotoase, clowni cari stârneau hohote de râs în arenă și amfiteatru, acolo e azi un cimitir: scânduri și grinzi putrede și risipite pe jos, grămezi de cărămizi sfărâmate, scaune prăbușite peste cari se'ntinde tăcut lințoliul iernei. Doar un colț al clădirii circului a rămas nedărâmat: acolo în camerele fostei direcții, locuește azi retras bătrânul supraviețuitor al familiei Sidoli, artistul care odinioară făcea faima circului, d. Franzini Sidoli.



In fotografiile pe care le publicăm în cadrul acestor două pagini ,vedem câteva aspecte interesante ale vieţii de circ, în timpul spectacolului şi între culise.

Vedem astfel pe celebrii clowni Fratellini, eternii propagatori ai veseliei.



Câinele dresat care mânueşte biciul cu botul său.

Femeia curajoasă care se ia de piept cu leul şi ţine tigrul în spate.









CIRCUL KLUDSKY

Iarna trecută am mai avut în Bucureşti circul Kludsky, care — după cum se ştie îşi aranjase corturile pe câmpul Moşilor. A fost o iarnă mai blândă atunci. Dacă ar fi sosit circul şi în iarna asta, îi mureau, poate, mare parte din animale. Probabil nici nu ar fi avut public în corturile imposibil de încălzit.

Circul Kludsky, plecat dintre noi, s'a dus în Cehoslovacia, unde a fost demascată o casieriţă, care de ani de zile prăda pe proprietari. Casieriţa avea milioane depuse pe la bănci, un castel frumos, etc.

Frecventatorii circului la Bucureşti trebue să-şi amintească de o femee grasă, care stătea în „vagonul de casă” şi vindea bilete de loje şi staluri.

Nelipsitul elefant punct principal de atracţie în circurile cu renume.

Câinele muzicant care cântă cele mai straşnice romanţe din ghitară.

Clownii în intimitate înainte de intrarea în arenă.

Leii osândiţi în cuşca lor bine ferecată.

Câinii care mănâncă la masă cu stăpâna.

S'a dovedit că ea lucrase de conivenţă cu un negru inalt, portarul decorativ al circului, care stătea de obiceiu la intrare în timpul reprezentaţiilor, purtând o uniformă galonată. Negrul fura biletele de intrare cu cari veneau vizitatorii şi le ducea casierei, cari le vindea apoi a doua oară. Mai aveau obiceiul de a tipări bilete pe cont propriu.

Astfel se explică faptul, că circul era mereu plin chiar la noi în Bucureşti, iar proprietarii pierdeau parale.

— Imi fură cineva biletele!" mi-a spus într'o zi d. Rudolf Kludsky, arătându-mi arenele pline până sus. „In circ nu mai este loc, dar la casă nu sunt bani!"

L'am sfătuit, atunci, să reclame poliţiei, ceeace d. Kludsky a şi făcut. Toată lumea circului a fost bănuită şi cercetată. A fost anchetat până şi un cafegiu din Calea Moşilor, frecventat de personalul circului. Nimeni nu suspecta însă pe casieriţă şi pe portarul negru, consideraţi ca oamenii cei mai credincioşi, păzitori ai averii circului.

S'A NASCUT UN ELEFANT

Dar să dăm şi o veste bună despre circul Kludsky, care are multe simpatii la noi în ţară.

Se ştie că în România s'a născut la circul Kludsky, un pui de elefant, care însă n'a putut trăi. Acum s'a născut iarăşi un elefant la Viena, unde se află circul de vre-o două săptămâni.

Puiul fiind luat dela mama lui, este hrănit actualmente cu biberonul de către d-na Kludsky. Este de notat că elefantul, în libertate, îşi apără puiul cu eroism, punându-se uneori cu trupul în calea săgeţilor vânătorilor negri, cari-l urmăresc prin ţările de origină. In captivitate, însă, mama consideră ca o nenorocire viaţa pentru copiii ei; cum a născut un pui, caută să-l omoare, călcându-l în picioare.

Pentru a se evita această dramă, puiul nou născut, trebue imediat răpit şi crescut cu biberonul, fără să-l mai vadă mama lui.

„Circul Kludsky" se produce actualmente în clădirea circului central din Viena, iar micul pui de elefant face deliciile vienezilor. Circul e în mare concurenţă cu circul „Charles Krone", care este tot la Viena fiind instalat în clădirea circului „Renz".

Actualmente se află în cuprinsul Vienei peste o mie cinci sute de animale exotice, ale celor două circuri, în afară de animalele de la grădina zoologică de la Schönbrunn. Dar vienezii sunt pasionaţi iubitori de animale; deasemeni marele oraş e vizitat de mulţi streini astfel că, se pare că ambele circuri au public.

Pentru că vorbim despre circurile din România, să cităm cu acest prilej circul *Bella*, care a avut pe vremuri mare popularitate, dar care s'a desmembrat, mai ales în urma morţii, din cursul anului 1933, a doamnei Bella, artistă de mare valoare şi bună administratoare, care era de fapt sufletul înjghebării. Doamna Bella era originară din România.

Singurul circ român, care a mai rămas în ţară, este circul Milea, care de zece ani dă regulat reprezentaţii în Bucureşti la Moşi, în faţa pavilionului Regal, în Joia Moşilor.

CELE MAI MARI CIRCURI DIN LUME

Circurile *Paul Busch* şi *Sarrasani* au faima de a fi cele mai mari circuri din lume. Sidoli şi-a procurat pe vremuri dela Paul Busch toată montarea „circului sub apă", despre care vorbiam mai sus.

Faţada circului Sarrasani, acolo unde-şi instalează uriaşele corturi, este o feerie, o bae de lumină; iar clădirile-arene ce le posedă, prin diferite oraşe, sunt adevărate palate.

La inaugurarea arenelor din Dresda, ale circului Sarrasani, au asistat opt mii de persoane. In afară de diferite numere de circ, vestitul Max Reinhardt a mai înscenat „Iuliu Cesar" şi „Oedip" după Shakespeare, cu o montare din cele mai fastuoase.

Sarrasani aduce uneori în arena lui sute de inşi, reprezentanţi ai popoarelor exotice: indieni, locuitori de prin sudul Africii etc.

Are la dispoziţie întregi trenuri de automobile, adevărate birouri şi saloane confortabile, apoi grajduri, ambulanţi, etc.

Ca cititorii să-şi facă o idee de grandioasa organizare a circului, arătăm că circul Sarrasani călătoreşte în 240 automobile pentru animale; 68 automobile instalate modern ca locuinţe pentru artişti, cari au acolo cel mai mare confort: radio, piano, cameră de bae, salonaşe cu tablouri, bibliotecă...; 12 automobile sunt destinate birourilor comerciale ale circului; apoi mai sunt numeroase automobile cu instalaţiile uzinei electrice, autouri-reclame, bucătării, autouri-telefon şi radio, auto-tipografie, atelier de fotografie şi alte multe autouri cu ateliere speciale, apoi autou-ambulanţă sanitară etc., etc.

Când circul trece oceanul în America, de multe ori nu-i ajunge un singur transatlantic...

O minune este promptitudinea cu care se aşază circul, dar mai ales repeziciunea cu care se desface. La ultima reprezentaţie, când pleacă ultimul spectator pe poarta arenei circului, instalaţiile fiind toate pe automobile, au şi pornit. Peste o jumătate de oră, după ce locul a fost părăsit de miile de oameni, cari au asistat la luxoasa şi fastuoasa reprezentaţie, totul a dispărut; terenul a rămas complect gol, iar oraşul rătăcitor, pe roate, se înşiră pe şoseaua în plin mers, spre alte meleaguri, cu alt orizont şi alt cer.

ALEX. F. MIHAIL





Gigy, care a condus circul Sidoli în ultimii zece ani şi (jos) puiul de elefant care s'a născut anul trecut la Bucureşti

REALITATEA ILUSTRATA
PREŢUL ABONAMENTULUI
1 AN 400 LEI
6 LUNI 200 „
3 LUNI 100 „